

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2024 30 stp
Fakultetet for landskap og samfunn

Ungdomsengasjement i lokalsamfunnsutvikling: innsats for bred deltakelse i områdesatsinger

Youth engagement in local community
development: effort for broad participation in area-
based initiatives

Yngvild Holstad Kongsgård & Sara Færestrand Ellefsen
By- og regionplanlegging

Forord

Denne masteroppgaven er skrevet i forbindelse med studier innenfor By- og Regionplanlegging ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). Vi startet høsten 2021 på vår mastergrad innen “høyere årstrinn”, og denne oppgaven indikerer avslutningen på studiet. I prosessen med å skrive har vi kjent på både frustrasjon og glede, og til slutt sitter vi igjen med en stolthetsfølelse over hva vi nå har gjennomført.

Vi vil først og fremst takke alle informanter som har stilt opp og tatt seg tid til å bidra med erfaringer og kunnskap. Bidraget har vært helt avgjørende for å gjennomføre oppgaven, så vi er veldig takknemlig! Vi vil også takke vår veileder Gunnar Ridderstrøm som har vært en stor støttespiller gjennom mange ledd i prosessen. Vi vil også takke venner og familie som har støttet oss og bidratt med innspill når vi har trengt det.

Vi er også takknemlig for å ha kunnet skrevet denne masteroppgaven sammen. Det har lært oss å få innsikt i våre ulike fagbakgrunner (folkehelse og landskapsingeniør) i tillegg til vår felles kunnskap i By- og Regionplanlegging.

Februar, 2024

Sara og Yngvild

Sammendrag

Denne masteroppgaven utforsker betingelsene og strategiene for å engasjere ungdom i nærmiljøprosjekter gjennom områdesatsinger, med et søkelys på casestudie av områdeløftene på Tøyen og Mortensrud i Oslo kommune. Dette har ført til følgende problemstilling:

Hvordan kan kommuner tilrettelegge for å engasjere ungdom til å medvirke i nærmiljøprosjekter?

For å svare på problemstillingen kombinerer oppgaven teoretiske rammeverk med funn fra intervjuer og feltsamtaler i casestudiet. På denne måten gjennomføres en dybdeanalyse av ulike faktorer som påvirker ungdomsengasjement, samt nytteverdien av kommunale tiltak. Oppgaven utforsker også viktigheten av både det å se på ungdommen som ressurser, samt av gode og tilgjengelige møteplasser og arenaer. De to områdene som studeres i casestudiet gjennomgår begge et områdeløft, men i to forskjellige faser, noe som har gitt oss et mer helhetlig perspektiv på hvordan dette gjennomføres i praksis. Vi mener at metodene og erfaringene i oppgaven kan være relevante og overførbare til andre steder i Norge og i andre land, hvor lignende områdeløft gjennomføres.

Sentrale funn viser at ungdom engasjerer seg best når de føler tilhørighet og stolthet over sitt nærmiljø, og når de får en reell mulighet til å påvirke utviklingen av det. Manglende tilbud, negativ omtale, og aldersbegrensninger kan imidlertid redusere ungdommens engasjement. Videre viser funnene at kommunale tiltak som tilrettelegging av aktiviteter og involvering i planleggingsprosesser, er avgjørende for å fremme ungdomsengasjement. Studien viser også betydningen av at det etableres tillit mellom kommunen og ungdom, at kommunen ser på de unge som ressurser, og at det skapes gode møteplasser der ungdom kan uttrykke seg og delta aktivt i samfunnet.

Basert på funnene i denne studien kommer vi med en anbefaling om å etablere en *medvirkningshub* i nærmiljøene, en inkluderende arena der ungdom kan lære om medvirkning, dele erfaringer, og delta i planleggingen av sine nærmiljøer. Huben bør kombineres med områdets aktivitets- og fritidsklubber, der ungdom støttes av trygge miljøarbeidere og byutviklere. Dette forslaget bidrar til å skape en plattform for åpenhet, tillit og engasjement, og møter ungdommen på deres egne premisser i nærmiljøutviklingen.

Abstract

This master's thesis explores the conditions and strategies for engaging youth in community projects through area-based initiatives, with a focus on case studies of the urban renewal projects in Tøyen and Mortensrud in Oslo. This has led to the following research question:

How can municipalities facilitate youth engagement in community projects?

To address the research question, the thesis combines theoretical frameworks with findings from interviews and field discussions in case studies. This approach enables an in-depth analysis of various factors influencing youth engagement and the effectiveness of municipal initiatives. The thesis also examines the importance of viewing youth as assets and the significance of creating accessible meeting places and venues. The two areas studied in the case studies are both undergoing urban renewal projects but are in different phases, providing a comprehensive perspective on the practical implementation of such initiatives. We believe that the experiences and methodologies explored in this thesis will be relevant and transferable to other areas in Norway and internationally undertaking similar urban renewal projects.

Key findings indicate that youth engage best when they feel a sense of belonging and pride in their community and when they have a genuine opportunity to influence its development. However, barriers such as lack of opportunities, negative portrayal, and age restrictions limit youth engagement. Furthermore, the findings suggest that municipal initiatives, such as activity facilitation and involvement in planning processes, are crucial for promoting youth engagement. The study also emphasizes the importance of municipal efforts to build trust, view youth as assets, and create inclusive meeting places where they can express themselves and actively participate in society.

Based on these findings, we recommend establishing *participation hubs* in communities, which are inclusive spaces where youth can learn about participation, share experiences, and participate in planning their communities. These hubs should be combined with local activity and leisure clubs, supported by trusted youth workers and urban developers. This proposal aims to create a platform for transparency, trust, and engagement, meeting youth on their own terms in community development.

Innholdsfortegnelse

FORORD	0
1 INNLEDNING	6
1.1 INTRODUKSJON	6
1.2 PROBLEMSTILLING	7
1.3 KATEGORIER FOR ANALYSE.....	8
1.4 BEGREPSAVKLARING AV UNGDOM OG DELTAKERE	8
2 BAKGRUNN	9
2.1 MEDVIRKNING OG UNGDOM	9
2.1.1 <i>Krav om medvirkning i planarbeid</i>	9
2.1.2 <i>Barn og unges rett til medvirkning</i>	11
2.1.3 <i>Ung medvirknings nytteverdi</i>	11
2.1.4 <i>Utfordringsbildet i dagens medvirkning</i>	13
2.2 OMRÅDESATSING OG ENGASJEMENT	14
2.2.1 <i>Områdesatsing</i>	14
2.2.2 <i>Kommunens møte med ungdommen i lokalsamfunnet</i>	16
2.2.3 <i>Unge engasjement for eget lokalsamfunn</i>	17
3 OMRÅDER FOR CASESTUDIET	18
3.1 TØYEN	18
3.1.1 <i>Historisk kontekst og dagens situasjon</i>	18
3.1.2 <i>Områdeløftet</i>	20
3.1.3 <i>Inkludering og medvirkning av ungdom i områdeløftet</i>	21
2.2 MORTENSRUD.....	22
2.2.1 <i>Historisk kontekst og dagens situasjon</i>	22
3.2.2 <i>Områdeløftet</i>	24
3.2.3 <i>Inkludering og medvirkning av ungdom i områdeløftet</i>	26
3.3 SAMMENLIGNING AV OMRÅDENE	28
4 TEORETISK RAMMEVERK	29
4.1 GENERELLE TEORIER OG STRATEGIER.....	29
4.1.1 <i>New Public management og Soft Governance</i>	29
4.1.2 <i>Collaborative planning</i>	30
4.1.3 <i>Bottom-up prosess</i>	32
4.2 SPESIFIKKE TEORIER	32
4.2.1 <i>Asset Based Community Development (ABCD)</i>	32
4.2.2 <i>Helsedeterminanter og Empowerment</i>	34
4.2.3 <i>Sosial kapital</i>	36
4.2.4 <i>Place Attachment Theory</i>	37
4.2.5 <i>Placelessness</i>	37
4.2.6 <i>Right to the City</i>	38
4.2.7 <i>Ladder of Participation</i>	39
4.2.8 <i>Demokratisk underskudd</i>	41
4.2.9 <i>Kommunikativ handling og kommunikativ planlegging</i>	41
4.2.10 <i>Sosial innovasjon og sosialt entreprenørskap</i>	43
4.3 OPPSUMMERING	44
5 METODE	45
5.1 FORFORSTÅELSE	45
5.1.1 <i>Bakgrunn og tidligere forskning</i>	45
5.1.2 <i>Kjennskap til Områdeløftene</i>	46
5.2 VALG AV METODE	47

5.3 OMRÅDER FOR CASESTUDIE.....	49
5.3.1 Dokumentstudier	50
5.3.2 Kvalitative intervju.....	51
5.3.3 Feltsamtaler	51
5.4 DATAINNSAMLING FOR INTERVJU.....	53
5.4.1 Utvalg	53
5.4.2 Intervjuguide og gjennomføring	55
5.4.3 Analyse	56
5.5 DATAINNSAMLING FRA FELTSAMTALENE.....	57
5.5.1 Utvalgte arenaer for samtaler og gjennomføring.....	57
5.5.2 Analyse	58
5.6 RELIABILITET OG VALIDITET	62
5.7 ETISKE VURDERINGER.....	64
6 OPPSUMMERING AV HOVEDFUNN	66
6.1 UNGDOMMENE	66
6.1.1 Deres engasjement.....	66
6.1.2 Deres motivasjon.....	66
6.1.3 Syn på kommunens arbeid og oppfatning av nærmiljøet	67
6.2 AKTØRENE SOM ARBEIDER FOR/MED UNGDOM	68
6.2.1 Faktorer som bidrar til engasjement.....	68
6.2.2 Faktorer som reduserer engasjement	68
6.2.3 Kommunens arbeid.....	69
6.3 KOMMUNALE AKTØRER	70
6.3.1 Kommunens opplevelse av ungdommens engasjement.....	70
6.3.2 Hva kommunen aktivt gjør.....	70
6.3.3 Kommunens samarbeid med ungdom.....	71
7 ANALYSE OG REFLEKSJON	71
7.1 MOTIVASJONSAKTØRER OG FORUTSETNINGER FOR ENGASJEMENT OG KOMMUNENS ROLLE ...	71
7.2.1 Motiv for ungdomsengasjement.....	74
7.2.2 Forutsetninger for ungdomsengasjement.....	81
7.3 ANALYSE AV KOMMUNENS INNSATS I OMRÅDESATSINGER	91
7.3.1 Medvirkningsprosessene	91
7.3.2 Ungdomsdeltakelse i nærmiljøutviklingen	94
7.3.3 Å bruke ungdom som ressurs.....	98
7.3.5 Utfordringer med ungdomsengasjement	104
7.3.6 Evaluering av kommunens arbeid	106
7.4 OPPSUMMERING AV ANALYSER	111
7.5 FREMTIDSPERSPEKTIV.....	114
7.6 STYRKER OG SVAKHETER MED STUDIEN	116
7.6.1 Studiens styrke	116
7.6.2 Studiens svakhet	118
7.6.3 Oppsummering.....	119
8 KONKLUSJON.....	120
8.1 SVAR PÅ STUDIENS PROBLEMSTILLING MED ANBEFALINGER.....	120
8.3 FORSLAG TIL ET KONKRET PROSJEKT	121
9 REFERANSER.....	123
9.1 BILDELISTE.....	123
9.2 FIGURLISTE.....	123
9.3 LITTERATURLISTE	124
10 VEDLEGG.....	134

10.1 SWOT-ANALYSE	134
10.2 INTERVJUGUIDE UNGDOM.....	135
10.3 INTERVJUGUIDE AKTØR SOM ARBEIDER FOR UNGDOM.....	136
10.4 INTERVJUGUIDE KOMMUNAL AKTØR.....	137

1 Innledning

1.1 Introduksjon

I en tid preget av modernisering og urbanisering av samfunnet, er det viktig å ivareta innbyggers behov ved byutvikling (Regjeringen, 2021). Involvering av innbyggere i planleggingsprosjektene har blitt sett på som viktig for å gi prosjektene legitimitet og eierskap til eget lokalsamfunn (WHO, 2023). Nasjonale mål og forventninger legger rammene for at regioner, fylker og kommuner skal fremme aktiv involvering og samskaping mellom ungdom og lokale aktører i planleggingsprosesser (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2020; Kommunal- og distriktsdepartementet, 2023). Ungdommer kan være viktige ressurser både ved å skape initiativer og ved å være drivkrefter for positive lokale samfunnsendringer. Det er imidlertid vist at samfunnsendringer som fører til økt polarisering, preger engasjement og sosialt fellesskap i lokalsamfunn negativt (Klinenberg, 2018). Privatisering av byrom og økonomiske drivkrefter truer den sosiale dimensjonen ved bærekraftig byutvikling. Dette utfordrer arbeidet med å forebygge ulikhet og sosial fragmentering i lokalsamfunn (Henriksen & Tjora, 2019). For eksempel kan den sosiale strukturen i nabolag endres, slik at ungdomsmiljøer marginaliseres og ekskluderes fra fellesskapet. Kompleksiteten og utfordringene blir tydelige når kommunen skal planlegge å håndtere sosiale utfordringer og samtidig anerkjenne ungdom som ressurs i nærmiljøutviklingen (Hagen & Andersen, 2021). Det blir avgjørende å styrke den sosiale kapitalen i lokalsamfunnet, ved å bygge tillit til institusjoner og initiativer som fremmer samfunnsengasjement blant ungdom (Eimhjellen, Espegren, Mjelde & Trætteberg, 2022). Kommunens prioritering blir viktig for å mobilisere og inkludere ungdom i nærmiljøprosjekter som påvirker levekårene. I planleggingen med å forbedre og forebygge levekårsutfordringer kan en for eksempel utnytte ungdom som ressurs for å finne løsninger med å utvikle et helsefremmende lokalsamfunn (Hagen & Andersen, 2021).

Meld. St. 28 (2022-2023) og Helsedirektoratet (2023) understreker behovet for å få innsikt i ungdommenes opplevelse av, og trivsel i eget nærmiljø. Det handler om å øke kunnskapsgrunnlaget for å inkludere ungdom i det systematiske arbeidet ved by- og arealplanlegging. Aktører har blitt mer bevisst på å bruke innovative metoder til å se på ungdom som ressurs (Stokland, 2018). Prosjektet Barnetråkk viser for eksempel at barn og

unge får forme og løse konkrete utfordringer knyttet til lokal utvikling. I Meld. St. 19 (2019) vektlegges betydningen av å bruke kommunikative tilnæringer for å øke samhandling og engasjement mellom lokale aktører og ungdom, ved planlegging og utvikling av nærmiljøer. En casestudie av Nyseth, Ringholm & Agger (2019) viser at tidlig inkludering, direkte initiativ fra ungdom og en nedenfra og opp tilnærming har betydning for ungdommens direkte innflytelse på utviklingen av lokalsamfunn. Områdesatsinger blir sett på som viktig for å skape inkluderende, engasjerende og helsefremmende nærmiljøer (Eimhjellen, et al., 2022). I områdesatsinger kan ungdomsengasjement styrkes ved tidlig inkludering og samskaping om å bedre samfunnsmessige utfordringer gjennom i planleggingsprosessene (Oslo kommune, 2019). For å belyse denne tematikken er områdesatsingene på Mortensrud og Tøyen i Oslo brukt som case i denne studien.

Utbyggingen av Mortensrud, Mortensrudprosjektet, i bydel Søndre Nordstrand, er et av Oslo kommunes største utbyggingsprosjekter i tidsperioden 2018-2027 (Psju, 2023). Barn og unge blir sett på som viktige aktører for prosjektet, og et av hovedkriteriene har vært at innbyggerne må involveres tidlig i prosessen (Oslo kommune, 2023b). Barn og unge skal utvikle interesse, engasjement og initiativ for nærmiljøet, og selv kunne få velge fokus og arbeidsmåter.

På Tøyen og Grønland ble det vedtatt et områdeløft fra 2019-2026. Dette går under områdesatsingen Oslo Øst (Oslo kommune, 2022). Ett av hovedmålene i områdeløftet har vært å inngå partnerskap for å styrke frivillige organisasjoner og aktivitetene for barn og unge i lokalsamfunnet. Et lokalstyre med innbygger-representanter skal bistå bydelen med å komme i kontakt med barn og ungdom. Fokus rettet mot medborgerskap blir vektlagt i arbeidet med å engasjere ungdom i nærmiljøet.

Denne studien skal øke kunnskapsgrunnet om betydningen av ungdommens engasjement og deres involvering i arbeidet med utvikling av gode lokalsamfunn ved områdesatsinger.

1.2 Problemstilling

Problemstillingen som denne masteroppgaven søker å besvare er:

“Hvordan kan kommuner tilrettelegge for å engasjere ungdom til å medvirke i nærmiljøprosjekter?”

1.3 Kategorier for analyse

For å svare på studiens problemstilling retter vi søkelyset på to analyseinndelinger hvor det første kan være grunnleggende påvirkningsfaktorer for ungdomsengasjement, henholdsvis *motiver og forutsetninger*. Den andre analyseinndelingen er *kommunens innsats* i caseområdene for områdesatsingen. Analyseinndelingen legges frem gjennom følgende punkter:

1. *Motiver og forutsetninger for ungdomsengasjement*

- Individnivå: Her rettes søkelyset på hvert enkelt individs (hver ungdom) motivasjon for engasjement.
- Gruppenivå: Her rettes søkelyset på at motivasjon for å engasjere seg oppnås gjennom samhandling og sosialt fellesskap med andre. Rollemodeller vil for eksempel være motivasjonsfaktor for engasjement.
- Miljø og samfunnsmessig nivå: Her rettes søkelyset på arenaer og organisert arbeid og aktivitet som påvirker ungdomsengasjement i nærmiljøet. Det kan være forutsetninger styrt og tilrettelagt av lokale aktører (offentlige, private og frivillige) på møteplasser for ungdom.

2. *Kommunens innsats i områdesatsingen for å styrke ungdomsengasjement:*

Her rettes søkelyset på lokale aktørers (offentlige, private og frivillige) holdninger til og arbeid med å kommunisere, inkludere og samhandle med ungdom i medvirkningsprosesser og utviklingsprosjekter. Ungdommenes opplevelse av engasjement og kommunens arbeid vektlegges. Kommunale aktørers holdninger om og hvordan de benytter ungdom som en ressurs i nærmiljøprosjektene er inkludert.

1.4 Begrepsavklaring av ungdom og deltakere

I denne studien er begrepet *ungdom* definert som personer i alderen 13-25 år, da dette er en livsfase der enkeltpersoner, etter vår oppfatning, ofte er mest aktive i sine nærmiljøer. Vi

erkjenner imidlertid at personer i denne aldersgruppen vil ha ulike perspektiver og behov avhengig av deres livssituasjon, bakgrunn og interesser. De som jobber direkte med ungdom er definert som *lokale ildsjeler* eller *miljøarbeidere*, avhengig av om de er ansatt eller om de arbeider på frivillig basis, og som vi mener kan være aktuelle rollemodeller for ungdommene og i tillegg kan ivareta det sosiale fellesskapet i nærmiljøet. *Kommunale aktører* er i denne studien hovedsakelig de som har ansvar for ungdomsdeltakelse i medvirkningsprosesser i nærmiljøprosjekter og nærmiljøutviklingen i bydelene.

2 Bakgrunn

Dette kapitlet setter scenen for vår analyse ved å belyse sentrale begreper knyttet til medvirkning, spesielt rettet mot barn og unge, i planarbeidet. Vi undersøker de juridiske kravene og samfunnets forventninger til ungdomsdeltakelse, og vurderer nytten av deres involvering i samfunnsutviklingen. Vi drøfter også de aktuelle utfordringene knyttet til dagens krav om medvirkning. Videre fokuserer vi på områdesatsingens rolle og betydningen av kommunens engasjement for å styrke ungdommens posisjon i lokalsamfunnet.

2.1 Medvirkning og ungdom

2.1.1 Krav om medvirkning i planarbeid

Medvirkning kan defineres på ulike måter, og hvordan begrepet forstås, avhenger ofte av konteksten der det brukes. Ifølge Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2014, s. 8) kan medvirkning defineres som “rettigheten til enkeltpersoner og grupper til å delta i å påvirke offentlige undersøkelses- og beslutningsprosesser”. For enkeltpersoner kan dette inkludere de som er direkte påvirket av en plan eller naboer til den foreslåtte planen. Grupper som har rett til å delta, kan være sammenslutninger, foreninger og organisasjoner.

Medvirkning har altså som sin primære målsetning å sikre verdier og løsninger som tar hensyn til alle behov på en mest mulig tilfredsstillende måte. En av de klare fordelene med medvirkning er at det gir interessentene mulighet til å delta i planleggingsprosessen, noe som videre vil resultere i gunstigere planløsninger. Medvirkning innebærer mer enn å uttrykke ens synspunkter. Den involverer også muligheten til å bli hørt og ha innflytelse på beslutningene som skal tas. Å delta i medvirkningsprosessen og ha muligheten til å påvirke er likevel ikke det samme som å ha full beslutningsmyndighet. Politikere har det endelige ordet når de vedtar

planer, men deltakelse fra innbyggere i planprosessen kan bidra til å gi politikerne et mer informert beslutningsgrunnlag (Byrådsavdelingen for finans, 2020).

Kravet om deltakelse i planprosessene er forankret i Plan- og bygningsloven fra (2008). Plan- og bygningsloven har som formål å legge til rette for styring av samfunnsutviklingen med hensyn til flere interesser og hensyn, og den vektlegger betydningen av medvirkning fra alle berørte parter (pbl § 1-1). Etter lovens § 5-1, andre avsnitt fastsettes det at *“Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge”*. Altså er det barn og unges rettighet å kunne få ta del i og påvirke de offentlige utrednings- og beslutningsprosessene (Barne- og familiedepartementet, 2003). Dette prinsippet er også forankret i Grunnloven § 104 og Forente Nasjoners barnekonvensjon, som fastslår barns rett til å bli hørt og at deres meninger skal tillegges vekt i samsvar med alder og modenhet (FN-sambandet, 2022). Etter Folkehelselovens (2012) § 4, skal lokal planlegging og utvikling fremme og forebygge befolkningens helse, og bidra til at helsehensyn blir ivare tatt gjennom tilrettelegging for medvirkning i planleggingen. Folkehelseloven med plan- og bygningsloven skal stå sentralt i arbeidet med å rettsliggjøre medvirkning for barn og unge i beslutningsprosesser som angår deres oppvekstvilkår og trivsel i lokalsamfunnet (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2021).

I de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging 2023-2027 (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2023) kommer det frem at planprosessene skal være transparente og muliggjøre etterprøvbarehet. Alle interessenter, inkludert innbyggere, næringsliv, sivilsamfunn og andre berørte parter, skal ha mulighet til å bli hørt. Tidlig involvering bidrar til utviklingen av bedre planer, reduserer konfliktpotensial og fremmer effektiv implementering av disse planene. Kommunene har også et ansvar for å fremme medvirkning i forbindelse med private planforslag. Særlig viktig er sikringen av aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, som for eksempel personer med funksjonsnedsettelse, barn og unge, samt de som ikke er digitalt tilknyttet. For de gruppene og interessentene som ikke kan delta direkte, skal forslagsstilleren og planmyndigheten utforske alternative metoder for å sikre deres effektive deltakelse, for eksempel ved involvering av fylkes- og kommuneråd eller brukerorganisasjoner (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2023, s.8-9).

2.1.2 Barn og unges rett til medvirkning

Barn og unges rett til medvirkning er et viktig prinsipp som har fått økt oppmerksomhet og anerkjennelse i nasjonal og internasjonal lovgivning. I Norge er dette prinsippet som nevnt forankret i Grunnlovens § 104. Denne paragrafen slår fast at barn og unge opp til 18 år har rett til å bli hørt i alle saker som angår dem, og at deres mening skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Dette prinsippet bygger på FNs barnekonvensjon, som Norge ratifiserte i 1991. Barnekonvensjonen slår fast at barn har rett til å uttrykke sine synspunkter fritt i alle forhold som angår dem, og at deres synspunkter skal tillegges passende vekt i samsvar med alder og modenhet (Barne- og familiedepartementet, 2003). Barn og unges rett til medvirkning innebærer ikke bare retten til å uttale seg, men også retten til å bli tatt på alvor, lyttet til, og at deres synspunkter faktisk påvirker beslutninger som angår dem. Dette prinsippet er avgjørende for å sikre at barns interesser og behov blir ivaretatt i ulike sammenhenger, inkludert i skole, helsevesen, barnevern, og samfunnsplanlegging.

I praksis betyr barns rett til medvirkning at myndigheter og institusjoner må legge til rette for at barn kan delta i beslutningsprosesser som påvirker deres liv, og at barns meninger må bli hørt og respektert. Dette prinsippet er grunnleggende for å fremme barns rettigheter, velferd og trivsel, og det understreker viktigheten av å se barn og unge som aktive deltakere i samfunnet, snarere enn passive mottakere av beslutninger som vedrører dem.

2.1.3 Ung medvirknings nytteverdi

Nærmiljøet består av det fysiske miljøet, samt sosiale og psykososiale forhold (Bergem, Dahl, Olsen, & Synnevåg, 2019). Utviklingen av det fysiske miljøet, spesielt nærmiljøet, spiller en avgjørende rolle i å definere de tilgjengelige aktivitetsmulighetene for hver enkelt innbygger. Velforbredte områder for selvorganisert idrett og fysisk aktivitet i lokalsamfunnene er viktige virkemidler for å fremme økt fysisk aktivitet på tvers av aldersgrupper (Tverga, 2019, s. 5). Derfor utgjør nærmiljøet en vesentlig arena for arbeid med folkehelse. En av utfordringene er å fremme helsefremmende tiltak i nærmiljøet og generere kunnskap om hvordan man best kan fremme helse og trivsel (Andrews & Antonsen, 2019, s. 10). For å identifisere hindringer og fremmende faktorer for folkehelse i nærmiljøet, er samarbeid med både lokalbefolkningen og lokale aktører avgjørende (Helsedirektoratet, 2014, s. 61).

I 2018 inngikk Sunne kommuner et samarbeid med Reell Medvirkning, en organisasjon som gir råd, veiledning og kurs til kommuner som arbeider med ungdomsmedvirkning. Av rapporten fra dette samarbeidet kommer det frem at deltakelse i seg selv spiller en avgjørende rolle fra et folkehelseperspektiv. Det gir en følelse av Empowerment, hvor individet opplever at deres meninger og synspunkter er verdifulle for andre. Gjennom medvirkning kan man også oppnå ny innsikt og forståelse, samtidig som flere får muligheten til å dele sine perspektiver og virkelighetsoppfatninger. Innbyggere er en uvurderlig ressurs når det kommer til utviklingen av velfungerende kommuner, trivelige nabolag og trygge miljøer. Når samfunnet ser på innbyggerne som ressurser, begynner de gradvis å utvikle seg til aktive bidragsyttere. Medvirkning handler om deltakelse, og jo mer folk opplever å bli konsultert og tatt på alvor med positive opplevelser, jo mer sannsynlig er det at de vil fortsette å bidra (Reell medvirkning & Sunne kommuner, 2018).

Deltakelse i medvirkningsprosesser gir unge en mulighet til å oppleve medbestemmelse og eierskap, og dette skaper videre en sterk følelse av tilhørighet til stedet man bor. En studie som undersøkte opplevelser blant prosjektledere i fire medvirkning prosjekter for bedre folkehelse i kommunene i Akershus fylke, fant at styrket stedstilhørighet var en av de positive resultatene i prosjektene (Evensen & Raanaas, 2018). Franks (2006) litteraturgjennomgang om effekten av ungdommers deltakelse på dem selv og samfunnene deres avdekket økt selvtillit blant ungdommene i tre av studiene, samtidig fikk de en større stolthet for sine lokalsamfunn og ble tryggere til å uttrykke sine meninger.

I Evensen & Raanaas sin studie (2018) ble det påpekt at prosjektlederne observerte at deltakende borgere i medvirkningsprosjekter tilegnet seg ny kunnskap gjennom sin deltakelse. Tilsvarende, i Franks (2006) forskning, ble læring identifisert som en av de positive resultatene for ungdommer som deltok i medvirkningsprosjekter. Disse ungdommene ble observert for å erverve innsikt i sitt lokalsamfunn, spesielt når det gjelder både det fysiske og sosiale miljøet. Gjennom deltakelse i medvirkningsprosesser, fikk ungdommene innsikt i hvordan samfunnsendringer kan oppnås, samt en forståelse av hvordan plansystemet opererer (Frank, 2006). I tillegg ble det rapportert at ungdommene som deltok i medvirkningen, økte sitt samfunnsengasjement. De aksepterte nye invitasjoner til medvirkningsaktiviteter, rekrutterte andre ungdommer og skapte egne muligheter for deltakelse. De inkluderte studiene i Franks (2006) oppsummering indikerte også at ungdommene utviklet evnen til å ta hensyn til andres perspektiver og ta kollektive beslutninger.

2.1.4 Utfordringsbildet i dagens medvirkning

Medvirkning i planlegging og beslutningstaking i norske kommuner er avgjørende for å skape bærekraftige og inkluderende lokalsamfunn. Likevel står dagens medvirkningspraksis overfor flere utfordringer og kompleksiteter som påvirker kvaliteten og effektiviteten av deltakelsen. Plan- og bygningsloven (2008) stiller krav om medvirkning fra berørte parter i planleggingsprosesser. En av de første utfordringene er imidlertid å definere hva som faktisk utgjør tilstrekkelig medvirkning. Dette kan føre til varierende tolkninger og praksis når det gjelder hvordan kommuner involverer innbyggere og interessenter i planleggingsprosessen. Tydeliggjøring av kravene og retningslinjer for medvirkning i henhold til Plan- og bygningsloven (2008) og Folkehelseloven (2012) kan dermed bidra til å harmonisere praksisen og øke transparensten.

Folkehelse er nært knyttet til fysiske og sosiale forhold i lokalsamfunnene. Kommunene spiller en avgjørende rolle i å fremme folkehelsen blant innbyggerne. Likevel kan det være en utfordring å innpasse folkehelseperspektivet i medvirkningspraksisen. Dette krever ofte samarbeid på tvers av sektorer, som helse, planlegging, transport og utdanning. Å etablere effektive samarbeidsstrukturer og sørge for at folkehelsehensyn er en integrert del av planleggingsprosessen, er viktige skritt mot å møte denne utfordringen. Oslos folkehelsestrategi kan tjene som et godt eksempel på hvordan medvirkning kan innpasses i kommunal praksis. Ved å involvere innbyggerne tidlig i utviklingen av strategien, sikres bedre tilpasning til lokale behov og utfordringer (Oslo kommune, 2023a). Dette kan skape et eierskap til strategien blant innbyggerne og styrker samfunnets investeringer i folkehelse. Likevel er det viktig å merke seg at suksessen til slike strategier avhenger av ressurser, forpliktelse og kapasitet i kommunen til å gjennomføre medvirkningsprosesser effektivt.

Såkalt medvirkningstretthet er en utfordring som kan oppstå både blant innbyggere og kommunalt ansatte. Dette kan skje når det er hyppige og omfattende medvirkningsprosesser, og deltakerne føler at deres innsats ikke fører til reelle endringer. For å forhindre medvirkningstretthet, må kommunene balansere behovet for grundig medvirkning med presserende tidsfrister og effektiv saksbehandling (Tverga, 2023). I tillegg kan medvirkning være en tidskrevende prosess. Planlegging og gjennomføring av medvirkningsprosesser tar tid, og det kan føre til forsinkelser i prosjektet. Dette kan være spesielt utfordrende når det er

behov for rask beslutningstaking eller prosjektgjennomføring. Kommunene må derfor finne en balanse mellom grundig medvirkning og tidsfrister. Inkludering av barn og unge i medvirkningsprosesser kan møte motstand fra voksne som kanskje undervurderer deres kompetanse. Dette kan hindre effektiv deltakelse og begrense barns og unges mulighet til å uttrykke sine behov og perspektiver. Det er derfor viktig at voksne anerkjenner barn og unges kompetanse og gir dem en reell stemme i planleggingsprosesser.

For å adressere disse utfordringene, er det nødvendig å forplikte seg til kontinuerlig forbedring av medvirkningspraksis i norske kommuner. Dette inkluderer tydelige retningslinjer og krav for medvirkning, styrket samarbeid på tvers av sektorer, investeringer i ressurser for medvirkningsprosesser, oppmerksomhet på barns og unges deltakelse og kompetanse, og en balanse mellom grundig medvirkning og prosjektenes tidsfrister. Med riktig tilnærming kan medvirkning i norske kommuner styrkes og bidra til mer inkluderende og bærekraftige lokalsamfunn.

2.2 Områdesatsing og engasjement

2.2.1 Områdesatsing

I enkelte byer og områder med høy konsentrasjon av utfordrende levekår, har staten og kommunene etablert langsiktige samarbeidsavtaler gjennom områdesatsinger, som er et virkemiddel for å intensivere innsatsen for tjenesteutvikling og forbedring av nærmiljøkvaliteter (Regjeringen, 2023c). Områdesatsing refererer til offentlige initiativer rettet mot forbedring av levekår, reduksjon av fattigdom og løsning av sosiale utfordringer i depriverte byområder (Henriksen & Tjora, 2019). Denne sektorovergripende innsatsen, rettet mot beboere i et definert geografisk område, har som mål å oppnå helhetlig, varig og lokalt forankret utvikling gjennom implementering av fysiske og sosiale tiltak (Reinvang, Grindheim, Hansen & Rasmussen, 2015). Tiltakene skal ikke erstatte den ordinære kommunale driften, men heller bidra til varige løsninger tilpasset lokale behov ved å utvikle nye arbeidsmetoder på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Per i dag har byer som Oslo, Bergen, Drammen, Stavanger, Trondheim, Sarpsborg, Fredrikstad og Kristiansand allerede inngått avtaler om områdesatsinger (Regjeringen, 2023c). I løpet av høsten 2023 planlegger staten å undertegne en ny avtale om områdesatsing i

Skien kommune. Dette underbygger en nasjonal strategi for å håndtere utfordringer knyttet til levekår i spesifikke geografiske områder. Slike avtalebaserte samarbeid legger grunnlaget for en koordinert og målrettet innsats, hvor både staten og kommunene forplikter seg til å jobbe sammen over lengre perioder for å adressere komplekse problemstillinger og forbedre livskvaliteten for innbyggerne i disse områdene. Gjennom disse områdesatsingene søker man å gjennomføre helhetlige løsninger som tar hensyn til lokale behov og skaper varige endringer i samfunnet (Regjeringen, 2023c).

I områdesatsinger streber man etter å løse komplekse levekårsutfordringer ved å forbedre økonomiske, sosiale og miljømessige forhold (Reinvang, et al., 2015). Områdeløft, betraktet som en underkategori av områdesatsing, viser til innsats på lokalt nivå. I Norge skilles det mellom områdesatsinger og områdeløft finansiert av enkeltkommuner og større områdesatsinger i samarbeid mellom flere kommuner og staten (Eimhjellen, et al., 2022). En sentral komponent i områdesatsinger er styrkingen av lokalsamfunn, sosiale nettverk, tillit, kultur og identitet i det aktuelle området. Medvirkning fra innbyggere og frivillige vektlegges som en sentral del av arbeidet for å oppnå disse målene, og samarbeidet med ikke-offentlige aktører bidrar til en helhetlig samskaping mellom sivilsamfunnet, næringslivet og myndighetene (Eimhjellen, et al., 2022).

Områdeløftene handler i stor grad om byutvikling i form av oppgradering av parkområder, lekeplasser og andre fellesrom (Eimhjellen, et al., 2022). På denne måten kan et områdeløft stimulere innbyggernes behov for aktivitet. Siden tilnærmingen for metodikken i områdeløft skal forbedre spesifikke utfordringer i et område, blir ungdom sett på som en viktig målgruppe. I levekårsutsatte områder kan for eksempel tilretteleggelse for frivillig innsats og integreringsarbeid gjennom områdesatsinger bidra til å forebygge frafall i skole, og andre kommunale tjenestetilbud som ungdom benytter seg av på fritiden. Det kan derfor være viktig å inkludere denne samfunnsgruppen i prosjekter i områdeløft. Eimhjellen, et al. (2022) vektlegger engasjement og lokale initiativ direkte definert av beboere for å styrke medborgerskap. Aktiv deltakelse, samskaping, søkelys på ungdommenes eierskap og eget nærmiljø blir sentralt. På denne måten kan områdeløftet legge til rette for at lokale ressurser lettere lokaliseres, samtidig som det gir økt autonomi til lokalsamfunnet i planleggingsprosessen, altså en økt grad av lokal deltakelse og eierskap.

2.2.2 Kommunens møte med ungdommen i lokalsamfunnet

Ungdom utgjør en vital del av ethvert lokalsamfunn, og deres deltakelse og trivsel er avgjørende for et velfungerende samfunn (Hagen & Andersen, 2021). En essensiell faktor for å sikre en positiv utvikling blant ungdom er etablering av god relasjon mellom kommunen og ungdommene. Dette forholdet, som kan påvirke alt fra trivsel til samfunnsengasjement, bør bygges på grunnleggende prinsipper.

For å skape en sunn relasjon er det avgjørende at kommunen er til stede der ungdommen er, og ikke bare taler til dem (Hagen & Andersen, 2021). Dette innebærer å aktivt oppsøke steder hvor ungdommer oppholder seg, lyttet til deres perspektiver og inkludere dem i dialogen om lokalsamfunnets utvikling (Regjeringen, 2019). Kommunikasjonen bør være toveis, preget av forståelse og respekt. Implementering av samhandling og samarbeid i lokalsamfunnet er nøkkelen til å bygge tillit mellom ungdom og voksne. Gjennom å skape strukturer for samarbeid oppstår et gjensidig tillitsforhold. Dette styrker prinsippene for medborgerskap, der alle er likeverdige deltakere med ansvar for fellesskapet (Toft, Steen-Utheim, Sørensen, Midtsand, 2015). Dette bidrar til å øke den sosiale kapitalen i lokalsamfunnet.

Å velge riktige tilnærminger for kommunikasjon og pedagogikk er essensielt (Regjeringen, 2019). Det kan innebære å møte ungdommer på arenaer hvor de oppholder seg, bruke digitale plattformer, organisere workshops, eller oppmuntre til åpne møter der ungdom kan uttrykke sine meninger. En inkluderende pedagogisk tilnærming sørger for at informasjon blir forståelig og engasjerende, og det gir ungdommene de nødvendige verktøyene for å delta aktivt i lokalsamfunnet. Ungdommens forståelse av hva som skjer i nærmiljøet og de kommende planene er avgjørende for deres engasjement. Å gi tydelig informasjon, lytte til deres bekymringer og innspill, samt inkludere dem i planleggingsprosessen, gir ungdom en følelse av tilhørighet og eierskap til sitt eget lokalsamfunn (Toft, et al., 2015).

Det viser seg å være kostnadseffektivt å ta i bruk barn og unges kunnskap og synspunkter i planlegging og gjennomføring av kommunale tiltak. Dette skyldes at barn og unge har innsikt i hvorfor visse tilbud kanskje ikke benyttes så mye som forventet av voksne (Barne- og likestillingsdepartementet, 2006). Ved å ta hensyn til barn og unges behov blir altså kommunale tiltak mer målrettet og treffsikre. På denne måten kan samfunnet dra nytte av den

unike innsikten og perspektivene som barn og unge tilfører, og samtidig skape mer relevante og effektive tjenester for hele lokalsamfunnet (Barne- og likestillingsdepartementet, 2006).

En sterk relasjon mellom kommune og ungdom bygger broer for samarbeid og skaper et miljø der ungdom kan trives og utvikle seg (Helsedirektoratet, 2023). Det er gjennom denne innsatsen at vi kan forme et inkluderende og engasjert samfunn, der ungdommene føler seg sett, hørt og respektert.

2.2.3 Unges engasjement for eget lokalsamfunn

Barn og ungdom befinner seg i en avgjørende fase i livet der grunnlaget for deres tilknytning og følelse av tilhørighet blir formet. Ungdom uten tilgang til konstruktive fritidstilbud og sosiale aktiviteter som fremmer mestring og trivsel, står i fare for å oppleve redusert tilknytning til sitt nabolag og nærmiljø (Barne- og likestillingsdepartementet, 2009). Det å tilrettelegge for et ungt engasjement i lokalsamfunnet er derfor avgjørende. Å involvere barn og unge mer aktivt kan bidra til å styrke det lokale demokratiet (Barne- og likestillingsdepartementet, 2006). Når barn og ungdom har reell innflytelse, utvides beslutningsgrunnlaget for politikere, da de bringer med seg unik kunnskap og perspektiver som voksne ikke nødvendigvis har. Å delta i deres erfaringer gir voksne en verdifull innsikt i barn og unges liv i dagens samfunn. Den førstehåndskunnskapen de besitter som kritiske observatører og brukere av lokalmiljøet og kommunens tilbud, er en verdifull ressurs (Barne- og likestillingsdepartementet, 2006).

Ungdom som ikke aktivt involveres, fører til at samfunnet går glipp av deres unike perspektiver og kreativitet. Inkludering gir ikke bare ungdom en stemme, men gjør dem også til aktive deltakere i utformingen av eget nærmiljø (Arbeidsforskningsinstituttet, 2023a). Ungdom bringer ofte friske ideer, nye synspunkter og innovative løsninger på bordet. Ved å gi dem muligheten til å påvirke beslutninger om områdeutvikling, skapes et samfunn som bedre imøtekommer deres behov og ønsker. Dette bidrar til bærekraftig utvikling og styrker samfunnets stolthetsfølelse.

Når ungdom opplever at deres innsats har en reell innvirkning på nærmiljøet, føler de ikke bare stolthet over sitt område, men utvikler også en dypere tilknytning til det (Arbeidsforskningsinstituttet, 2023a). Dette styrker samhørigheten og skaper et positivt miljø der alle føler seg inkludert og verdsatt. Ungdom som opplever suksess gjennom slike

initiativer, blir verdifulle ressurser for samfunnet og fungerer som rollemodeller som inspirerer andre unge til å delta og bidra.

3 Områder for casestudiet

Gjennom vår komparative analyse av områdene Tøyen og Mortensrud i Oslo kommune streber vi etter en helhetlig forståelse av hvordan områdeløftene ikke bare er blitt iverksatt, men også hvordan de har formet og påvirket inkluderingen og engasjementet til ungdom i disse fellesskapene. Vi ønsker å identifisere både fellesnevnerne og de unike utfordringene som disse to områdene står overfor når det gjelder å involvere og inkludere ungdom i utviklingen av nærmiljøene. Denne kunnskapen vil ikke bare gi innsikt i dynamikken bak områdeløftene i Oslo, men også danne grunnlaget for overførbarhet til andre urbane områder med lignende utfordringer.

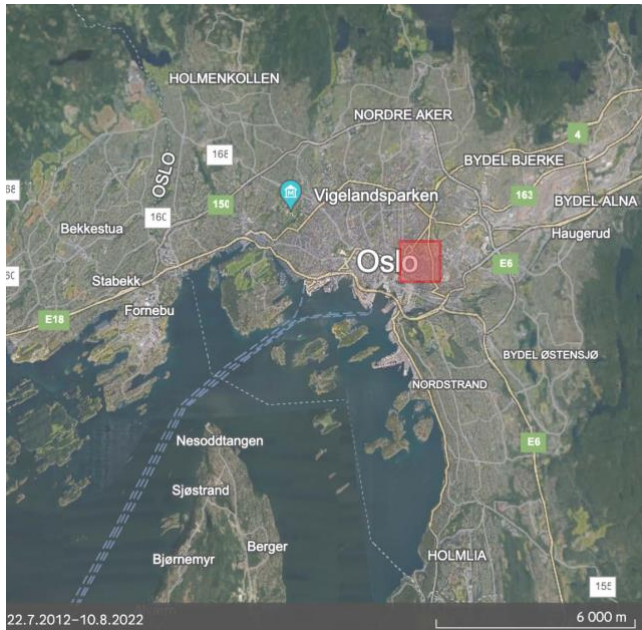
Dette kapittelet viser en analyse av de valgte caseområdene, og gir et grunnlag for å diskutere de bredere implikasjonene av områdeløft som strategi for å skape bærekraftige, inkluderende og trivelige byområder. Vi søker å belyse ikke bare utfordringene, men også suksesshistoriene som kan inspirere fremtidige byutviklingsstrategier og områdeløft, med et spesielt fokus på å styrke ungdoms engasjement og innflytelse.

3.1 Tøyen

3.1.1 Historisk kontekst og dagens situasjon

Tøyen er et område i Oslo øst, tilhørende bydel Gamle Oslo, som ligger mellom Kampen og Rodeløkka. Her ble det på midten av 1800-tallet etablert en del trehusbebyggelse. I 1878 ble Tøyen innlemmet som en del av Christiania. Etter det ble det bygd en del murgårder frem til år 1900 (Thorsnæs, 2020). Historisk har arbeiderklassen dominert Tøyen, og fra midten av 1800-tallet har en betydelig del av befolkningen bodd i små leiligheter preget av lav standard. Fattigdom og utfordrende boforhold preget hverdagen til innbyggerne. I 1968 begynte byggingen av Tøyen senter, og videre ble en stor del av den gamle bebyggelsen erstattet av moderne høyhus (Solbakken, 2015). Området gikk på 1980-tallet for første gang gjennom en

gentrifieringsbølge i forbindelse med byfornyelsen. I denne perioden begynte fattige innvandrere å etablere seg i området, mens de enda mindre bemidlede beboerne flyttet ut (Gellein & Uksnøy, 2017).

Figur 1: Kart som viser hvor Tøyen ligger i Oslo. Kartutsnitt fra Google Earth (2023)

Figur 2: Kart over Tøyen. Kartutsnitt fra Google Earth (2023)

I dag består boligstrukturen på Tøyen av en urban struktur med varierte boligtyper, inkludert eldre leiegårder og nyere boligblokker. Hele 95% av Bydel Gamle Oslo (TK1) består av blokkbebyggelse, altså en boligstruktur med flere etasjer og leiligheter med begrenset areal (Byggeskikknettverket, u.å.). Ved innsyn i *Bydelsfakta* (Byrådsavdeling for finans, 2023) fra Oslo kommune kan man se at befolkningsveksten i TK1, spesielt de siste tiårene, har økt bemerkelsesverdig sammenlignet med tidligere perioder. Samtidig har det vært en markant foryngelse av befolkningen, særlig i aldersgruppen 13-29 år. Foryngelsen kan være resultatet av flere faktorer, inkludert fødselsrater, migrasjon av unge mennesker til området, og andre demografiske forhold, i tillegg til den generelle befolkningsveksten. Levekårsindikatorene avspeiler tydelige kontraster innenfor bydelen. Sammenlignet med andre bydeler i Oslo, har Bydel Gamle Oslo en høyere andel innbyggere med lav utdanning, lav inntekt og færre som ikke har fullført videregående skole (Byrådsavdeling for finans, 2023).

Tøyen er i dag et levende byområde med kulturelt mangfold, noe som gjør det til et unikt og pulserende område i Oslo. Med en variert befolkning, med ulik kulturell bakgrunn og identitet, har Tøyen utviklet seg til et knutepunkt for forskjellige kulturelle uttrykk og arrangementer (Byvoks, 2023). Byfornyelse og investeringer i infrastruktur har bidratt til å revitalisere lokalsamfunnet. Det har oppstått en blomstrende scene for kunst, kultur og mat, med lokale initiativer som fremhever mangfoldet gjennom arrangementer, restauranter og kreative prosjekter. Denne dynamiske utviklingen har ikke bare styrket fellesskapsånden, men har også tiltrukket seg en ny bølge av beboere og besøkende som setter pris på Tøyens unike atmosfære. Med et rikt kulturelt mangfold og en utvikling i bystrukturen er Tøyen i dag et levende eksempel på urban utvikling og inkludering (Byvoks, 2023).

Bilde 1: levende Tøyen Torg. Foto av Matti Lucie Arentz.

3.1.2 Områdeløftet

Oslo er en av byene i Norge med store levekårsforskjeller, hvor mange utfordringer er geografisk konsentrert i enkelte bydeler og lokale områder (Oslo kommune, 2022). I 2018 initierte Oslo kommune i samarbeid med staten, en områdesatsing fra 2019 til 2026 som skulle ta for seg utsatte områder i kommunen. Områdeløftet Tøyen og Grønland, en del av områdesatsingen Oslo-indre øst, setter søkelys på Nedre Tøyen, Enerhaugen og Grønland i Bydel Gamle Oslo. Metodikken vektlegger å utvikle bedre fysiske og sosiale nærmiljøer og å

forbedre tjenester i bydelen, hvor innbyggernes behov styrer prioriteringene (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2020).

Historisk sett ble Tøyenavtalen vedtatt i 2013 som en femårig programplan for å forbedre levekårene på Tøyen. Dette initiativet ble forankret i en avtale mellom Sosialistisk Venstreparti og det daværende byrådet. Områdeløftet har hatt som mål å skape et helhetlig samarbeid mellom sektorer, forvaltningsorganer og lokale aktører. Det har imidlertid vært utfordringer knyttet til innbyggerinvolvering og tydelig informasjon om prosessen (Oslo kommune, 2017). I 2017 ble fordeling av midler og budsjettansvar i områdeløft Tøyen overført fra bydelen til byråd for byutvikling (Kommunerevisjonen, 2018). Samtidig ble området Grønland inkludert i programmet, da dette området var nært lokalisert Tøyen. Etter etablering av samarbeidet mellom stat og kommune for områdesatsingen i Oslo indre-øst i 2018, ble områdeløftet for Grønland og Tøyen forlenget til 2026. Denne forlengelsen innebar krav om utstrakt medvirkning og tildeling av ekstra midler for utviklingsarbeid og utprøving av nye metoder (Kommunerevisjonen 2018; Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2020). Dette skulle bidra til en bedre kvalitetssikring og lokal deltakelse i utviklingen av planprogrammet for områdeløftet.

3.1.3 Inkludering og medvirkning av ungdom i områdeløftet

Hvert år formulerer Bydel Gamle Oslo et lokalt planprogram, delprogram nærmiljø, som guider områdeløftet med lokale mål og strategier (Oslo kommune, 2022). Lokalstyret, programmets viktigste medvirkningsorgan, består av åtte innbyggerrepresentanter, inkludert en ungdomsrepresentant, samt representanter fra Utdanningsetaten og politiet. Lokalstyrets primære ansvar er å utvikle forslag til årlig planprogram og gi råd til Bydelsutvalget.

Forslag til programplanen for 2023 fokuserer på å forbedre nærmiljøet gjennom tre strategier: “Inkluderende aktiviteter”, “Trivelige og trygge nabolag”, og “Attraktive møteplasser”.

Ungdomsmedvirkning er sentral i planleggingen og gjennomføringen av prosjektene. Samarbeidet med lokale aktører har ført til fire nye partnerskap, inkludert lederutvikling for jenter og nærmiljøskolen “Vahl Go!” (Oslo kommune, 2022). Programutviklingen har fulgt prinsippene for innbyggerinvolvering, med intensivert kommunikasjonsstrategi i 2023.

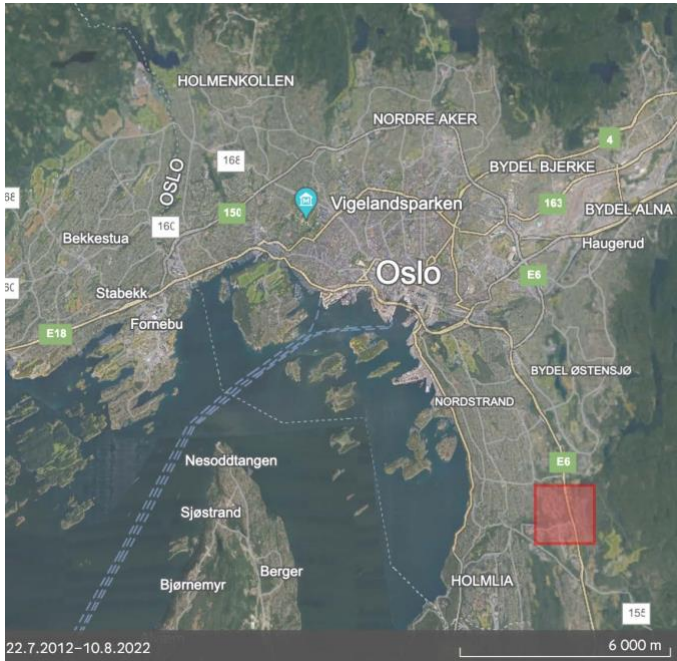
Aktiviteter for barn og unge er sentrale i prosjektarbeidet, som eksemplifisert ved Super Grønland. Prosjektet, utviklet i samarbeid med lokale lag og organisasjoner, omgjorde

Olafiagangen til et trygt aktivitetsområde for barn og unge gjennom en grundig medvirkningsprosess (Oslo kommune, 2019; Oslo kommune, 2023c). Aktivitetshuset K1, et møtested for barn og unge, har blitt etablert gjennom områdeløft-satsingen, som et ønske fra befolkningen, lokale politikere og bydelens tjenester. Det er bydelen som har driftsansvar for huset, med et team som sørger for daglig drift, informasjon, utlån av lokaler og koordinering for arrangementer og tilbud. Målet med huset er at det skal være et lavterskeltilbud, som skal fremme folkehelse og virke forebyggende gjennom samarbeid mellom bydelens tjenester, frivillige, lokale lag, organisasjoner, sosiale entreprenører og bydelens innbyggere. I forslag til programplanen for 2023, vektlegges det at det vil arbeides med å finne en varig lokalitet for tilbudene som i dag er lokalisert på K1 (Oslo kommune, 2022). Juniortilbudet på Grønland og prosjektet “Unge bybønder i Gamle Oslo” er ytterligere eksempler på initiativer som prioriterer ungdomsmedvirkning (Vårt Oslo, 2019). Med forslag til programplanen for 2023 legges det vekt på fortsatt samarbeid og varige løsninger for å styrke ungdomsinnflytelsen i Tøyens områdeløft.

2.2 Mortensrud

2.2.1 Historisk kontekst og dagens situasjon

Mortensrud er et område i de sørøstlige delene av Oslo kommune, tilhørende bydel Søndre Nordstrand (BSN). Det ligger mellom områdene Bjørndal og Hauketo. Området har en historie som strekker seg tilbake til 1600-tallet, da en gård var etablert i området. Først på 1970-tallet ble Mortensrud utviklet som et boligområde, og det ble raskt preget av moderne arkitektur og funksjonelle boligblokker.

Figur 3: Kart som viser hvor Mortensrud ligger i Oslo. Kartutsnitt fra Google Earth (2023)

Figur 4: Kart som viser området Mortensrud. Kartutsnitt fra Google Earth (2023)

Den arkitektoniske utformingen av Mortensrud er i stor grad preget av rekkehus, blokker og eneboliger, og området har gjennomgått en betydelig utvikling for å imøtekomme behovene til et variert befolkningsgrunnlag. Utviklingen fortsatte gjennom 1980- og 1990-tallet, og Mortensrud ble gradvis integrert i den øvrige bystrukturen i Oslo. I dag er området preget av en blanding av boligtyper, med en økende diversitet i arkitekturen, inkludert moderne leilighetskomplekser og eneboliger (Oslo kommune, 2020). En betydelig transportforbedring fant sted med forlengelsen av T-banelinjen fra Skullerud til Mortensrud i 1998, samtidig som T-banestasjon og bussterminal ble oppført i 1997-1998. I tillegg beriket kjøpesenteret Senter Syd, området da det åpnet i 1999. Mortensrud er et område som mange ønsker å flytte til da det har gode transportmuligheter videre inn til sentrumsområdene av kommunen, samtidig som det ligger tett på grønne arealer og rekreasjonsområder.

Levekårsindikatorerne for BSN avspeiler en variert befolkning, men også utfordringer knyttet til utdanning og inntekt, med en høyere andel innbyggere med lavere utdanning og inntekt sammenlignet med andre områder i kommunen (Byrådsavdeling for finans, 2023).

Befolkningsveksten i bydelen har vært betydelig, spesielt de siste tiårene, og dette har bidratt til en foryngelse av befolkningen. Det er også en økende trend at unge familier og

enkeltpersoner etablerer seg i området (Byrådsavdeling for finans, 2023). Tall fra 2022 viser at BSN er den bydelen i Oslo kommune som har størst andel av innvandringer og norskfødte med innvandrerforeldre, hele 57,6 % av befolkningen (Røed-Joahansen, 2023).

Mortensrud er i dag et levende byområde med et rikt kulturelt mangfold. Bydelen er i en positiv utvikling, spesielt med tanke på investeringer i infrastruktur og byfornyelse. Dette har bidratt til å skape et pulserende lokalsamfunn med ulike kulturelle uttrykk og arrangementer. Mortensrud har blitt et ettertraktet område for de som setter pris på moderne byliv og samtidig ønsker tilgang til grønne områder og rekreasjonsmuligheter. Med en stadig voksende befolkning og et mangfoldig kulturliv, fortsetter Mortensrud å utvikle seg som en integrert del av Oslo kommune.

3.2.2 Områdeløftet

Områdeløftet på Mortensrud er en nøkkelkomponent i Oslo Sør-satsingen, et strategisk samarbeid mellom Oslo kommune og staten som gjennomføres av BSN i perioden 2018-2026. Den overordnede målsettingen med satsingen er å styrke nærmiljøene i bydelens sårbare områder, med særlig søkelys på forbedring av tjenester innen oppvekst, utdanning og sysselsetting. Innenfor satsingen pågår det ulike områdeløft på forskjellige lokalområder (Oslo kommune, 2023b). Den anvendte arbeidsmåten i Oslo Sør-satsingen, tidligere brukt i Groruddalssatsingen, har som mål å stoppe og snu negativ utvikling, samtidig som den søker å styrke positive kvaliteter i lokalsamfunnene. Dette oppnås gjennom oppmuntring og støtte til lokalt engasjement og frivillig innsats, samt forbedringer i utemiljøet, inkludert oppussing av gangveier, lekeplasser og parker. I tillegg evalueres bydelens tjenester for å sikre at de fungerer best mulig for innbyggerne på Mortensrud, og muligheter for forbedringer utforskes (Oslo kommune, 2023b).

Mortensrudprosjektet er per dags dato det største kommunale flermålsprosjektet i Oslo under planlegging (Arbeidsforskningsinstituttet, 2023b). Bestillere av prosjektet er Utdanningssetaten, Bydel Søndre Nordstrand, Sykehjemsetaten, Deichman, Kulturetaten og Bymiljøetaten. De som skal utføre bestillingene er Oslobygg KF (Oslo kommune, 2023b).

Mortensrud har hatt betydelige utfordringer knyttet til levekår og en begrenset sosial infrastruktur. For å forbedre forholdene, har Oslo kommune vedtatt en omfattende utbygging

med spesiell vekt på tiltak for barn og unge. Prosjektet består av tre hovedfelt med ulike fasiliteter og en felles infrastruktur, samt parkområder og gangstrøk. Området kalt “felt 10” blir et område for nytt sykehjem, omsorgsboliger, frivillighetsentral, bibliotek og fritidsklubb med et areal på 25,768 m². Området “felt 11” skal omfatte nye Mortensrud skole som skal ha flerbrukshall med kampsportarealer, klubbhus og kultursal med et areal på 19,632 m². I “felt 12” skal det komme en 11er-bane og en 7er-bane, landhockeybane med kunstis, cricketbane, klubbhus, aktivitetssone for uorganisert aktivitet i tillegg til en friidrettshall med et areal på 12,632 m² (Psju, 2023). Felles infrastruktur er et eget mindre felt for prosjektet og omfatter etablering av ny infrastruktur for elektrisitet, vann, spillvann, fjernvarme, gangforbindelser, utvidelse av veier, og nye parkområder. Hovedmålet er å skape mangfoldige møteplasser og et attraktivt, bærekraftig bomiljø med et sammenhengende gangstrøk fra nord til sør (Alt.arkitektur, 2023). Romprogrammet er nøye utformet for intensiv bruk og felles bruk av fasilitetene.

Per i dag er infrastruktur- og midlertidighetsprosjektet i gjennomføringsfasen, med midlertidige fasiliteter som et klubbhus, fritidsklubb, badeanlegg, og landhockeybane som forventes ferdigstilt innen sensommeren eller høsten 2024. Endelig godkjenning og investeringsbeslutninger vil bli behandlet av bystyret, med tidsplaner tilgjengelige for publikum (Oslo kommune, 2023b).

Figur 5: Viser plantegning for Mortensrudprosjektet, av Alt.Arkitektur.

3.2.3 Inkludering og medvirkning av ungdom i områdeløftet

Mortensrudprosjektet er del av en større satsing på bomiljøet i Oslo sør, og det er lagt stor vekt på medvirkning fra lokalsamfunnet gjennom hele prosessen. Medvirkningsprosessene er forankret i en pedagogisk tilnærming som er inspirert av fenomenologisk tankegang om erfaringsbasert læring og kunnskapsutvikling (Arbeidsforskningsinstituttet, 2023b). Her legges det vekt på at barn og unge først engasjerer seg i medvirkning når det oppleves som relevant for dem. Dette betyr at de må føle interesse og engasjement, og de skal ha frihet til å velge hva de vil sette søkelys på og hvordan de ønsker å delta (Nilsen, 2017).

Medvirkning er en juridisk forpliktelse i utviklingen av nærmiljøprosjekter, og det er spesielt viktig å sikre aktiv deltakelse fra barn og unge. Kommunen har ansvar for å garantere at denne gruppen får mulighet til å medvirke i saker som angår dem. I Oslo kommune er det Utdanningsetaten (UDE) som bestiller reguleringsplanen og samordner andre bestillere innen

kommunen for områder som involverer utviklingen av tilbud til barn og unge (Arbeidsforskningsinstituttet, 2023b).

Dette inkluderer opprettelsen av nye skoler, kulturskoler, idrettsanlegg, gangstrøk og parker, samt etablering av sykehjem, omsorgsboliger, bibliotek, frivillighetssentraler og fritidsklubber. UDE søkte derfor om støtte fra et spesialisert fagmiljø for å utforske hvordan man kan sikre medvirkning i komplekse, langvarige kommunale utviklingsprosjekter. De ønsket også å finne måter å integrere medvirkning i undervisningen i Osloskolen, slik at barn og unge kan delta aktivt i beslutningsprosesser som påvirker deres nærmiljø (Arbeidsforskningsinstituttet, 2023b).

Medvirkningsprosessen for ungdom startet våren 2020 og omfattet fem prosesser. Før oppstart ble arbeidsmøter, presentasjoner og analyser gjennomført for å sikre en vellykket gjennomføring. Medvirkningsprosessene bestod av følgende prosesser:

1. Ung Spleis Idéverksted: Et mangfoldig samarbeid mellom unge og eldre på Deichman Holmlia, hvor ungdommene delte behov, synspunkter og ideer knyttet til sambrukshuset på Mortensrud.
2. Virtuell Ung Spleis: Ble gjennomført digitalt på grunn av koronapandemien. Denne runden involverte unge og eldre i en fortsettelse av det første idéverkstedet, utført over Skype.
3. Medvirkningscamp på Sommerskolen: En femdagers camp på Lofsrud skole i samarbeid med lokale instanser. Ungdom deltok i aktiviteter som “spotting”, befaring i området, identifisering av medvirkningsrom, undersøkelser og intervjuer i nærområdet.
4. Medvirkerne på Mortensrud - sommerjobb 2020: En to-ukers sommerjobb for unge voksne på Mortensrud, der ti deltakere ble opplært i kunnskapsinnhenting og informasjon om Mortensrudprosjektet, med fokus på å dele denne kunnskapen med lokalsamfunnet.
5. Valgfaget “Demokrati i Praxis” på Lofsrud skole: Tre klasser med 8. og 9.trinns elever deltok i et prøveprosjekt for å gi elevene en praktisk forståelse av demokratisk utbygging ved å utforske og gi innspill til utbyggingsplanen for Mortensrud (Arbeidsforskningsinstituttet, 2023).

3.3 Sammenligning av områdene

Mortensrud og Tøyen utgjør to distinkte områder i Oslo med ulik befolkningsdynamikk og utfordringer knyttet til levekår og boforhold. Begge områdene har visse likheter, som deres sterke kulturelle mangfold og tilgjengelighet til et velfungerende offentlig transportsystem. Begge områdene har hatt sosioøkonomiske utfordringer, da de er sammensatte områder med en blandet befolkning. Dette er mye av bakgrunnen for at områdene har fått områdeløft. Områdeløft med forbedring av infrastruktur, boligtilbud og nærmiljø er også et fellestrekk ved Mortensrud og Tøyen. Likevel er det tydelige forskjeller på de to områdene. Mortensrud ligger i den sørlige delen av Oslo i BSN, mens Tøyen ligger nærmere sentrum i BGO. Den geografiske plasseringen kan påvirke atmosfæren, tilgjengeligheten til fasiliteter og nærheten til sentrale områder. Historie og kulturarv spiller en rolle, der Tøyen har en rik historie og er kjent for kulturinstitusjoner som gamle Munchmuseet og Botanisk hage. Mortensrud har også en historie, men området har gjennomgått en mer nylig utvikling og har et annet historisk preg.

Befolkningsveksten i BGO har vært mer markant både det siste året og de siste ti årene sammenlignet med BSN. Denne veksten i BGO har også bidratt til en yngre befolkning, spesielt i aldersgruppen 13-29 år i BGO. Levekårsindikatorene avspeiler klare kontraster. Mens BSN har en høyere andel innbyggere med lavere utdanning, lav inntekt og flere som ikke har fullført videregående skole, indikerer Oslo kommunes tall fra BGO bedre utdannings- og inntektsnivå (Bydelsfakta, 2023).

Boforholdene avtegner en interessant dynamikk. BSN har en høyere andel husholdninger med ett barn (13%) sammenlignet med BGO (9,8%), og denne forskjellen øker ytterligere for husholdninger med to barn, hvor BSN har 12% sammenlignet med BGO's 5,7%.

Husholdninger med tre eller flere barn utgjør 6,8% i BSN, og kun 1,9% i BGO.

Befolkningstettheten varierer også mellom de to bydelene. I 2023 hadde BGO 8234 personer per kvadratkilometer, mens BSN hadde kun 2445 personer per kvadratkilometer og var den minst tett befolkede bydelen i kommunen (Statistikkbanken, 2023). Boligstrukturen spiller en rolle i å forme disse forskjellene. Mortensrud preges av en mer spredt bebyggelse og eneboliger. Denne strukturen kan ha innvirkning på sammensetningen av husholdninger, med flere familier som velger eneboliger. Tøyen har derimot en mer urban struktur med varierte

boligtyper, inkludert eldre leiegårder og nyere boligblokker. Hele 95% av bydelen består av blokkbebyggelse, smed flere leiligheter og mindre plass for den enkelte husholdning.

Samlet sett gir disse funnene et nyansert bilde av de sosioøkonomiske og boligmessige forskjellene mellom Mortensrud og Tøyen. BGO opplever betydelig befolkningsvekst, bedre levekårsindikatorer, men har samtidig en annen sammensetning av husholdninger. BSN har utfordringer knyttet til utdanning og inntekt, samt en unik boligstruktur som preger boforholdene.

4 Teoretisk rammeverk

Dette kapitlet utgjør en kritisk refleksjon over grunnleggende teoretiske perspektiver som danner rammeverket for vår analyse. Her skisseres to distinkte grupper av teorier: generelle teorier som gir en overordnet forståelse av temaet (underkapittel 4.1), og spesifikke teorier som vil bli utforsket og integrert i den påfølgende diskusjonen (underkapittel 4.2). Gjennom en dyptgående utforsking av disse teoriene, vil vi evaluere deres relevans og bidrag til forståelsen av områdeløftene på Tøyen og Mortensrud. Teoriene som trekkes videre inn i diskusjonen, vil danne et analytisk rammeverk for å vurdere suksess og utfordringer knyttet til inkludering og engasjement av ungdom i byutviklingsprosesser.

4.1 Generelle teorier og strategier

4.1.1 New Public management og Soft Governance

New Public Management (NPM) er en reformorientert tilnærming til offentlig administrasjon som har hatt stor innvirkning på måten offentlige tjenester og organisasjoner forvaltes. NPM ble først utviklet på 1980-tallet som svar på de utfordringene og den ineffektiviteten som ble observert i tradisjonelle byråkratiske systemer (Hansen, 2022). Sentralt i NPM er fokuset på økonomisk effektivitet, resultatorientering, og bruk av styringsverktøy fra privat sektor for å forbedre offentlig sektor. Dette inkluderer målstyring, konkurranseutsetting, desentralisering og ytelsesbasert belønningssystem. Mens NPM-tilnærmingen har ført til økt effektivitet og kvalitet i mange offentlige tjenester, har den også utfordret tradisjonelle former for medvirkning. NPMs vektlegging av resultatorientering og økonomisk effektivitet har noen

ganger ført til at beslutninger tas sentralt og byråkratisk, med mindre vekt på bred deltakelse og medvirkning fra interessenter og lokalsamfunn. Dette kan føre til at beslutninger blir tatt uten tilstrekkelig hensyntagen til lokale behov og perspektiver.

Soft Governance er en tilnærming som utfordrer den tradisjonelle byråkratiske styringsmodellen og fokuserer på mer indirekte og uformelle måter å påvirke atferd og beslutninger i offentlig sektor. Dette kan inkludere bruk av normer, verdier, kunnskapsdeling og nettverkssamarbeid (Ram, 2017). Soft Governance er ofte preget av mer horisontale og desentraliserte strukturer. Soft Governance kan fremme økt medvirkning og deltakelse i beslutningsprosesser ved å oppmuntre til mer åpne og inkluderende kommunikasjonskanaler. Gjennom kunnskapsdeling og samarbeid kan ulike aktører finne løsninger på komplekse samfunnsproblemer. Tilnærmingen understreker betydningen av dialog og kommunikasjon mellom myndigheter, sivilsamfunn og borgere for å utvikle felles forståelse og løsninger.

Mens NPM har brakt viktige endringer i offentlig administrasjon, har det også utfordret former for medvirkning ved å legge vekt på resultatorientering og økonomisk effektivitet. Samtidig kan Soft Governance, som vektlegger mer uformelle og dialogbaserte tilnærminger til styring, fremme økt medvirkning og inkludering i beslutningsprosesser. For å fremme medvirkning og kommunikativt arbeid i offentlig sektor, kan det være hensiktsmessig å integrere elementer av begge tilnærmingene og finne en balanse mellom effektivitet og deltakelse.

4.1.2 Collaborative planning

Patsy Healey legger i sin artikkel “Planning through debate: the communicative turn in planning theory” (1992) vekt på begrepet *collaborative planning*, eller på norsk samarbeidende planlegging. Dette konseptet handler om å involvere ulike interessenter, inkludert samfunnet, eksperter, myndigheter og andre berørte parter, i planleggingsprosessen for å oppnå mer helhetlige og bærekraftige løsninger. Det handler altså om å inkludere så mange interessenter som mulig i planleggingsprosessen. Dette kan omfatte lokale beboere, næringslivsrepresentanter, eksperter innen ulike fagområder, og myndigheter. Målet er å sikre at alle relevante perspektiver blir hørt og vurdert. Healey legger vekt på betydning av åpen dialog og debatt som en sentral del av den samarbeidende planleggingsprosessen. Dette innebærer å oppmuntre til åpen utveksling av ideer, meninger og kunnskap mellom de ulike

interessentene. Gjennom debatter kan man utforske ulike alternativer og tilnærminger til planleggingsproblemer.

Collaborative planning gir rom for læring og tilpasning. Planleggingsprosessen bør ikke være rigid, men heller i stand til å tilpasse seg nye oppdagelser og endrede forhold. Dette krever en vilje til å revurdere og endre planene i lys av ny informasjon og innsikt som oppstår gjennom debatten. Selv om konsensus ikke alltid er mulig, er det et mål i collaborative planning. Gjennom åpne debatter og dialoger, søker man å oppnå enighet eller samtykke blant de ulike interessentene. Dette kan føre til mer bærekraftige og aksepterte planer. Collaborative planning er knyttet til prinsippene om deltakende demokrati. Det gir folk muligheten til å delta i beslutningsprosessen som påvirker deres liv og lokalsamfunn. Dette fremmer også ansvarlighet blant myndigheter og planleggere.

Tore Sager (2017), legger vekt på inkluderingen av et bredt spekter av deltakere, inkludert de som direkte berøres av planleggingsbeslutningene. Han ser mange fordeler ved denne tilnærmingen, inkludert økt rettferdighet, inklusivitet, åpenhet, ærlighet og styrking, spesielt for marginaliserte grupper. Sager fremmer også kooperative metoder for å løse konflikter i planleggingsprosessen og følger prinsippene for diskursetikk, som vektlegger åpenhet, sannhetssøking og gjensidig forståelse. Kommunikativ planlegging anses som et middel for å oppnå mer rettferdige resultater og redusere innflytelsen av skjeve maktforhold i planleggingsbeslutninger. I tilnærmingen vektlegges alle inkluderte parter som likeverdige og potensielt like kompetente. Ifølge Habermas går den ideelle samtaleformen ut på at alle aktører er interessert i en felles forståelse og enighet (Sager, 2017). Likevel må man også være bevisst forholdet mellom informasjon og makt i planleggingsprosessen. Forester (1982) utforsket hvordan planleggere kontrollerer informasjon og bruker den som et verktøy for å utøve makt. Han har også diskutert ulike måter makt utøves på i planlegging, inkludert beslutningstaking, agenda-setting og formingen av samfunnsbehov. Han understreker viktigheten av å unngå feilinformasjon og å oppmuntre til en åpen debatt for å oppnå rettferdige og inkluderende resultater i planleggingen.

Både Healey, Sager og Forester fremhever betydningen av inklusivitet i planleggingen, men med ulike tilnærmingmåter. Forester (1982) peker på informasjonens rolle og hvordan den kan brukes til å utøve makt. Healey (1992) legger vekt på viktigheten av åpen dialog og

samarbeid for å inkludere ulike perspektiver. Sager fremmer kommunikativ planlegging som en tilnærming for å oppnå inkluderende og rettferdige resultater. Alle tre søker å forbedre planleggingsprosessen for å møte samfunnets behov, men de setter søkelys på ulike aspekter og mekanismer i prosessen. Samtidig understreker de alle viktigheten av å fremme ærlig og rettferdig beslutningstaking og å unngå misinformasjon.

4.1.3 Bottom-up prosess

I den tradisjonelle formen for planlegging vektlegges top-down som den rasjonalistiske styringsmodellen i planlegging (Amdam & Veggland, 2011). Den kjennetegnes ved at politikerne og fagdisipliner innenfor økonomi og ingeniøryrket har den utøvende makten gjennom planprosessen og beslutningsprosessene. Friedman (1987) vektlegger Social Mobilization som motsatsen til overordnet form for styring gjennom sosial mobilisering, organisering og aksjon. En slik tilnærming kjennetegner “Bottom up” prosess. Den karakteriseres gjennom mobilisering av interesser nedenfra i samfunnet gjennom direkte kollektiv handling. Slik Jürgen Habermas (1987) betegner strategien, utføres den gjennom “kommunikativ handling”. Bottom-up refererer ikke direkte til en teori, men er heller en tilnærming eller strategi (Amdam & Veggland, 2011). Den beror på forståelse for alle involverte parter argumentasjon og overbevisning. Samfunnsstyringen er knyttet til en prosess basert på lokal kunnskap og erfaring som fører til handling og maktgruppering gjennom ulike nivåer av interesserte parter. Reformen skal i hovedsak være styrt nedenfra og bygge på solidarisk handling og kommunikasjon for ulike samfunnsgrupper. Den skiller seg fra den rasjonelle styringsmodellen hvor planprosessen tar utgangspunkt i vitenskapelige analyser og ekspertkunnskap.

4.2 Spesifikke teorier

4.2.1 Asset Based Community Development (ABCD)

Asset Based Community Development (ABCD) er en tilnærming som fokuserer på å utvikle bærekraftige lokalsamfunn (Mathie & Cunningham, 2003). Ut over å mobilisere et spesifikt fellesskap, legger tilnærmingen vekt på å koble aktiviteter på lokalsamfunnsnivå med makronivå. Sentralt i ABCD er tanken om at lokalsamfunn selv kan drive utviklingsprosessen ved å identifisere og mobilisere eksisterende, men ofte udefinerte “eiendeler” - i denne oppgaven, ungdommens oppholdsrom og engasjement i områdeløftet og kommunen (Helsedirektoratet, 2018; Mathie & Cunningham, 2003). Metoden tar sikte på å avdekke

eksisterende ressurser i lokalsamfunnet og hvordan enkeltpersoner, foreninger og institusjoner kan mobiliseres til å samarbeide for å realisere og utvikle sine styrker. Tanken er å undersøke, utnytte og bruke det som allerede finnes i samfunnet for å videreutvikle og bygge på identifiserte ressurser. ABCD vektlegger at samfunnet ikke bare skal betraktes som komplekse masser av behov og problemer, men heller som mangfoldige og kapable nettverk bestående av ferdigheter og ressurser (Helsedirektoratet, 2018).

I prinsippet handler ABCD om et kollektivt samarbeid for å finne løsninger på underliggende sosiale utfordringer. Denne tilnærmingen kan bidra til en bedre lokal og sosial forankring, samt økonomisk utvikling for nærmiljøet. Prinsippene for ABCD-tilnærmingen kan beskrives gjennom fem aspekter (Helsedirektoratet, 2018):

I det første aspektet er *mennesket og individet* i sentrum. Det handler om at hvert individ består av ressurser, med hver sin unike ferdighet og kunnskap som kan erkjennes og tilføres i samfunnet (Mathie & Cunningham, 2003). Tilnærmingen vektlegger at man ikke kan gjøre noe med menneskets behov, men kun de ressursene som hver enkelt har. Underskudd eller behov er kun nyttige for institusjoner.

Det andre aspektet er *foreninger* hvor mennesket oppdager hverandres ferdigheter og kunnskap (Mathie & Cunningham, 2003). Samfunnet mobiliseres gjennom møter mellom mennesker, eksempelvis klubber og organisasjoner som jobber med felles interesser. Gjennom tilnærmingen for ABCD kalles dette foreninger. Tanken bak dette er at de skal være frie fra kontroll, og at de samles gjennom felles interesse gjennom individuelle valg.

Det tredje aspektet er *institusjoner*, som handler om at menneskene også er organisert rundt ressursene. Institusjoner er strukturelt organisert og med profilerte grupper som består av fagfolk (Mathie & Cunningham, 2003). De inkluderer offentlige etater, private bedrifter og skoler. Institusjonenes ressurser bidrar til å hjelpe samfunnet med å finne verdifulle ressurser og etablere et overordnet samfunnsansvar. På denne måten sitter både individet og institusjoner med ressurser som blir viktige forutsetninger i samarbeid og samhandlingen for lokalsamfunnets goder.

Det fjerde aspektet vektlegger prinsippene for *stedsbaserte ressurser* som setter søkelys på grunnen til hvorfor mennesket oppholder seg og bor i nærmiljøet (Mathie & Cunningham, 2003). Hvert sted der folk velger å være, er basert på deres forhold til et sted. Dette er gjerne

påvirket av områdets landskap, bebyggelse, offentlige byrom, grøntområder, samt påvirkningen av individuelle preferanser som nettverk, sosialt miljø og arv. Et sted kan være et senter for infrastruktur i form av naturressurser, et knutepunkt for aktiviteter, ferdigheter, transportforbindelser og markeds- og servicetilbud. Uavhengig av hva stedets styrker er, vil også menneskets valg i samfunnet være ressursen til å kunne forstå dette.

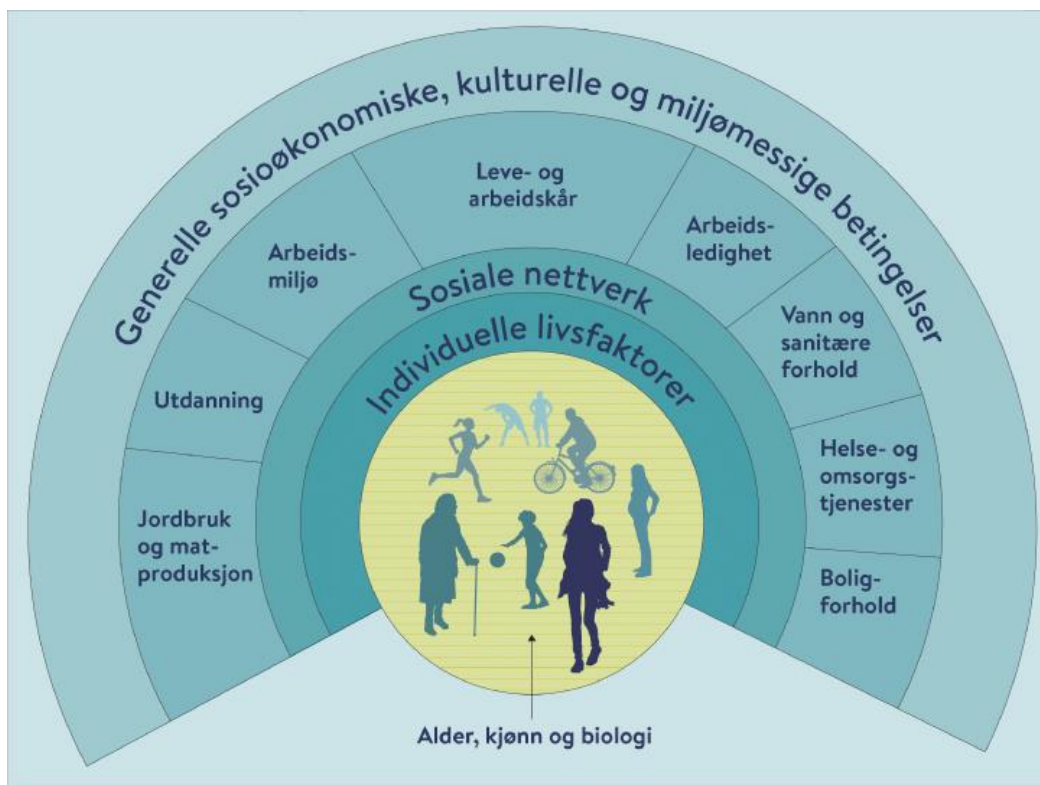
Det femte og siste aspektet er *forbindelser*, der individer kobles sammen til et samfunn (Mathie & Cunningham, 2003). ABCD anerkjenner at utvekslingen mellom mennesker som deler sine erfaringer, ferdigheter og ressurser skaper forbindelser. Dersom man identifiserer ferdighetene, kan disse skapes gjennom forbindelser og defineres som connectors (tilknyttede). Det handler i hovedsak om relasjonsbygging med utveksling av erfaring gjennom fysiske møter og direkte kontakt mellom mennesker. De sosiale relasjonene, nettverket og tilliten danner grunnlag for den sosiale kapitalen i et samfunn.

4.2.2 Helse-determinanter og Empowerment

Det helsefremmende arbeidet handler om at helse forstås som en ressurs i et hverdagsliv. I det helsefremmende arbeid og folkehelsearbeidet står strategien om “Helse i alt vi gjør” sentralt, og vil derfor være et viktig element for å sette helse på agendaen i tjenester både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå utenfor helsesektoren (Oslo kommune, 2023). Det helsefremmende arbeidet er derfor et sentralt supplement og forebyggende perspektiv i byplanleggingen. I planlegging kan den helsefremmende innsatsen være rettet mot prosesser som gjør folk i stand til å ta eierskap og kontroll over faktorer som påvirker helsen gjennom engasjement for et kollektivt samarbeid (WHO, 1986). Slik kan helsebegrepet bli sett på som et individuelt og sosialt produkt, som har betydning for sosial investering og fellesskap (Naidoo & Wills, 2016). Sentrale prinsipper i helsefremmende arbeid kan være Empowerment og Equity (Askheim, 2012). Med Empowerment forstås begrepet med å styrke de avmektige, og gi individet myndighet til å ta valg etter egne behov individuelt, som gruppe eller som lokalsamfunn (Nutbeam, 1998). Equity er oppfatningen av det universelle rettet mot rettferdighet og likhet, hvor opplevelse av god helse skal være mulig for alle uavhengig av alder, etnisitet og befolkningsgruppe (Green, Woodall, Cross & Tones, 2019).

Å implementere Empowerment og Equity i medvirkningsprosesser kan ha betydning for at barn og unge i likhet med andre aktører skal ha mulighet til å styre i beslutninger og handlinger som påvirker deres liv i nærmiljøet. Ved å ta utgangspunkt i enkeltes ressurser,

ferdigheter og kompetanse gjennom slik lokalkunnskap kan dette ha sentral verdi for hvordan tilnærmingen for deltakelse brukes i medvirkningsprosessen (WHO, 1986). De helsefremmende prosessene i medvirkning kan kjennetegne en "bottom up" tilnærming, fordi individet, grupper og lokalsamfunn får mulighet til å medbestemme og løse ulike problemstillinger som påvirker folkehelsen i nærmiljøet. Forståelsen for hvordan menneskets helse påvirkes sees gjennom individets biologiske faktorer, levevaner, sosiale relasjoner, levekår, fra utdanning og arbeid til overordnede generelle sosioøkonomiske, kulturelle og miljømessige betingelser. Disse faktorene, også kalt helsedeterminanter, er utviklet av Dahlgren & Whitehead (1991) gjennom en lagvis sosioøkologisk modell (Meld. St., 2014-2015). Forståelsen av sammenhengen bidrar til at aktører med innbyggerne i planleggingen får kunnskap om hvordan helsen påvirkes direkte og indirekte for barn og unge i medvirkningsprosessen (Helsedirektoratet, 2014). Modellen kan illustrere hva slags faktorer som både hemmer og fremmer helsen for individet innenfor de ulike feltene i et bestemt nærmiljø.

Figur 6: Helsedeterminanter, 1991, av Dahlgren & Whitehead

Modellen viser et bilde av påvirkningsfaktorene for helse individet står ovenfor i samfunnet. I denne oppgaven er det ungdom, sosialt nettverk, levekår, kulturelle- og miljømessige faktorene som er aktuelle å vektlegge.

4.2.3 Sosial kapital

Sosial støtte og deltakelse i lokalsamfunnet blir særlig vektlagt som positivt for ungdommens helsetilstand (Kaasbøll, Melby & Lassemo, 2018). Disse elementene handler om evnen og ressursene til å handle kollektivt og binde sosiale nettverk. I samfunnsarbeid forholder man seg til levekårsutfordringer på et kollektivt nivå, mens det store skillet ligger i de sosiale faktorene som påvirker helse. Sosial kapital kan ansees som relevant i denne sammenheng, siden tilnærmingen forstås både på individ- og samfunnsnivå. For individet handler det om hvordan det forholder seg til sosiale nettverk med gjensidig tillit, sosial støtte og utvikling av et langsiktig samhold mellom innbyggerne og de overordnede strukturene.

Robert Putnam definerer sosial kapital som: *“features of social life-networks, norms and trust that enable participation to act together more effectively to pursue shared objectives”* (Putnam, 1995, s. 664- 665). Han viser til nærmiljøet og diverse organiserte sosiale nettverk som individet frivillig kan tre inn og ut av. Ødegård (2010) vektlegger Putnam’s tilnærming som kan sees i sammenheng med nærmiljøprosjekters fokus om et kollektivt fenomen som kommer samfunnet til gode. Putnam (1995) presenterer nettverksformene, *bonding* og *bridging*. *Bonding*-nettverk knytter individer som deler religion, språk og etnisitet, hvor kapitalformen fremmer gruppetilhørighet. *Bridging* kobler individer på tvers av slike forskjeller, og kan på denne måten danne nye nettverk og sosiale grupper. Forutsetningen for at nettverk skal kunne ha en type form for tillit og relasjonsbygging er at det eksisterer en kombinasjon mellom *bonding* og *bridging*. I rapporten om helsefremmende lokalsamfunn vektlegger Kaasbøll et al. (2018) betegnelsen brobygging i sosial kapital som “folkelig engasjement”. Engasjement gjennom grupper av individer ser ut til å være assosiert med positive helseeffekter og omfatter høy grad av sosial kapital. Utilstrekkelig eller lav sosial kapital kan være forbundet med sosialt utenforskap og redusert engasjement i et lokalsamfunn.

Michael Woolcock (1998) har innført *linking* som et tredje aspekt i forholdet mellom individ og samfunn (Woolcock, 1998; Ødegård, 2010). Woolcock (1998) argumenterer for at et samfunn mangler grunnleggende institusjonell tillit, og kan dermed ikke forvente at brobyggende sosial kapital skal oppstå. Normer, tillit og maktfordeling, knytter individer til aktører med ulike makt og autoritet (Ødegård, 2010). Slik kan opprettholdelse av en kollektiv tillit og tro på endring mellom innbyggere og myndigheter imøtekomme innbyggernes behov

for engasjement og deltakelse i nærmiljøprosjekter. Å invitere og bruke tilnærmingen for sosial kapital i medvirkningsprosessene kan også fremme åpenhet og kreativitet i samsvar med innbyggernes ønsker (Nyseth, Ringholm & Agger, 2019; Ødegård, 2010). På denne måten kan nye idéer og innovative måter for positiv endring og samfunnsutvikling oppstå.

4.2.4 Place Attachment Theory

Bierdman og Kolsteren (2018) belyser en overførbar tilnærming om individets tilknytning til steder, Place Attachment Theory. Stedet viser til individets emosjonelle opplevelse og tilhørighet, som påvirkes av et affektivt bånd. For individet kan minner eller følelser knyttet til hjemmet eller lokalsamfunnet bidra til positivt engasjement. Tilnærmingen vektlegger individets selvforståelse for hvem de er i tilknytning til stedet og deres rolle i samfunnet (Bierdman & Kolsteren, 2018). Sosialt fellesskap er et av aspektene som antyder at ungdommer som føler en sterk tilknytning til sitt nærmiljø, vil være mer tilbøyelige til å engasjere seg i fellesaktiviteter og et ønske om å bidra til å forbedre samfunnet. Under dette perspektivet, vil ansvarsfølelse få betydning. Ansvar og stolthet over eget nærmiljø kan være en motivasjonsfaktor om å ta del i positive endringer, å delta i frivillige aktiviteter og bidra til å løse samfunnsmessige problemer i lokalsamfunnet (Bierdman & Kolsteren, 2018).

4.2.5 Placelessness

Edward Relphs teori om "Placelessness" ble publisert i 1976 og tar utgangspunkt i en fenomenologisk tilnærming. Fenomenologi er en fortolkende studie av menneskelige opplevelser knyttet til et sted (Seamon & Sowers, 2008). Relph starter med å utforske begrepet "rom" og dets forhold til "sted". Han hevder at rom ikke bare er et område, en isometrisk plan eller en beholder for steder, men må også forstås i forhold til hvordan mennesker opplever det. Relphs teori om "Placelessness" søker å forstå hvordan moderne samfunn, spesielt i avanserte kulturer, har utviklet en manglende tilknytning til steder. Han understreker viktigheten av praktisk kjennskap til et sted for menneskelig eksistens, noe som innebærer en autentisk holdning til steder der folk har direkte og genuine opplevelser som kommer fra full bevissthet om et sted. Å være en del av et sted og tilhøre det, både som individ og som medlem av samfunnet, er grunnleggende (Relph, 1976, s. 64).

Relph undersøker også ulike måter steder kan oppleves autentisk eller uekte (Seamon & Sowers, 2008). En autentisk følelse av et sted er "en direkte og ekte opplevelse av hele

komplekset av stedets identitet - ikke formidlet eller forvrengt gjennom en rekke ganske arbitrære sosiale og intellektuelle moter om hvordan den opplevelsen bør være, eller ved å følge stereotyperte konvensjoner” (Relph, 1976, s. 64). Individuer og grupper kan skape en følelse av sted, enten selvbevisst eller med vilje. Dermed kan et kjedelig bynabolag på grunn av konstant bruk være like autentisk som det hellenske Athen eller de gotiske katedralene - de sistnevnte er eksempler på steder ifølge Relph som blir skapt bevisst. Relph argumenterer for at i vår moderne tid blir en autentisk følelse av sted gradvis overskygget av en mindre autentisk holdning som han kaller “Placelessness”. Han beskriver det som “den tilfeldige utryddelsen av distinkte steder og skapingen av standardiserte landskap som følge av en manglende følsomhet for stedets betydning” (Relph, 1976, forord).

Relph antyder at Placelessness generelt oppstår fra kitsch - en ukritisk aksept av masseverdier, eller teknikk - den dominerende bekymringen for effektivitet som et mål i seg selv (Seamon & Sowers, 2008). Den overordnede innvirkningen av disse to kreftene, som manifesterer seg gjennom prosesser som massemedier, kultur og sentral myndighet, er etter Relphs mening “undergravingen” av steder for både individer og kulturer, og den tilfeldige erstatningen av verdens mangfoldige og betydningsfulle steder med anonyme rom og utskiftbare omgivelser (Relph, 1976, s. 143).

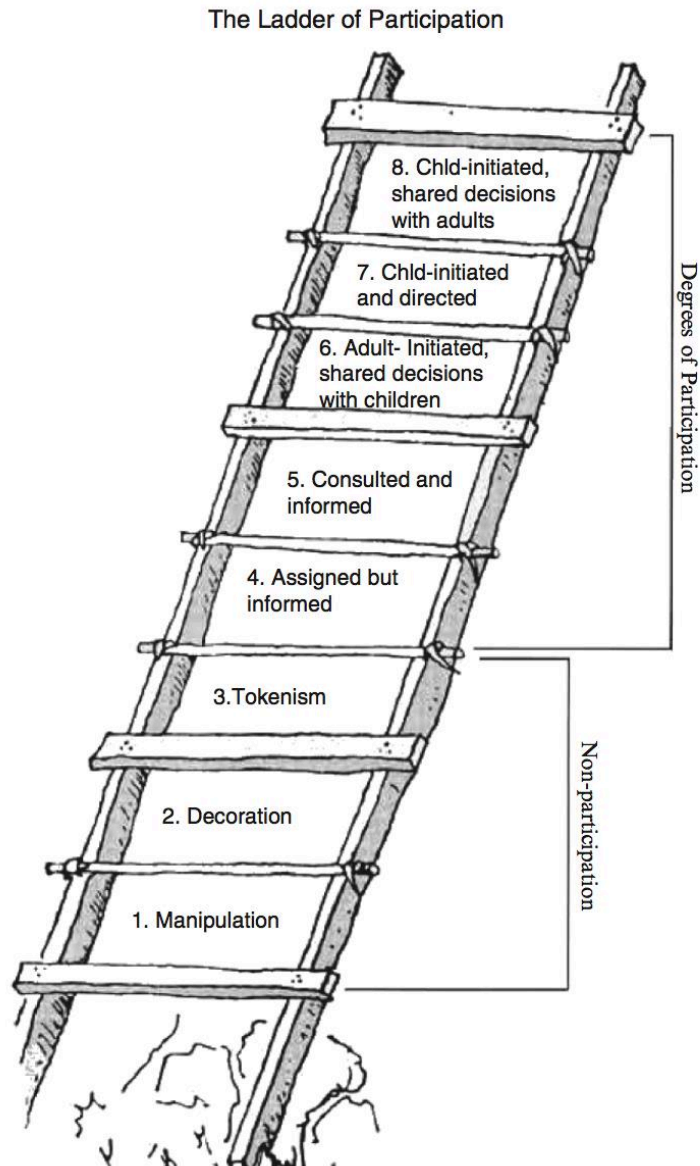
4.2.6 Right to the City

Henri Lefebvres konsept “Right to the City” (“Rett til byen”) ble introdusert i 1968 og understreker byrommets betydning som en demokratisk og inkluderende ressurs (Lefebvre, 1968). Lefebvre, en fransk filosof og sosiolog, mente at innbyggere, spesielt de marginaliserte, har rett til å forme og delta i prosesser knyttet til urbanisering, planlegging og utvikling (Isensee, 2013). Dette går utover bare tilgang til byens ressurser og inkluderer deltakelse i beslutningsprosesser som påvirker byens utvikling. “Right to the City” handler om rettferdig fordeling av ressurser, tjenester og muligheter i byen. Lefebvre var opptatt av spørsmål om ulikhet, fattigdom og eksklusjon fra bylivet. Konseptet oppfordrer til kulturell uttrykksform i byen, inkludert retten til kulturelle, kunstneriske og intellektuelle aktiviteter. Det kritiserer kommersialiseringen og privatiseringen av byrommet, og promoterer en mer sosial og politisk engasjert tilnærming til byutviklingen (Lefebvre, 1968).

4.2.7 Ladder of Participation

I sin avhandling fra 1992, med tittelen “Children’s Participation: From Tokenism to Citizenship”, fremhever Roger Hart sitt synspunkt om at barn, når de får muligheten, er i stand til å organisere seg selv i stor grad uten vokseninnblanding. Hart (1992) argumenterer for at unge mennesker, når de opplever eierskap til prosjekter, er i stand til å skape og styre komplekse prosjekter sammen. Inspirert av Sherry Arnsteins (1969) modell “Ladder of Citizen Participation”, introduserte Hart (1992) i sin avhandling en modell for barns deltakelse. Denne modellen tar form av en stige med åtte trinn (se figur 7) som illustrerer ulike nivåer av medvirkning for barn og unge. Modellen bygger på en figur med åtte nivåer, som symboliserer varierende nivåer av deltakelse for barn og unge. Felles for de tre nederste trinnene er mangelen av deltakelse fra de unge, altså “Non-participation”. Første trinn (manipulation) handler om situasjoner der voksne dikterer hva barna skal mene, eller når barn ikke får informasjon om hvordan deres deltakelse blir iverksatt. Andre trinn (decoration) gjelder situasjoner der barn er deltakende, men kun for dekorative formål, som for eksempel i arrangementer. Tredje trinn (tokenism) handler om når barna blir engasjert, men deres meninger er sterkt begrenset i betydning.

De fem påfølgende trinnene representerer hva Hart (1992) refererer til som ekte deltakelse. Trinn fire, innebærer en situasjon der voksne tar initiativ til prosjektet, men barn melder seg frivillig, og deres stemmer blir hørt og respektert. I trinn fem må barna også ha blitt konsultert i planleggingsfasen av prosjektet, og i sjette trinn kan voksne ha tatt initiativ til prosjektet, men barn blir involvert gjennom hele prosessen. I de to siste trinnene på Harts stige kreves det i det syvende trinnet at prosjektet også skal ha blitt initiert av ungdommene selv, og i det åttende trinnet at prosjektet blir initiert og styrt av ungdommene, med voksne som inviteres til å delta i beslutningsprosessen.

Figur 7: *Ladder of Participation*, 1992, Hart.

Utenfor den generelle og formelle måten å jobbe med medvirkning, har ulike idéer og innovative løsninger for deltakelse i planlegging vist å gi kvalitet og nye perspektiver i planprosessen (Nyseth, Ringholm & Agger, 2019). Motivasjonen bak ligger i utfordringene med den tradisjonelle og formelle måten for medvirkning, hvor styringen er under myndighetenes og fagdisiplinenes makt og kontroll. Fokuset retter seg mot at innbyggerne mobiliseres på samme nivå som planmyndighetene for å produsere felles løsninger for sosiale og fysiske forhold i nærmiljøprosjekter.

4.2.8 Demokratisk underskudd

Teorien om demokratisk underskudd refererer til en situasjon der det oppstår mangler eller svakheter i det representative demokratiet, noe som kan føre til en følelse av at borgernes deltakelse og innflytelse er begrenset eller utilstrekkelig (Hareide, 2012). Begrepet brukes vanligvis når det er en oppfatning av at det representative demokratiske systemet ikke fungerer tilfredsstillende med hensyn til å ivareta borgernes interesser og sikre genuin deltakelse.

Teorien antyder at i noen demokratiske systemer er det begrensninger i muligheten for borgerne til å delta aktivt i beslutningsprosesser eller påvirke politiske avgjørelser. Dette skyldes komplekse politiske strukturer, mangel på tilgjengelig informasjon, eller utilstrekkelige mekanismer for offentlig deltakelse (Letki, 2023). En annen dimensjon av det demokratiske underskuddet er når makten blir konsentrert i hendene på en elite, politiske institusjoner eller økonomiske interesser. Dette kan føre til at beslutningene i stor grad er preget av disse elitene, og vanlige borgere opplever at deres stemmer ikke blir tilstrekkelig hørt. Teorien peker også på manglende ansvarlighet hos de som er valgt til å representere borgerne. Dette kan inkludere manglende evne til å stille politiske ledere til ansvar for løftene de gir, eller mangel på transparens i beslutningsprosesser. Når det er en betydelig ubalanse i tilgangen til informasjon mellom borgere og beslutningstakere, kan det føre til at borgerne ikke er i stand til å ta informerte beslutninger, og dermed svekke demokratiet (Letki, 2023).

4.2.9 Kommunikativ handling og kommunikativ planlegging

I 1981 publiserte den tyske sosiologen Jürgen Habermas sitt omfattende verk, "Teorien om kommunikativ handling" (Theorie des kommunikativen Handelns) i to bind (Vetlesen, 2023). Habermas reflekterer i sitt verk over samfunnsutviklingen i de ledende vestlige landene, som han anser for å ha åpnet muligheter for individuell frihet, meningsdannelse og politisk medvirkning. Samtidig har han identifisert en stadig økende differensiering og kompleksitet i samfunnet, med tendenser til oppsplitting i ulike sektorer og en potensiell fare for tap av identitet, mening og solidaritet (Vetlesen, 2023). Handlingsteorien til Habermas er forankret i to sentrale begreper: hans utvidede og komplekse forståelse av rasjonalitet og vektleggingen av språket gjennom talehandlinger. Kjernen i hans teori ligger i den prosedyremessige forståelsen av rasjonalitet, der nødvendigheten av bedre argumenter utgjør det grunnleggende prinsippet (Baklien, 2002).

Altså handler kommunikatív handling om en kommunikasjon som brukes som en handling for å oppnå felles forståelse og samfunnsmessig koordinering, der deltakerne søker gjensidig forståelse og oppnår enighet gjennom en retorisk kommunikatív prosess. Den understreker viktigheten av åpen og inkluderende kommunikasjon for å oppnå en felles forståelse i samfunnet. Habermas legger særlig vekt på den verbale kommunikasjonens rolle i det sosiale hverdagslivet. Han argumenterer for at denne formen for kommunikasjon gradvis blir fortrenget av påvirkninger fra økonomi og politikk. Historisk sett har penger og makt vært avgrenset av markedet og staten, men i dag gjør de seg gjeldende i større grad i det daglige livet. Han beskriver denne tendensen som “systemets kolonisering av livsverdenen” og peker på de negative konsekvensene dette kan ha for kultur, samfunn og individ (Vetlesen, 2023).

Kommunikativ planlegging, som er en tilnærming til samfunnsendring og beslutningsprosesser, bygger på Habermas’ teori om kommunikatív handling. Kommunikativ planlegging handler om å fremme en åpen, inkluderende og reflekterende prosess der alle interessenter inviteres til å delta i en dialog for å skape en felles forståelse, oppnå enighet og koordinere handlinger (Cruickshank, 2015). Det fokuserer på å skape rom for å uttrykke ulike synspunkter, verdier, og behov gjennom en demokratisk prosess med fokus på å løse felles utfordringer og finne bærekraftige løsninger.

Forskjellen mellom kommunikatív handling og kommunikatív planlegging ligger i konteksten og målet med kommunikasjonen. Kommunikativ handling refererer til den daglige interaksjonen der mennesker søker å oppnå felles forståelse og koordinere handlinger gjennom dialog og argumentasjon. Dette kan skje spontant i hverdagslige situasjoner utenfor planlagte beslutningsprosesser. Kommunikativ planlegging derimot, er en strukturert tilnærming til å håndtere komplekse samfunnsutfordringer og beslutningsprosesser, der målet er å utvikle og implementere politikk eller tiltak som reflekterer fellesskapets behov og verdier. Den involverer en bevisst innsats for å legge til rette for åpen og inkluderende kommunikasjon, ofte gjennom formelle møter, workshops eller andre former for dialog, med det formål å bidra til bærekraftig utvikling og sosial rettferdighet (Cruickshank, 2015).

4.2.10 Sosial innovasjon og sosialt entreprenørskap

I likhet med sosial kapital kan sosial innovasjon og sosialt entreprenørskap representere nøkkelbegreper innenfor samfunnsutvikling og endring (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2017). Disse konseptene får økende oppmerksomhet for å være kraftfulle verktøy for å takle sosiale utfordringer og fremme bærekraftig utvikling. Sosial innovasjon viser til utviklingen og implementeringen av nye ideer, produkter, tjenester eller tilnærminger som tar sikte på å løse samfunnsproblemer og forbedre livskvaliteten. Ved å utelukke teknologiske løsninger på samfunnsmessige utfordringer, kan en radikal omforming av eksisterende systemer imøtekomme behovene til samfunnet på en mer effektiv og inkluderende måte. Sosial innovasjon kan komme fra ulike kilder, inkludert enkeltpersoner, organisasjoner eller samfunnsgrupper, og er drevet av et ønske om en positiv endring. Hochgerner (2011) identifiserer sosial innovasjon som en samarbeidsstrategi for å utvikle idéer som imøtekommer sosiale behov og stimulerer til nye former for samhandling og sosiale relasjoner. Tilnærmingen kan dermed knyttes til sosialt entreprenørskap som fokuserer på å skape og drive virksomhet med det formål å generere sosiale verdier og løse samfunnsproblemer gjennom en kollektiv innsats. Sosiale entreprenører blir dermed en drivkraft for endring, og de kombinerer forretningsmetoder med et sterkt samfunnsengasjement. Målet er ikke bare økonomisk gevinst, men også å skape positive sosiale, miljømessige eller kulturelle resultater (Norske kulturarrangører, 2023). På denne måten kan sosiale entreprenører fungere som agenter for sosial innovasjon, og deres virksomheter representerer praktiske eksempler på hvordan innovative ideer kan omdannes til bærekraftige og meningsfulle initiativer. Gjennom inkluderende og nyskapende praksiser har disse konseptene potensial til å forandre samfunnet ved å bidra til en mer rettferdig, bærekraftig og engasjerende fremtid.

Med Empowerment og sosial innovasjon i et lokalsamfunn kan engasjement for økt kontroll og styring hos sårbare grupper, som for eksempel ungdom, bli oppfylt (Eimhjellen, et al., 2022). I et langsiktig perspektiv kan dette bidra til å adressere samfunnsmessige behov ved å fundamentalt endre forholdet, posisjonen og reglene mellom involverte aktører. En åpen prosess for deltakelse, samarbeid og innspill er kjent, ved å tilpasse innbyggernes ønsker etter organisatoriske og juridiske rammer. Dette perspektivet vektlegger forbedring av livskvaliteten for innbyggerne, hvor utvikling har en aktiv mening rettet mot å endre relasjoner mellom aktører med å anerkjenne engasjerte ungdom som en ressurs. Når det gjelder ungdoms engasjement i nærmiljøet og nærmiljøutviklingen, vektlegges

nabolagsinkubatorer som en sentral drivkraft for å anerkjenne innbyggerne (Hagen & Andersen, 2021). Disse fysiske stedene, etablert gjennom områdeløft i ulike kommuner i Norge, gir støtte til lokale ildsjeler og sosiale entreprenører. Dette inkluderer både voksne som arbeider for å engasjere ungdom og ungdommer selv som ønsker å legge til rette for egne lokale initiativer og ideer. Nabolagsinkubatorer bidrar til å bygge nettverk på tvers av sektorer og samarbeide om å utforske nye løsninger for sosiale utfordringer. De spiller dermed en viktig rolle i å gi innbyggere muligheten til å arbeide aktivt med og for samfunnet. På denne måten handler arbeidet om å bygge opp nabolaget nedenfra (Eimhjellen et al, 2022: Hagen & Andersen, 2021).

4.3 Oppsummering

I dette kapittelet har vi utforsket flere teoretiske rammeverk som danner grunnlaget for vår analyse av ungdomsengasjement i nærmiljøprosjekter gjennom områdesatsinger. Disse teoriene belyser ulike aspekter av ungdomsmedvirkning og deltakelse i nærmiljøutvikling og gir oss et bredt spekter av innblikk i de underliggende strukturene og betingelsene som påvirker denne deltakelsen.

De generelle teoriene belyser det overordnede plansystemet og dets strukturer. Dette inkluderer undersøkelser av rolle- og maktfordeling og hvordan disse faktorene påvirker ungdommens deltakelse i planleggingsprosesser og nærmiljøutvikling. De spesifikke teoriene fokuserer videre på ulike faktorer som konkret omhandler tematikken som diskuteres i denne oppgaven.

ABCD, helsedeterminanter, Empowerment og sosial kapital henger sammen fordi de belyser motiver og forutsetninger for hva som påvirker og bidrar til engasjement gjennom en samfunnsmessig struktur- fra individ til overordnet nivå, og hvordan denne sammenhengen i et utviklet nærmiljø kan påvirke ungdommens tillit til et sosialt felleskap, rollemodeller og den organiserte innsatsen. Her vil spesielt motivet som individet (ungdommen) står overfor gjennom et kollektivt system få betydning for grad av engasjement og deltakelse i lokalsamfunnet.

Placelessness, Attachment theory og Right to the city er teoriene som er tilknyttet miljø- og stedsmessige forhold. Disse kan få betydning for ungdommens eierskap til eget nærmiljø.

Disse motivene kan være viktige fordi fravær og tilknytning til stedet har betydning for ansvarliggjøring, engasjement og deltakelse i nærmiljøet.

Ladder of Participation, demokratisk underskudd, kommunikativ handling, kommunikativ planlegging, sosial innovasjon og sosialt entreprenørskap belyser betydningen av strategier og metoder i et deltakende perspektiv. Dette er spesielt rettet mot kommunenes arbeid og innsats om hvordan de benytter seg av ulike strategier for å få til bedre samhandling og inkludering i medvirkningsprosessene. Den innovative måten å jobbe på belyser spesielt hvordan man kan bidra til bredere deltakelse utenfor den generelle metoden å drive medvirkning i plan- og utviklingsarbeidet. Dette vil være viktig å belyse i analysedelen om strategiene som bydelene benytter.

5 Metode

Under dette kapitlet presenteres valg av metodene brukt i casestudie, samt fremgangsmåte, gjennomføring og etiske vurderinger knyttet til forskningsdataene vi har hentet inn. Styrker og svakheter ved metodene inkluderes. Vi har valgt å samle funn basert på forskningsmetodene casestudie, dokumentstudie og kvalitative intervju. Bakgrunnen for valg av metodene er knyttet til oppgavens formål om å svare best mulig på problemstillingen.

5.1 Forforståelse

5.1.1 Bakgrunn og tidligere forskning

I all forskning vil forskeren sjelden foreta en studie helt uten oppfatninger om det som undersøkes (Johannessen, Christoffersen & Tufte, 2011). Valg av metode vil påvirke forskningsprosessen og resultatene i studien. Siden vi på forhånd visste hva vi ønsket å vite mer om, kan vår forforståelse påvirke hvordan vi tolker resultatene. Vår bakgrunn om feltet er basert på subjektive erfaringer med tidligere forskning og praksis. Det vil kunne avgjøre hvordan vi har innhentet dataene og materialet som brukes og presenteres i studien slik Johannessen et al. (2011) vektlegger. Vår forforståelse er også preget av at vi har vært studenter i snart seks år. En av oss har bachelorbakgrunn innen folkehelse og samfunnsplanlegging der bacheloroppgaven omhandlet boligsosiale hensyn gjennom

områdeløftet på Tøyen. Den andre har bachelorbakgrunn som landskapsingeniør, og har kompetanse innen bærekraftsakter, teknologi, prosjektledelse og utforming. Vi har begge vært ansatt i Oslo kommune, og arbeider for øyeblikket med planarbeid og ungdom. Vi har derfor begge et engasjement for ungdommers deltakelse og medvirkning i planarbeid og utviklingsprosjekter, og vi ønsker å undersøke hvordan ungdommer engasjeres og inkluderes i nærmiljøutvikling ved områdeløft. Med denne forforståelsen har vi vært bevisst på å ikke tolke studiens funn ut fra egne oppfatninger og tanker om hva et optimalt verktøy for engasjement og medvirkning bør innebære.

5.1.2 Kjennskap til Områdeløftene

Vår kjennskap til Mortensrudprosjektet var begrenset før studien, men den historiske konteksten for nærmiljøutviklingen gjorde oss oppmerksomme på grunnlaget for å inkludere ungdom i områdesatsingen. Med bakgrunnskunnskapen om medvirkning ved områdeløftet på Tøyen fra 2014-2018, så vi at det var behov for en annen tilnærming der ved nåværende områdeløft. Denne bakgrunnskunnskapen gjorde det mulig å identifisere informasjonskilder og offentlige dokumenter gjennom Oslo kommunes nettside, spesielt innen del-programmet nærmiljø.

Vi utforsket arrangementer for å engasjere frivillige og lokale ungdommer, og under seminaret for nærmiljøkonferansen på Munch Café fikk vi innsikt i hvordan nabolagsinkubatorer og sosiale entreprenører påvirket ungdomsengasjementet i områdesatsinger. Vår forforståelse av nabolagsinkubatorer Unlimited og innovative metoder for engasjement i nærmiljøet forenklet innhenting av datamateriale. Vi fikk direkte kontakt med ungdommene og andre som jobber for ungdommens engasjement. Vi gjennomførte feltsamtaler med sosiale entreprenører og lokale aktører, og ved å delta i et offentlig møte arrangert av Tøyen Unlimited. Disse samtalene dannet forutinntatte meninger som kunne påvirke innhenting og tolkning av datamaterialet.

Vår forforståelse av Mortensrud som område var påvirket av blant annet det som har vært formidlet i mediene. Disse har sjelden gitt området positiv omtale. En grundig gjennomgang av dokumenter etablerte et nytt rammeverk for vår forståelse. Videre ga feltsamtaler med aktører på lokalt nivå en nyansert forståelse av muligheter og utfordringer ved Mortensrud.

I prosessen tilpasset vi informasjonen basert på datamateriale. Særlig feltsamtalene og kvalitative intervjuer ga oss nye perspektiver og påvirket forutinntatte holdninger. Vår kunnskap fra tidligere forskning om Tøyen var hele tiden i bevisstheten, men vi reflekterte over hvordan denne forforståelsen påvirket vår tilnærming til Mortensrud. Samtidig opprettholdt vi åpenhet og nysgjerrighet knyttet til områdeløftet der.

Det er særlig innenfor studiens sammenligning av områdeløftene ved Tøyen og Mortensrud at vår forforståelse er viktig. Vår tidligere forskning om Tøyen har gitt oss innsikt i ungdomsdeltakelse og nærmiljøutvikling. Denne forforståelsen har også gitt et utgangspunkt i analysen av Mortensrud, men vi har vært åpne for å utforske Mortensrud, uten å bli bundet av tidligere antakelser. Denne balansen har bidratt til en objektiv sammenligning av områdene. Bevisstheten om vår forforståelse har vært en sentral del av den metodiske tilnærmingen. Vi har aktivt søkt å la dataene forme våre perspektiver, og vi har unngått forhåndsbestemte konklusjoner for å sikre en grundig og balansert studie. Gjennom kontinuerlig tilpasning av våre perspektiver basert på innsamlet datamateriale, har vi oppnådd en dynamisk og nøytral tilnærming til forskningen. Ved å reflektere og være åpne for endringer har vi sikret at vår forforståelse har beriket, ikke begrenset, vår studie av områdeløftene på Tøyen og Mortensrud.

5.2 Valg av metode

Metode handler om måten en går frem på for å skaffe kunnskap om et aktuelt tema eller forskningsområde. Samfunnsvitenskapen skiller mellom kvantitativ og kvalitativ metode. Kvantitativ metode kjennetegnes ved å innhente informasjon som kan måles eller tallfestes, eksempelvis gjennom spørreskjema eller strukturerte intervjuer. Kvalitativ forskningsmetode omfatter det å forstå opplevelser, mening og samhandling som ikke kan tallfestes (Johannesen, Christoffersen & Tuft, 2010). Intervjuer, feltsamtaler, tekst- og litteraturstudier er eksempler på kilder til kvalitative data. Valg av metode er avgjørende ut fra hva en ønsker datamaterialet skal fortelle i henhold til studiens problemstilling (Andersen, 2019).

Denne studien baserer seg på kvalitative data. Vi ønsker å besvare problemstillingen gjennom to ulike innfallsvinkler (analyseinndelinger), som nevnt i kap. 1.3, der den ene tar for seg motiver og forutsetninger for ungdomsengasjement mens den andre ser konkret på hvordan kommunen arbeider for å skape dette i caseområdene:

Motiver og forutsetninger for ungdomsengasjement

- *Personlige motiv (Individnivå):* Personlige motiv blir identifisert og vurdert som ungdommens individuelle motivasjon og opplevelse for engasjement i nærmiljøet
- *Sosiale motiv (GruppeGruppenivå):* Sosiale motiv blir identifisert og vurdert som ungdommenes motivasjon påvirket av sosiale nettverk, fellesskap og rollemodeller i nærmiljøet
- *Stedsbaserte og organiserte forutsetninger (Miljø- og samfunnsmessig nivå):* Ungdommenes forutsetning for å fremme engasjement og deltakelse i nærmiljøet blir vurdert gjennom følgende punkter:
 - Møteplasser og arenaer (stedsbaserte forutsetninger)
 - Kommunikasjon, relasjonsbygging og tillit mellom voksne som jobber med ungdom og ungdom (organiserte forutsetninger)

Kommunens innsats i områdesatsingen

- *Medvirkningsprosessene:* Kommunale aktørers arbeid for å styrke organiserte forutsetninger (kommunikasjon og tillit) og samhandling vurderes
- *Ungdomsdeltakelse i nærmiljøutviklingen:* vurderes med hensyn til å fremme deltakelse og engasjement. Konkrete utviklingsprosjekter for nærmiljøet inkluderes fordi det anses som sentralt for stedsbaserte forutsetninger
- *Å bruke ungdom som ressurs:* Ungdom som en ressurs vurderes i tilknytning til organiserte og stedsbaserte forutsetninger
- *Utfordringer med ungdomsengasjement:* Vurderes ut i fra studiens hovedfunn. Utfordringene med engasjement vurderes og utenfor kommunens arbeid
- *Evaluering av kommunens arbeid:* Refleksjon over kommunens arbeid og forbedringsområder vurderes ut ifra studiens hovedfunn

På basis av ovennevnte analyseinndeling vil vi avslutte drøftingen med studiens styrker og svakheter og en refleksjon rundt fremtidsperspektiver.

For å besvare problemstillingen har vi valgt å benytte casestudie i to byområder som har fått tildelt områdeløft. Valget er bevisst da disse byområdene er i ulike faser av områdeløftene. I studiet har vi forsøkt å identifisere potensial for endring og forbedring for ungdomsengasjement.

Dokumentstudier er brukt for å få mest mulig utfyllende informasjon om bakgrunnen for områdesatsingene, metoder for medvirkning med ungdom i prosjektene og hva slags fokus Mortensrud og Tøyen har på å engasjere ungdom i nærmiljøutviklingen. Kvalitative intervju og feltsamtaler har blitt benyttet for å undersøke hvordan ulike aktører opplever eksisterende engasjement og medvirkning gjennom nærmiljøprosjekter for ungdom på Mortensrud og Tøyen.

Disse metodene ble valgt for å gå i dybden på enheter med kunnskap om det som skjer blant informantene i praksis. Alle innsamlede data er deskriptivt fremlagt, og dette gir systematisk og grundig gjengivelse av observerte fenomener, informantenes synspunkter og prosjektenes utfall. Den deskriptive tilnærmingen gir en tydelig og omfattende fremstilling av den innsamlede informasjonen, og legger til rette for en grundig analyse og tolkning av funnene i tråd med studiens formål og problemstilling.

5.3 Områder for casestudie

Casestudier, som er beskrevet av Robert K. Yin og referert til av Johannessen et al. (2011), er empiriske undersøkelser som dykker ned i konkrete fenomener. Også Jacobsen (2015) anbefaler bruk av casestudier for å oppnå en grundigere forståelse av et fenomen.

Tilnærmingen innebærer en fokusert undersøkelse av et begrenset antall enheter eller tilfeller. Casestudier har karakteristiske trekk, inkludert et fleksibelt forskningsdesign der tilnærmingen utvikles dynamisk over tid. Forskeren kombinerer ulike forskningsdesign underveis for å effektivt samle inn og analysere nødvendige data. Det legges vekt på en grundig tilnærming ved å benytte flere kilder for å samle detaljert informasjon til analysen og konklusjonen, Metodetriangulering benyttes. Her hentes data som gjensidig støtter hverandre som vi for eksempel har brukt i denne studien med intervjuer, feltsamtaler og dokumentstudiet. Disse dataene utgjør ofte en integrert del av casestudiene. Denne tilnærmingen gir mulighet til å utforske fenomener, der skillet mellom fenomenet og den omkringliggende konteksten er uklart. Den gir en unik innsikt, som ikke nødvendigvis kan oppnås gjennom andre forskningstilnærminger.

Casestudiene kan fungere som verdifulle erfaringsgrunnlag for andre prosjekter.

Undersøkelsen kan gi forståelse av fenomener som kan være vanskelig å se på overflaten.

Interessen er spesifikt rettet mot det som foregår i et miljø, og kan gi forklaringer på hvorfor hendelser oppstår.

I denne studien har vi gjennomført en flercasestudie der vi har undersøkt flere individuelle tilfeller for å avdekke mønstre og sammenhenger knyttet til hvordan både kommunen og privatpersoner engasjerer seg i medvirkning. Vi har fokusert på områdeløftene på Mortensrud og Tøyen. Begge stedene har hatt økonomiske og sosiale utfordringer, og det er disse som har utløst behov for områdeløft. Empiriske data, hentet gjennom observasjoner og analyser, gir innsikt i hvordan kommunen og privatpersoner aktivt involverer seg i slike løft.

Til tross for felles bakgrunn, er de to områdene svært ulike. Det ene ligger i et urbant område, den andre utenfor sentrum. De varierer også i størrelse og har ulik bygningsstruktur og demografi (som nevnt i delkapittel 3.3). Disse ulikhetene kan gi oss supplerende innsikt i problemstillingen. Den empiriske tilnærmingen gjør det mulig å utforske og forstå de ulike måtene kommunen og privatpersoner bidrar til områdeløftene, og hvordan engasjementene kan variere avhengig av kontekstuelle faktorer.

5.3.1 Dokumentstudier

Dokumentstudier som forskningsmetode, involverer analyse og tolkning av eksisterende skriftlige og digitale dokumenter for å hente ut informasjon og skaffe innsikt. Begrepet “dokument” i denne sammenhengen har bred betydning og kan omfatte diverse typer materiale, inkludert bøker, internettsider, aviser, TV-programmer, historiske kilder som brev, kirkebøker, muntlige fortellinger, lyd- og bildeopptak, samt offentlige dokumenter som stortingsmeldinger og referater fra stortingsdebatter (Andersen, 2020).

Dokumenter kan brukes i kombinasjon med andre innsamlingsmetoder eller som eneste kilde. Dokumentstudier kan også utføres gjennom kvantitative og kvalitative analyser (Andersen, 2020). Under dokumentanalyse er det avgjørende å være bevisst på hvem som har skrevet eller produsert dokumentet, hvem mottakeren er ment å være, og hva formålet med dokumentet er. Disse forholdene påvirker hvordan materialet bør leses og hvordan det kan brukes for å belyse problemstillingen. I dagens digitale tidsalder er internett en uuttømmelig kilde for ulike typer dokumenter. Aviser og TV-kanaler legger ut mye av sitt produserte materiale online, og en rekke offentlige dokumenter er tilgjengelige via nettsidene til kommuner, fylker, departementer, og lignende. Denne tilgjengeligheten gir forskere en rik

kilde til empiri for dokumentstudier (Andersen, 2020). I vår studie har vi benyttet dokumenter, rapporter, bøker og internettsider som materiale.

5.3.2 Kvalitative intervju

Kvalitative intervju dreier seg om å gå i dybden på få enheter, og å få innblikk i informantens subjektive oppfatninger og erfaringer (Johannessen, et al., 2011). Tradisjonell form for kvalitative intervju baseres på en samtale med en bestemt struktur og et formål, hvor forskeren systematisk følger opp spørsmål som informanten svarer på. Forskeren skal være den ledende parten som stiller spørsmål og kontrollerer situasjonen. Partene blir derfor ikke sett på som likestilt i intervjusituasjonen. Vi har i hovedsak undersøkt hvordan ulike aktører opplever engasjement blant ungdom på Mortensrud og Tøyen, og hvordan de har opplevd medvirkningsprosessene. Siden denne studien søker å innhente data som gir dypere innsikt i informantens subjektive holdninger og verdigrunnlag, er kvalitative intervju funnet egnet. Intervjuene har vært basert på en åpen samtale med konkrete spørsmål tilpasset studiens problemstilling. I praksis er det blitt benyttet en intervjuguide, med utformede stikkord for temaer knyttet til studiens relevans (Longshurst, 2003). I semistrukturerte intervju blir ikke nødvendigvis spørsmål fra intervjuguiden fulgt kronologisk, men heller som en åpning for å holde samtalen flytende (Johannessen, et al., 2011). Det er vesentlig at informantene får mulighet til å snakke fritt og lede samtalen inn på tema vedkommende vektlegger som viktig.

5.3.3 Feltsamtaler

Buvik, Skatvedt og Baklinen (2020) vektlegger forståelsen av feltsamtaler som et ledd mellom kvalitative intervju og alminnelig samtale mellom forskere og informanter. En feltsamtale er mer åpent enn kvalitativt intervju, uten forberedt spørsmål på forhånd. En fordel med feltsamtalen er at forskeren må ha grunnleggende innsikt i tematikken for samtalen. Det er ikke rom for å ta opp samtalen på bånd, slik som ved kvalitative intervjuer. Gjennom feltsamtalene kan en supplere, avkrefte og bekrefte funn fra intervjuene. I denne studien har derfor feltsamtalene vært avgjørende i analysen av de semistrukturerte intervjuene.

Feltsamtaler utfordrer den tradisjonelle måten å drive forskning på (Buvik et al., 2020). Metoden er underkommunisert i den vitenskapelige litteraturen og fremstår som lite systematisk fordi den har en kommunikasjonsform som ligner hverdagslig prat mellom forsker og utvalgte informanter. Metoden kjennetegner uformell prat som oftest foregår på informantens arena gjennom en spontan og naturlig form for samtale. Den uformelle rammen gjør at forskeren kan plukke opp detaljer og personlige fortellinger, som forskeren i utgangspunktet først har sett på som irrelevant. Forskeren kan på denne måten oppdage nyanser og få en mer helhetlig forståelse for tema. På denne måten kan forskeren få en dypere innsikt i informantens emosjonelle tilknytning, meningsgrunnlag og tause kunnskap om stedet eller studieemnet (Aase & Fossåskaret, 2007).

Feltsamtaler handler også om hvordan forskeren observerer, lytter og innhenter informasjon gjennom informantens verbale uttrykk og kroppsspråk under samtalen. Wadel (1991, s. 47) omtaler feltsamtalen som en samhandling som bærer preg av likevekt og deling, mellom forskeren og informanten. Dette kan være avgjørende for samtaleformen og hva slags informasjon informanten gir. Spradley (2016) beskriver kommunikasjonsformen som “causal, friendly conversation”. Forsker skal spille på lag med informanten og interaksjonen mellom forsker og informant skal være en dialog som inkluderer felles interesse og engasjement for temaet. Informantene kan på denne måten oppleve å være avslappet og på “hjemmebane”. Forskeren er mer opptatt av å intuitivt forstå seg på informantens formidling ved å utvikle en god relasjon, enn å stille konkrete og planlagte spørsmål. Metoden gjenspeiler et verdiprinsipp hvor informanten deler mer og gir forskeren tillit og fortrolighet. Dersom forskeren er åpen og nysgjerrig overfor informantens informasjonsdeling, kan informanten føle seg sett og anerkjent i interaksjonen med forsker (Buvik et al., 2020). På denne måten kan informanten snakke fritt og uavbrutt, og samtalen gjenspeile samhandling og rasjonell dialog med forsker. Interaksjonen kan gi verdifulle data i form av bredere og kontekstuell forståelse.

Feltsamtalene ga oss i hovedsak dypere innsikt i eierskapet og engasjement innbyggere, frivillige og lokale aktører på Tøyen og Mortensrud hadde til feltet. Uformell sosial interaksjon med personer som var kjent med feltet, gav oss en bedre forståelse og innsikt i temaet. Vi fikk dypere innsikt i deres livssituasjon og hvordan de opplevde forholdene og rammebetingelsene for at ungdom blir engasjert i nærmiljøet sitt.

5.4 Datainnsamling for intervju

5.4.1 Utvalg

Studien skulle vise et helhetlig bilde av gjennomføringen av områdeløft. Rekruttering av aktuelle informanter i studien ble utført gjennom et strategisk utvalg. Vi ønsket oss informanter i ulike roller fordi vi skulle undersøke hvordan engasjement blant ungdom skapes i nærmiljøet.

Deltakerne i denne studien er personer som skal belyse forbindelser mellom individuelle, relasjonelle og organiserte forhold for ungdomsengasjement. Forsøkspersonene er derfor ungdom, miljøarbeidere, lokale ildsjeler og kommunale aktører som jobber med ungdom i områdesatsingen. Ungdommenes erfaringer er sentrale for evaluering av bydelenes arbeid og prioriteringer i tråd med studiens formål.

E-mailer ble utsendt og telefonsamtaler gjennomført for å få kontakt. Vi fikk kontakt med aktuelle kandidater fra gruppen ungdom via lokale aktører ansatt i kommunen eller frivillig arbeidende. Som rekrutteringsstrategi kan snøballmetoden benyttes. Den går ut på å få tilgang til forskningsdeltakere gjennom andre kandidater. Clark (2011) beskriver dette konseptet som noe fysisk og sosialt, hvor det handler om å få sosial aksept hos deltakerne. Vår rolle, som forskere og utenforstående i forhold til informantene, var å få eller opparbeide oss tillit til utvalgte kandidater som vi tok direkte kontakt med, og utvalgte kandidater som vi kom i kontakt med via andre kandidater. Alle kandidatene måtte ha gitt samtykke til å delta før vi startet. Vi endte opp med syv informanter, inkludert to kommunale aktører fra bydel Søndre Nordstrand. Det understrekes at utvalget er begrenset, og at informantenes meninger er subjektive. Innhentet data representerer kun partenes syn. Johannessen et al. (2011, s.103) sier at data sjelden er udiskutable, og drøftingen er basert på vår tolkning av informasjonen som er innhentet fra de syv informantene.

Det har vært viktig å få et innblikk i hvordan kommunen og bydelene har tilrettelagt for engasjement og inkludering av ungdom i nærmiljøutviklingen. Vi ønsket å høre ungdommens opplevelser om hvordan de oppfattet nærmiljøet og hva som gjorde at de selv engasjerte seg. Både ungdommen og kommunale aktører kunne ha ulik oppfatning av hva kommunen gjorde for å tilrettelegge for ungdommens engasjement. Hensikten med å inkludere ildsjeler eller miljøarbeidere som jobbet direkte med ungdom, var å etablere et slags “bindeledd” mellom

kommunale aktører og ungdommen. Vi så på ildsjelenes og miljøarbeidernes rolle som viktig. Dette fordi de kan ha et nærmere forhold til ungdommen og dermed en bedre forståelse av hva som er viktig for dem enn de kommunale aktørene. Sistnevnte arbeidet ikke nødvendigvis direkte med ungdom. Vi undersøkte om disse informantene støttet påstander og oppfatninger som de kommunale aktørene hadde om å engasjere ungdom i områdeløftet og nærmiljøet, samt ungdommenes opplevelse av hva som engasjerte dem og hvordan de opplevde kommunens arbeid.

Vi valgte syv informanter, henholdsvis tre kommunale aktører, en ildsjel, en miljøarbeider, og to ungdommer. Den ene ungdomsinformanten var oppvokst og bodde på Tøyen i Bydel Gamle Oslo. Han hadde vært engasjert i utviklingen over lang tid i tillegg til at han i dag også studerte ByReg på NMBU. Miljøarbeideren fra Tøyen var fast ansatt i kommunen og jobbet ved aktivitetshuset K1. Den kommunale aktøren fra Tøyen jobbet i lokalstyret for Bydel Gamle Oslo og medvirkning i områdeløftet. Ungdomsinformanten fra Mortensrud var oppvokst i området. Han var en lokal ildsjel og hadde engasjert seg og deltatt som frivillig i ulike prosjekter gjennom områdeløftet. Samtidig var han engasjert i idrettsaktivitetene. Den lokale ildsjelen fra Mortensrud jobbet frivillig på aktivitetshuset og var lag-trener i ulike idrettsaktiviteter. Den ene kommunale informanten fra Mortensrud var en aktør som jobbet med områdeløftet og medvirkning i Bydel Søndre Nordstrand. Den andre kommunale aktøren hadde vært med å organisere prosjektene og medvirkningsprosessene i områdeløftet på Mortensrud.

En oversikt av de syv informantene med koder er presentert i tabellen under:

Tittel på informanter	Informant ID/kode:
Mortensrud Kommunal aktør 1	MK1
Mortensrud Kommunal aktør 2	MK2
Mortensrud Ildsjel 1	MI1
Mortensrud Ungdom 1	MU1

Tøyen Kommunal aktør 1	TK1
Tøyen Miljøarbeider 1	TM1
Tøyen Ungdom 1	TU1

5.4.2 Intervjuguide og gjennomføring

Intervjuguidene (se vedlegg 10.2, 10.3 og 10.4) var kategorisert ut ifra informantene, og spørsmålene tilpasset deres spesifikke roller. For ungdomsgruppen omfattet spørsmålene temaer som var knyttet til hva de anså som viktige faktorer for sitt engasjement i nærmiljøet. Videre berørte spørsmålene deres opplevelsen av inkludering i områdeløftets medvirkningsprosesser, samt deres syn på kommunens generelle arbeid med samhandling og kommunikasjon i lokalsamfunnet. Informantene ble også utfordret på deres tanker om potensielle forbedringer og endringer i fremtiden sammenlignet med dagens praksis.

I intervjuguiden rettet mot de som arbeidet med ungdom, hadde spørsmålene fokus på å forstå hva som motiverte og engasjerte ungdom, deres vurdering hvordan kommunen jobbet med å inkludere og engasjere ungdom, og deres perspektiver på mulige forbedringer i forhold til det som allerede var implementert.

For de kommunale aktørene som jobbet med områdeløft, var spørsmålene i intervjuguiden organisert rundt deres syn på faktorer som fremmet eller hemmet ungdomsengasjement i nærmiljøet. Hva slags syn de hadde på ungdommene ble og inkludert. Det ble undersøkt hvilke verktøy de benyttet for å involvere og inkludere ungdom i utviklingsprosjektene. I tillegg ble de bedt om å reflektere over mulige endringer eller forbedringer som kunne implementeres for å optimalisere deres nåværende arbeidspraksis.

Vår kommunikasjon med informantene i intervjusituasjonen hadde vært avgjørende med hensyn til formulering av spørsmål og samtaleflyt. For å imøtekomme informantens formidling var vi opptatt av å fremstå som interessert i temaet. Vi var også oppmerksomme på å aktivt lytte til det som ble sagt. På denne måten var vi opptatt av å følge en fleksibel intervjuform, hvor vi tilpasset spørsmålene etter situasjonen og dialogen med informantene. Åpne intervjuer eller såkalt semistrukturert intervju ble funnet best egnet. Intervjuene ble

utført i tidsrommet 15. Oktober – 10. Desember 2023. De fant sted på områder i informantenes lokale arenaer, ved bydelens kontorer, lokale kjøpesenter, aktivitetshus eller universitet. Informantene hadde fått tilsendt samtykkeskjema og intervjuguide på forhånd. Intervjuene ble gjennomført ved å følge intervjuguiden. En av oss leste spørsmålene, og den andre tok notater av det som ble sagt. I tillegg ble det gjort opptak av intervjuene på mobiltelefon. Alle informantene samtykket til dette. Opptakene ble midlertidig lagret på en lukket server slik at ingen skulle få tilgang til dem. Vi slettet deretter alle samtalene umiddelbart, etter gjennomført transkribering.

5.4.3 Analyse

I den innledende fasen av analysedelen ble det gjennomført en strukturert behandling av dataene. Denne omfattet en systematisk vurdering av hva slags empiri som skulle inkluderes eller ekskluderes videre i studien. For å fremheve de ulike temaene i intervjuguiden og datamaterialet, ble sitatene først kodet i et eget dokument. Hovedfunn fra intervjuene med ungdommen, ildsjelen og miljøarbeideren og kommunale aktører ble deretter formulert og oppsummert som en helhetlig tekst (fremhevet i kapittel 6 *Oppsummering av hovedfunn*). Metoden for organisering av innsamlet informasjon ble videre gjennomført gjennom en SWOT-analyse, i samsvar med tilnærmingen etter Distriktssenteret (2023) (se vedlegg 10.1). Utvalgte sitater fra datamaterialet ble nøye identifisert og vurdert med tanke på deres relevans for problemstillingen. I SWOT-analysen ble de fordelt og plassert i kategorier for *Styrker*, *Svakheter*, *Muligheter* og *Trusler*. I kategoriene for SWOT-analysen systematiserte vi hovedsitater og hovedinnholdet (Motivasjon for engasjement, arenaer og møteplasser, forholdet mellom lokale aktører og ungdom, og kommunens innsats i områdesatsingen) med inspirasjon fra informantenes svar og intervjuguiden. Noen av de tidligere deskriptive kodene ble ekskludert fra tabellen. Dette ble gjort for å sette søkelys på meningsinnholdet fra hvert intervju for å forenkle datamaterialet med hovedfunn i analysen. Det utvalgte datamaterialet med mønsteret fra SWOT-analysen og systematisering av hovedfunn ble deretter knyttet til feltsamtalene, eksisterende teorier og bakgrunns materialet. Gjennom denne tilnærmingen utviklet vi videre to analyseinndelinger hvor den første omfattet betegnelse *motiver* og *forutsetninger* for engasjement. *Motivene* og *forutsetningene* omfattet faktorene som påvirket ungdomsengasjement. Den andre analyseinndelingen omfattet kommunens arbeid. En detaljert beskrivelse for samlet utarbeidelse av betegnelse (motiv og forutsetninger) og kommunens arbeid vil bli vektlagt i 5.5.2 (*Analyse ved feltsamtalene*). Sammenhengen mellom motivene og forutsetningene som påvirket ungdomsengasjementet og kommunens

arbeid, ble dermed knyttet til teori og bakgrunns materialet og dannet grunnlaget for å svare på problemstillingen.

5.5 Datainnsamling fra feltsamtalene

5.5.1 Utvalgte arenaer for samtaler og gjennomføring

Utvalgte arenaer for feltsamtalene på Tøyen og Mortensrud ble utført i tidsrommet 16. oktober til 3. desember. Dette omfattet både planlagte møter og spontane samtaler med lokale innbyggere, frivillige og lokale aktører. Vi deltok på en Nærmiljøkonferanse, som var en samlingsarena for alle bydelene i Oslo, private aktører, og andre kommuner. Her presenterte deltakerne ulike prosjekter og tiltak for å fremme engasjement og trivsel i sine nærmiljøer. Vi hadde også samtaler med kommunale aktører under seminaret. Dette var for å dypere innsikt om hvordan de opplevde forholdene og faktorene over hva som kan bidra til ungdomsengasjement, kompleksiteten ved å få til engasjement i levekårsutsatte områder og hva som kan bidra til vellykkede medvirkningsprosesser. Inspirert av kommunens aktive arbeid med prosjekter for inkludering og forbedring av nabolagene, deltok vi også i et åpent dialogmøte med Tøyen Unlimited. Her fikk vi innsikt i entreprenørenes arbeid og motivasjon, og knyttet kontakt med personer som var engasjert på ulike måter med ungdom og involvering. Vi hadde også et teamsmøte med Oslobygg og Alt. Arkitekter for å snakke om Mortensrudprosjektet. Her fikk vi innblikk i deres meninger og opplevelser med å inkludere ungdom i medvirkningsprosessene.

I tillegg til “planlagte” feltsamtaler, der vi aktivt oppsøkte ulike arenaer, gjennomførte vi mer spontane samtaler med lokale innbyggere både på Tøyen og Mortensrud. På Mortensrud snakket vi blant annet med en aktiv deltaker i cricket-laget som oppholdt seg mye i fjellhallen der også aktivitetshuset er. Vi hadde også korte samtaler med personer ved Mortensrudsenteret, i forbindelse med vårt intervju med informanten MU1. Vi observerte at MU1 var en aktiv ildsjel som alle i området hadde en relasjon til. Folk kom forbi for å hilse, og noen satte seg ned med oss i et par minutter for å si sine meninger om arbeidet som skjedde i nærmiljøet, samt eget engasjement. På Tøyen hadde vi samtaler med personer på Tøyen Torg, Aktivitetshuset K1 og Deichman, blant annet med en ung jente som hadde deltatt i medvirkningsprosesser knyttet til et parkprosjekt initiert av områdeløftet.

I feltsamtalene la vi vekt på å opptre som nysgjerrige lyttere, der vi fremmet tankene og meningene til de vi snakket med, uten at våre egne synspunkter styrte samtalen. Det ble ikke tatt lydopptak av samtalene, men vi tok notater rett etter hvert møte, spesielt når interessante sitater ble nevnt. Disse notatene har vært en viktig brikke i vår videre analyse og diskusjon.

5.5.2 Analyse

Etter at notatene fra feltsamtalene var innsamlet, gikk vi gjennom disse for å systematisk vurdere hva vi ønsket å inkludere og ekskludere for å identifisere hovedfunn. I likhet med analysen med de kvalitative intervjuene benyttet vi koding for å strukturere informasjonen vi hadde innhentet. Sitater fra samtalene ble markert og valgt ut relatert til studiens problemstilling og temaene vi snakket om. Markerte sitater ble kodet med ulike farger, slik at vi kunne identifisere teksten med kategoriene i SWOT- analysen. I likhet med fordelingen av relevante sitater fra intervjuene ble kodene fra feltsamtalene plassert og fordelt i analysens *Styrker, Svakheter, Muligheter og Trusler*. Siden feltsamtalene ikke bestod av en fast struktur, plasserte vi flertallet av sitatene i hovedtemaene fra intervjuenes hovedfunn og intervjuguiden. Dette ble gjort for å undersøke og identifisere hva slags innhold som kunne utfylle og knyttes til datamaterialet fra intervjuene.

Utvalgte sitater fra feltsamtalene ga oss dypere innsikt om ungdommenes opplevelse av hva som engasjerte dem i nærmiljøet og deres opplevelse av lokale aktørers holdning overfor ungdom og tilrettelegging for å engasjere ungdom. Fra feltsamtalen med ungdom og lokale aktører på Tøyen fikk vi noen perspektiver som dannet bedre forståelse om forholdene som omhandlet individuell og sosial motivasjon for engasjement, arenaer og møteplasser, og tilliten ungdom hadde til voksne og engasjementet i nærmiljøprosjektene. Samtidig ga feltsamtalene med ulike “aktører” et bredere meningsinnhold i arbeidet om å se på ungdom som en ressurs. Funnt fra analysedelen i feltsamtalene, som både bekreftet og avkreftet funn i datamaterialet fra intervjuene, ble derfor inkludert. På denne måten bidro feltsamtalene til å utvikle sentrale funn og analyseinndelingen knyttet til studiens problemstilling.

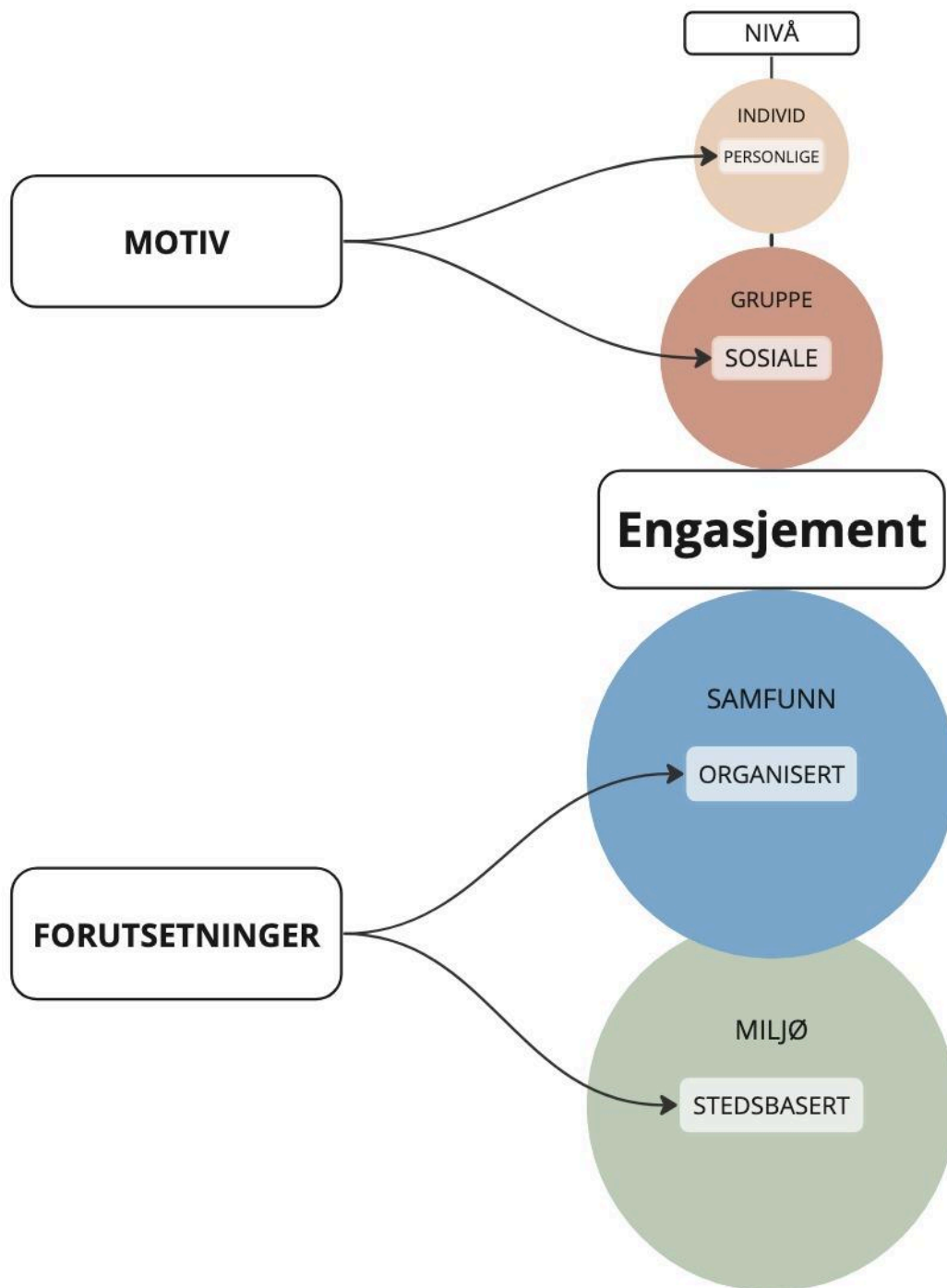
Analyseinndelingen med feltsamtalene og kvalitative intervju

Etter at vi hadde kodet, kategorisert og systematisert datamaterialet med inkluderte hovedsitater fra intervjuene og feltsamtalene (i SWOT-analysen), oppfattet vi at det lå ulike motivasjonsfaktorer for engasjement og forutsetninger for at engasjementet og deltakelsen kunne fremmes og hemmes. Siden informantene vektla disse perspektivene, utformet vi

derfor først betegnelser som var knyttet til personlige og sosialt styrte «drivkrefter» for engasjement. De personlige og sosiale motivene dreide seg om hvordan engasjementet kunne være styrt av personlige og ytre påvirkningsfaktorer for individet (ungdommen). Det andre var å se på forutsetningene i nærmiljøet som kunne bidra til å fremme eller hemme de personlige og sosiale motivene for engasjement. Vi oppfattet at forutsetningene også kunne være ytre styrte motiver, men siden dette handlet om utformede og tilrettelagte aktiviteter på arenaene og møteplassene i nærmiljøet, valgte vi å se på dette som forutsetninger.

Forutsetningene ble fordelt i to ulike betegnelser: arenaer og møteplasser, og organisert aktivitet fra nærmiljøets samfunnsmessige innsats. Den organiserte aktiviteten var knyttet til arbeidet med ungdommen. Siden vi blant annet fant Tøyen sitt arbeid interessant og effektivt med hensyn til å skape engasjement, fikk vi oppfatning av at denne tilnærmingen kunne gi samme type form for engasjement i medvirkningsprosessene.

På basis av studiens problemstilling og hovedfunn ble motiv og forutsetningene for engasjement og kommunens arbeid i case-områdene, delt i to analyseinndelinger: 1) motiv og forutsetninger og 2) kommunens arbeid. Den første analyseinndelingen var å identifisere betegnelsene: personlige og ytre sosiale motiver for engasjement og miljømessige og organiserte forutsetninger for deltakelse og ungdomsengasjement. *Motivene* var rettet mot å undersøke hva som påvirket engasjement gjennom personlig og sosial motivasjon hos ungdom i nærmiljøet. *Forutsetningene* var rettet mot å undersøke hva slags stedsbaserte og organisatoriske aktiviteter som påvirket ungdommene til å delta i nærmiljøaktivitetene. Den andre analyseinndelingen handlet om å undersøke kommunens arbeid og hvordan disse var knyttet til motivene og forutsetningene (første analyseinndelingen). På bakgrunn av studiens problemstilling og hovedfunn ble kommunens arbeid i områdesatsingen fordelt i spesifikke temaer: *Medvirkningsprosesser, ungdomsdeltakelse i nærmiljøutviklingen, informantenes syn på ungdom som ressurs med sosialt entreprenørskap*. Relevant bakgrunns litteratur og teori ble brukt for å støtte analysen og refleksjon, og dannet dermed grunnlag for å svare på problemstillingen. Utformet illustrasjon av den første analyseinndelingen og den andre analyseinndelingen er vist i diagrammene nedenfor:

Figur 8: Illustrasjonen viser den første analyseinndelingen med *motiver* og *forutsetninger* for ungdomsengasjement, fordelt på tre sosioøkologiske nivåer. De to øverste sirklene er motiver på individnivå og gruppenivå. Den øverste (beige) sirkelen representerer individet og personlige motiv for engasjement. Den nest øverste (røde) sirkelen er grupper og sosiale motiv for engasjement. De to nederste sirklene representerer forutsetninger for engasjement på miljø- og samfunnmessignivå.

Sirkelen med samfunn (blå) er organiserte forutsetninger for engasjement. Sirkelen med miljø (grønn) er stedsbaserte forutsetninger for engasjement.

Figur 9: Illustrasjonen viser den andre analyseinndelingen med *medvirkningsprosesser*, *ungdomsdeltakelse i nærmiljøutviklingen*, informantenes syn på *ungdom som ressurs* med initiativ, organisering og prosjekter som er relatert til *jobb* og *sosialt entreprenørskap*.

5.6 Reliabilitet og validitet

I all empirisk forskning er det viktig å ta stilling til indikatorenes reliabilitet og validitet (Tjora, 2021; Kongsgård, 2021). Reliabilitet viser til hvor pålitelig og troverdig resultatene fra en studie er. Dette kan knyttes til hvordan materialets kvalitet er, inkludert om datainnsamlingen ble utført på en pålitelig måte, og hvor reproducerbar metoden er. Validitet handler om datamaterialets gyldighet og relevans for problemstilling, og kan kategoriseres som ekstern og intern validitet (Leseth & Tellmann, 2018). Ekstern validitet handler om i hvor stor grad innhentet informasjon kan overføres til andre sammenhenger eller utvalg.

Overførbarheten kan forstås som generaliserbarhet. Intern validitet sier noe om hvilken grad innhentet datamaterialet besvarer det forskeren ønsker å undersøke og formålet med studien. Med tanke på at vi i vår studie blant annet har benyttet oss av feltsamtaler, har det vært viktig å være oppmerksomme på hvordan datainnsamlingen utføres. Vi har vært opptatt av å sikre klare retningslinjer for interaksjoner og kommunikasjon, for å minimere mulige feilkilder som kan påvirke resultatenes gyldighet. Det har vært viktig å sikre at deltakerne har forstått formålet med studien, og å unngå ledende spørsmål for å redusere bias i tolkningen av samtaler. Dette har vært avgjørende for å sikre at resultatene reflekterer det vi har undersøkt. Begrepsvaliditet er også av betydning, da dette angår hvordan forskeren tolker det innsamlede datamaterialet og hvordan tolkningen samsvarer med bakgrunns litteratur, teori og casene i studien. I vår kontekst refererer begrepsvaliditet også til hvordan vi forstår de begrepene som ungdommen bruker. Det handler om å sikre at vår forståelse, våre fortolkninger og analyser reflekterer de reelle betydningene og perspektivene som ungdommene, den lokale ildsjelen, miljøarbeideren og de kommunale aktørene legger i de uttrykkene de bruker under intervjuer og feltsamtaler.

I denne studien er det gjort noen grep med hensyn til reliabilitet og validitet. Dersom forskeren allerede har mye kunnskap om feltet som undersøkes, kan dette bidra til å utforme konkrete og presise spørsmål (Tjora, 2021). Samtidig kan det bidra til å svekke troverdigheten fordi man vil ha flere forutinntattheter. Siden vi ønsket å få en dypere forståelse av feltet og hvordan ulike aktører og innbyggere opplever eksisterende motiver og forutsetninger for engasjement og medvirkning i områdeløftene på daglig basis, var det derfor viktig for oss å benytte feltsamtaler som metodisk tilnærming i tillegg. Dokumentstudium er et supplement for å underbygge bakgrunnsinformasjon om områdeløftene, og samtidig et grunnlag for forståelse når vi har planlagt intervjuene. Ettersom innsamlet datamaterialet i studien inkluderer dokumentstudium, og feltsamtaler med lokale aktører og innbyggere kan dette

bidra til å prege hvordan vi har tolket datamaterialet fra intervjuene vi hadde med utvalgte informanter.

Den uformelle samtalen ved feltsamtalene kan prege det metodiske grunnlaget av systematisk måte å innhente data på, siden den fremstår som hverdagslig prat. Dette kan bidra til at informanten ikke oppfatter seg selv som deltaker i forskningsprosjektet, og rollen forsker har kan bli mindre dominerende. Kvaliteten på samtaleformen kan derfor utfordre den formelle og institusjonelle måten å arbeide på som forsker. I denne studien er det tatt høyde for å innhente data etter vår forståelse og praktisering for kommunikativ og collaborative samhandling gjennom feltsamtalene. Fokuset har derfor vært mer rettet mot å anerkjenne informantene som en ressurs under feltsamtalene for å skape tillit til oss som forskere. Dette kan styrke den interne validiteten ved metoden. For å opprettholde den eksterne validiteten har vi samtidig vært bevisste i vår rolle som forskere underveis i prosessen. I kombinasjon med semistrukturerte intervjuer, har dette bidratt til å styrke vår rolle som forskere i studien. Siden feltsamtalene ikke ble tatt opp på lydbånd, har vi etter beste evne notert alt som har blitt sagt rett etter samtalene for å ivareta reliabiliteten. Alle intervjuene ble tatt opp på lydbånd, hvor vi kunne følge med og se på informantene uten å skrive notater. Den spontane og naturlige tilnærmingen for feltsamtale vil også gi et øyeblikksbilde av hvordan vi som forskere tolker det som blir sagt. Det er derfor ingen forutsetning for at informantene ville gitt identisk opplysning og svar dersom man skulle gjennomføre metoden på nytt. Dette er forhold som også kan knyttes til i de semistrukturerte intervjuene. Ved intervjuene, kan informantene ha gitt et mer påtvunget og politisk korrekt svar siden de ble invitert til et møte av oss hvor de fikk intervjuguiden som forberedelse på forhånd. På denne måten kan, etter vår oppfatning, feltsamtalene ha gitt mer ærlige svar.

Dataene som vi hentet ut fra feltsamtalene er basert på vår oppfatning av hvordan informantene ordla seg og måten personene forholdt seg til temaet. I denne studien har vi bevisst oppsøkt informanter og arenaer med aktører og innbyggere som har arbeidet med og engasjert seg for feltet i flere år. På denne måten oppfatter vi at informantene har et nært kjennskap og forhold til området. De selekterte informantene under de semistrukturerte intervjuene var også av samme karakter. På bakgrunn av den metodiske tilnærmingen er det derfor naturlig for oss å tolke og oppfatte det som har blitt sagt under feltsamtalene og intervjuene som mest mulig troverdig og overførbart.

5.7 Etiske vurderinger

I forskning er bevisstheten rundt hvilke etiske utfordringer arbeidet medfører og hvordan disse skal håndteres viktig (Dalland, 2012). Dette er spesielt rettet mot grunnleggende krav som forskeren må ta stilling til. I kvalitative intervju eller samtaler eksisterer det ulike etiske prinsipper som gjelder for å unngå at informanten utsettes for 'skade' (Tjora, 2021). Dette kan knyttes til utfordrende og personlige erfaringer som informanten måtte ha til temaet.

Vi var interessert i å finne ut hvordan aktører og innbyggere arbeidet for å engasjere ungdom, samt danne en oppfatning av hvordan medvirkningsmetodene gjennom kommunens arbeid fungerte knyttet til dette. Basert på vår forforståelse og den innsikten vi oppnådde i feltet underveis, ble det derfor avgjørende å formulere og stille nøytrale spørsmål i intervjuguiden. I feltsamtalene var fokuset rettet mot å observere og lytte til informasjonen informantene ga. I enhver situasjon med enkelte informanter handlet det derfor om å møte enkeltindividene med respekt i henhold til deres verdier og holdninger til temaet.

Både feltsamtaler og semi-strukturerte intervju kan være *forførende* i den betydningen at forskningsdeltakeren glemmer rammene for samtaler og prat som de har med forskeren (Buvik, et al, 2020). Det var derfor viktig at vi ikke oppfordret informantene til å dele intim og privat informasjon. Samtidig har vi som forskere et faglig etisk ansvar for å bruke fortellingene vi får med forsiktighet (Skatvedt, 2009). Vår bevissthet rundt bruk av etisk skjønn ble viktig i arbeidet med å evaluere datamaterialet fra feltsamtalene. Personlige historier som vi fikk er derfor noe vi har valgt å tolke med forsiktighet, og kun ansett som et viktig supplement for å forstå meningen bak engasjementet som ligger til grunn for arbeidet de gjør.

I vår forskning har vi nøye vurdert og implementert etiske retningslinjer for å beskytte informantenes anonymitet og sikre etisk forsvarlig bruk av sitater. Anonymiseringen av informanter har vært et prioritert hensyn i vår studie for å ivareta personvern og forhindrer eventuell identifikasjon av deltakerne. Vi har tildelt koder eller brukt generelle beskrivelser for å skjerme informantenes identitet. Dette skrittet er essensielt for å opprettholde tilliten til forskningsprosessen og sikre at informanter føler seg trygge. Videre har vi grundig vurdert sitater som inkluderes i oppgaven gjennom en sitatsjekk. Dette innebærer å sikre at sitatene er nøye gjengitt og representert uten å miste essensen av informantenes uttrykte meninger. Sitatsjekken bidrar til integriteten og troverdigheten av studien, samtidig som den respekterer informantens rett til å være nøyaktig representert. Tilliten informanten får til forskeren vil

derfor være avgjørende. Dette kan knyttes til retningslinjene innen personopplysningsloven, som handler om informantens samtykke til godkjenning av behandling og opplysninger om vedkommende som deltar i studien (Johannessen, et al., 2011).

I denne studien har vi fulgt Sikt- kunnskapssektorens tjenesteleverandør sine retningslinjer, og Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet sine etiske retningslinjer (Sikt, 2023: NMBU, 2023). Intervjuene ble ikke igangsatt før informantene hadde skrevet under eller gitt muntlig godkjenning til en samtykkeerklæring. Informasjonen presiserte at deltakelsen var frivillig, og at informanten kunne trekke seg fra studien når vedkommende måtte ønske det. Det ble samtidig opplyst om studiens problemstilling og tema. Her ble det presisert at informantene ville være anonyme. Alle informantene samtykket til lydopptak. De fikk informasjon, både via samtykkeerklæringen og oss muntlig, om at lydopptaket ville slettes umiddelbart etter at resultatene var skrevet ned når prosjektet var avsluttet. Gjennom universitetets server var det kun vi som hadde tilgang til lydopptakene og transkribering av datamaterialet. Dette var avgjørende for å sikre anonymisering og for å ivareta informantenes uønskede informasjonsdeling.

Når det gjelder deltakernes kompetansegrunnlag, bestod informantene av ungdommer, frivillige og lokale aktører som jobbet i kommunen. Arenaene der vi utførte intervjuene kan ha hatt betydning, siden vi kan anta at intervju på informantenes «hjemmebane» gir mer reliabilitet. Likevel er det vanskelig å vurdere hvordan dette kan ha påvirket svar vi har fått. I all empirisk forskning handler det om å forstå andres praksiser og tolke det som blir sagt innenfor hva man selv oppfatter som riktig. Vår vurdering av faglig troverdighet og kvalifikasjon måtte derfor også inkluderes. Noen av ungdommene og de frivillige aktørene påpekte at de ikke var riktige personer til å besvare enkelte spørsmål om hvordan kommunen arbeidet. Samtidig opplevde vi denne informasjonsutvekslingen motsatt når vi snakket med de lokale aktørene i kommunen. Dette kan ha påvirket kunnskapsgrunnlaget i studien. Svarene som ble gitt må derfor tolkes med forsiktighet.

6 Oppsummering av hovedfunn

I dette kapittelet vil vi presentere hovedfunnene fra studien organisert tematisk basert på de ulike intervjuguidene. Vi starter med å utforske ungdommenes opplevelser og perspektiver, herunder deres eget engasjement, motivasjon, syn på kommunens arbeid og oppfatning av eget nærmiljø. Deretter vil vi se nærmere på aktørene som arbeider for og med ungdom, og se hva disse har svart om hvilke motiver som bidrar til engasjement, faktorer som ungdommene opplever som reduserende for engasjement, samt kommunens rolle sett fra ungdommens ståsted. Videre vil vi utforske informasjonen hentet fra de kommunale aktørene, deres opplevelse av ungdommens engasjement, konkrete tiltak kommunen gjør og deres samarbeid med ungdom. Gjennom denne systematiske gjennomgangen av funnene vil vi identifisere mønstre, tendenser og eventuelle avvik, som danner grunnlaget for den videre analyse og diskusjon av vår problemstilling.

6.1 Ungdommene

6.1.1 Deres engasjement

Intervjuene med ungdommene fra Tøyen og Mortensrud, henholdsvis TU1 og MU1, gir et grundig innblikk i deres opplevelse av engasjement, motivasjon, syn på nærmiljøet, og vurdering av kommunens arbeid. Begge ungdommene har på hver sin side vært aktive i sine nærmiljøer. TU1 vektlegger betydningen av å benytte eksisterende arenaer og etablere systemer for å fremme engasjement blant ungdom. MU1 på sin side deltok i Sommerjobbprosjektet, initiert av Områdeløftet, og har videre også bidratt i både sportsklubb og ungdomsklubb i nærmiljøet. En signifikant observasjon er at verken TU1 eller hans skoleklasser ble invitert til medvirkningsrundene underveis i prosjektet, noe som kan ses som en negativ faktor, da dette påvirker både deres eget forhold til utviklingen av området samt at informasjonshenting i medvirkningsrunden har mangler. Dette illustrerer potensielle mangler i inkluderingen av ungdomsgrupper i beslutningsprosesser som angår deres nærmiljø.

6.1.2 Deres motivasjon

Under intervjuene kommer det frem at TU1 finner sin motivasjon gjennom lokalsamfunnets aktiviteter og gjennom ønsket om å bevare og forbedre eksisterende ressurser. Samtidig vektlegger informanten forbindelser om tilknytning og identitet med å være fra Tøyen. Han understreker vennekrets og fellesskap som motivasjon for engasjement. MU1 har opplevd et

personlig vendepunkt etter tapet av en venn gjennom gjengkriminalitet, og ser sitt engasjement som et positivt forbilde og forebyggende tiltak mot gjengkriminalitet i området. Informanten vektlegger at han opplever et eierskap til nærmiljøet som han er stolt av. Både TU1 og MU1 erkjenner betydningen av lokale møteplasser, som Aktivitetshuset K1 på Tøyen og ungdomsklubb samt Røde Kors på Mortensrud. TU1 påpeker utfordringene knyttet til mistillit etter flyttingen av Munch-museet, da de gjerne ville se at de fikk noe ordentlig tilbake etter dette, og hvordan dette kan ha påvirket viljen til å medvirke i ettertid da innbyggerne føler at de ikke får noe igjen for engasjementet man sitter inne med. MU1 uttrykker behovet for generelt større engasjement i nærmiljøet, spesielt blant ungdom i tidlig 20-årene.

6.1.3 Syn på kommunens arbeid og oppfatning av nærmiljøet

Når det gjelder synet på kommunens arbeid, understreker TU1 viktigheten av å motta forslag direkte fra ungdommen for å skape meningsfulle medvirkningsprosesser. MU1 etterlyser økt kommunalt engasjement, spesielt gjennom ansettelse og tilrettelegging for fysiske bidrag. Noe som også kommer frem er ønsket om tidligere inkludering av ungdommen, samt oppdatering underveis i prosessen.

Begge intervjuene kaster også lys over viktigheten av forholdet mellom ungdom og voksne, samt ungdom og kommune. Begge ungdommene uttrykker at trygghet og tillit er avgjørende betingelser for å skape et rom der de føler seg komfortable med å dele sine meninger og ønsker. TU1 nevner betydningen av de eksisterende møteplassene, spesielt Aktivitetshuset på Tøyen, der trygghet og tillit skaper et miljø der ungdom kan føle seg hørt. Han mener slike steder gir rom for å utveksle meninger og ønsker, og dette bidrar til å styrke forbindelsen mellom ungdom og nærmiljøet. MU1 påpeker også denne betydningen av å bygge tillit mellom ungdom og voksen, spesielt gjennom prosjekter som involverer ungdom direkte. Han understreker viktigheten av å ha voksne rollemodeller, som kan støtte ungdom i å nå sine mål. MU1 ser på trygghet og tillit som kritiske motiver for å skape et åpent rom der ungdom føler seg frie til å dele sine meninger og ønsker, spesielt når det gjelder utviklingen av nærmiljøet.

6.2 Aktørene som arbeider for/med ungdom

6.2.1 Faktorer som bidrar til engasjement

Intervjuene med de lokale ildsjelene fra Mortensrud og Tøyen gir innsikt i betingelser som påvirker ungdommenes engasjement, samt informantenes oppfatning av kommunens arbeid for å engasjere ungdommen og hvordan de vektlegges som ressurs i nærmiljøet. Til tross for at TM1 og MI1 opererer i ulike områder (bydeler), deler de felles synspunkter på hva som stimulerer engasjementet blant ungdom.

Begge informantene understreker betydningen av å forstå og imøtekomme ungdommenes behov, spesielt gjennom aktivitets- og fritidstilbud som skaper trygghet og tilhørighet. Likevel har de ulike perspektiver på hvordan områdene bør inkludere ungdommene i medvirkningsprosessene. Åpen dialog og tillit til lokale aktører fremheves av både TM1 og MI1 som essensielt for å skape engasjement blant ungdom. TM1 peker på behovet for trygge og sosiale møteplasser gjennom fritidstilbud på Tøyen. Han anerkjenner områdeløftets sentrale rolle i transformasjonen av områdene, spesielt gjennom etableringen av Aktivitetshuset K1. Samtidig understreker han viktigheten av blant annet ungdomsrådet, lokalstyret, og Tøyen Unlimited som nøkkelarenaer for ungdomsengasjement. På Mortensrud fremhever MI1 betydningen av fritidsklubber og organiserte aktiviteter for å engasjere ungdom. Han påpeker også at mangelen på tilbud og etterspørsel “motiverer” ungdommene til å engasjere seg. Begge informantene ser behovet for tilpasninger i medvirkningsprosessene for å skape en bedre kommunikasjon med ungdom, med spesielt fokus på å nå eldre ungdomsgrupper og de som ikke aktivt deltar i nærmiljøet og dermed heller ikke lett lar seg engasjere. Vi oppfatter at de har en formening om at ungdom over 18 år kanskje ikke har like sterke bånd til sitt nærmiljø lenger, spesielt hvis de går på videregående skole i andre bydeler. Utfordringer knyttet til å involvere unge voksne, fra 18 år og oppover, og de mindre aktive ungdommene blir identifisert som områder med forbedringspotensial.

6.2.2 Faktorer som reduserer engasjement

Felles med MI1 sin oppfatning påpeker informanten manglende inkludering av ungdom i planprosessene, spesielt eldre ungdommer som ikke engasjerer seg i nærmiljøet. Informanten vektlegger at organiseringen av kommunens arbeid innenfor dette området er redusert. Begge informantene fremhever betydningen av å anerkjenne ungdommenes engasjement og rolle som ressurs i lokalsamfunnet. TM1 ser på områdeløftet som en suksessfaktor, mens MI1

opplever at nedprioriterte planer gjennom bydelens arbeid utfordrer og fremmer ungdomsengasjementet. De påpeker at betydningen av arrangerte aktiviteter og tilrettelagte fritidstilbud som ikke har reduserte åpningstider bidrar til at ungdommen opplever å ha en tilhørighet i lokalmiljøet. MI1 vektlegger utfordringene med at aktivitetshuset på Mortensrud har begrensede åpningstider samt redusert plass til å drive aktiviteter for idrett. Han mener dette bidrar til at ungdommen oppsøker kriminelle miljøer. TM1 fremhever at politiske råd og samarbeidsarenaer, hvor bydelen lytter til ungdommene, er vesentlig for at de skal kunne ivareta og opprettholde aktivitetstilbudene som ungdom benytter seg av i nærmiljøet.

6.2.3 Kommunens arbeid

Begge informantene fremhever behovet for tidlig inkludering og deltakelse i planprosesser for å styrke ungdommenes engasjement og anerkjenne dem som ressurser i planprosjekter og nærmiljøet. TM1 ser positivt på bydelens medvirkning og vektlegger lokale saker, rollemodeller og direkte samtaler og arbeid med ungdom som suksessbetingelser, mens MI1 understreker utfordringene med dårlig tilrettelegging og behovet for direkte kontakt mellom ungdom og bydelen. I likhet med TM1 vektlegger MI1 rollemodeller som avgjørende for at ungdommen skal kunne ha lokale støttespillere for det som skjer i nærmiljøet. Begge informantene påpeker at engasjement og deltakelse i medvirkningsprosessene ofte avhenger av bydelens formidlingsevne og ungdommens forståelse av hva som faktisk skjer. TM1 vektlegger relasjonsbygging, ungdommenes forståelse av plan- og medvirkningsprosesser og oppdatering av informasjon som vesentlig for lokale aktørers arbeid. MI1 påpeker at direkte kontakt med ungdommen er avgjørende, men understreker at tidligere inkludering og raskere tiltak er nødvendig for en vellykket innsats fra kommunens arbeid.

Både TM1 og MI1 vektlegger samhandling og søkelys på kommunens arbeid i å se på ungdom som ressurs i lokalmiljøet når områdene skal utvikles. Begge informantene ser på initiativ fra sosiale entreprenører som viktig i arbeidet med å fremme engasjement og lokale initiativ. TM1 påpeker at verdier og tankegangen til Tøyen Unlimited bidrar til kreativitet og positiv idéskapning hos ungdom. MI1 beskriver Søndre Unlimited sitt arbeid som viktig for å løse sosiale utfordringer blant unge mennesker.

6.3 Kommunale aktører

6.3.1 Kommunens opplevelse av ungdommens engasjement

Basert på informasjonen innhentet gjennom intervjuene av de kommunale aktørene (MK1, MK2 og TK1), fra Mortensrud og Tøyen, fremstår deres opplevelse av ungdomsengasjement som positivt og anerkjennende, og de legger vekt på betydningen av samarbeid med ungdom i lokale utviklingsprosesser. MK1 gir uttrykk for at det har vært en økning i ungdommens engasjement de siste årene, blant annet gjennom etableringen av ungdomsrådet. Dette beskrives som et eksempel på medvirkning hvor ungdommens stemme blir inkludert i politiske prosesser, noe som innebærer at ungdom gis muligheten til å uttale seg, bidra med synspunkter og påvirke beslutninger som angår deres nærmiljø og livssituasjon. MK1 understreker betydningen av å lære av prosessene og trekker frem prosjektet Skilpaddeparken på Rudshøgda, som har lyktes med å engasjere ungdom. MK2 legger videre vekt på det pågående arbeidet i bomiljøene og opplevelsen av å være til stede, noe som letter dialogen med innbyggerne, inkludert ungdom. Samtidig erkjennes utfordringer knyttet til språk og kommunikasjon, men samtidig viktigheten av å være til stede der ungdom allerede er for å få frem et allerede iboende engasjement. TK1 understreker betydningen av å møte ungdommene på deres nivå og å skape tillit. Bydelen ønsker å unngå søkelys på områdets utfordringsbilde, men heller prioritere løsninger og muligheter. Videre ser bydelen positivt på ungdommens stedsidentitet og stolthet til eget nærmiljø, og at dette igjen bidrar til engasjement.

6.3.2 Hva kommunen aktivt gjør

MK1 gir positiv tilbakemelding på deres samarbeid med ungdom og nevner her spesielt ungdomsrådet. Medvirkningsprosesser i planleggingen trekkes frem, og beskrives som et skifte mot økt medvirkning. Samtidig pekes det på behovet for bedre kommunikasjon og oppdateringer til befolkningen om hvorfor ting blir utsatt underveis osv. MK2 vurderer også kommunens innsats som positiv, spesielt når det gjelder å realisere prosjekter. Likevel er det begrensninger når det kommer til ressurser. God medvirkning krever både tid og penger, noe kommunen ofte ikke har for mye av. Det nevnes også at sysselsetting er avgjørende, noe som igjen bidrar til aktive ungdommer og tryggere miljø. TK1 ser positivt på kommunen sin innsats når det gjelder å møte ungdom i deres naturlige setting og unngå en autoritær tilnærming. Tillitsbygging vektlegges. TK1 vil unngå at arbeidet de gjør skal oppleves som "klassisk bistandsarbeid", og påpeker betydningen av at kommunen tar ungdom på alvor.

6.3.3 Kommunens samarbeid med ungdom

MK1 peker på behovet for å ta alle innspill og engasjement alvorlig. Det foreslås blant annet et *medvirkningsbibliotek* for å dokumentere all medvirkning og videre lære av tidligere prosesser. MK1 mener at økt ressurstilgang, både av tid og penger, er nødvendig for å styrke medvirkningsarbeidet. MK2 mener at de har vært flinke til å inkludere ungdom, men nevner også utfordringer knyttet til pressens negative syn på området. De opplever likevel at innbyggerne ønsker å motbevise dette narrativet i mediene. Videre ser MK2 på begrepene frivillighet, sentrale arenaer og møteplasser som avgjørende for å gi ungdom kompetanse og erfaring, slik at de kan bli ressurser i lokalsamfunnet. TK1 snakker om hvordan man i møte med ungdom må unngå å innta en formell tilnærming; videre at ungdom må aktiviseres slik at de kan oppnå tilhørighet. TK1 understreker betydningen av å sette søkelys på løsninger fremfor utfordringer i kommunikasjon med ungdom. Ifølge TK1 er ungdom på Tøyen sterkt forankret i sitt nærmiljø, og deres stedsidentitet kan være en positiv ressurs for videre utvikling av området.

7 Analyse og refleksjon

I dette kapitlet analyserer vi studiens hovedfunn i sammenheng med teori og bakgrunns litteratur. Det er organisert i fem seksjoner som utforsker ulike aspekter av ungdomsengasjement og kommunens rolle. Vi undersøker motiv og forutsetninger for engasjement og deltakelse, kommunens tiltak og dens mottakelse av ungdommene, samt utfordringer og evaluering av kommunens arbeid. Videre drøftes fremtidsperspektiver for ungdomsengasjement gjennom arbeidet til kommunen. Avslutningsvis beskrives studiens styrker og svakheter, og det gis en oppsummering av analysen og refleksjonen.

7.1 Motivasjonsfaktorer og forutsetninger for engasjement og Kommunens rolle

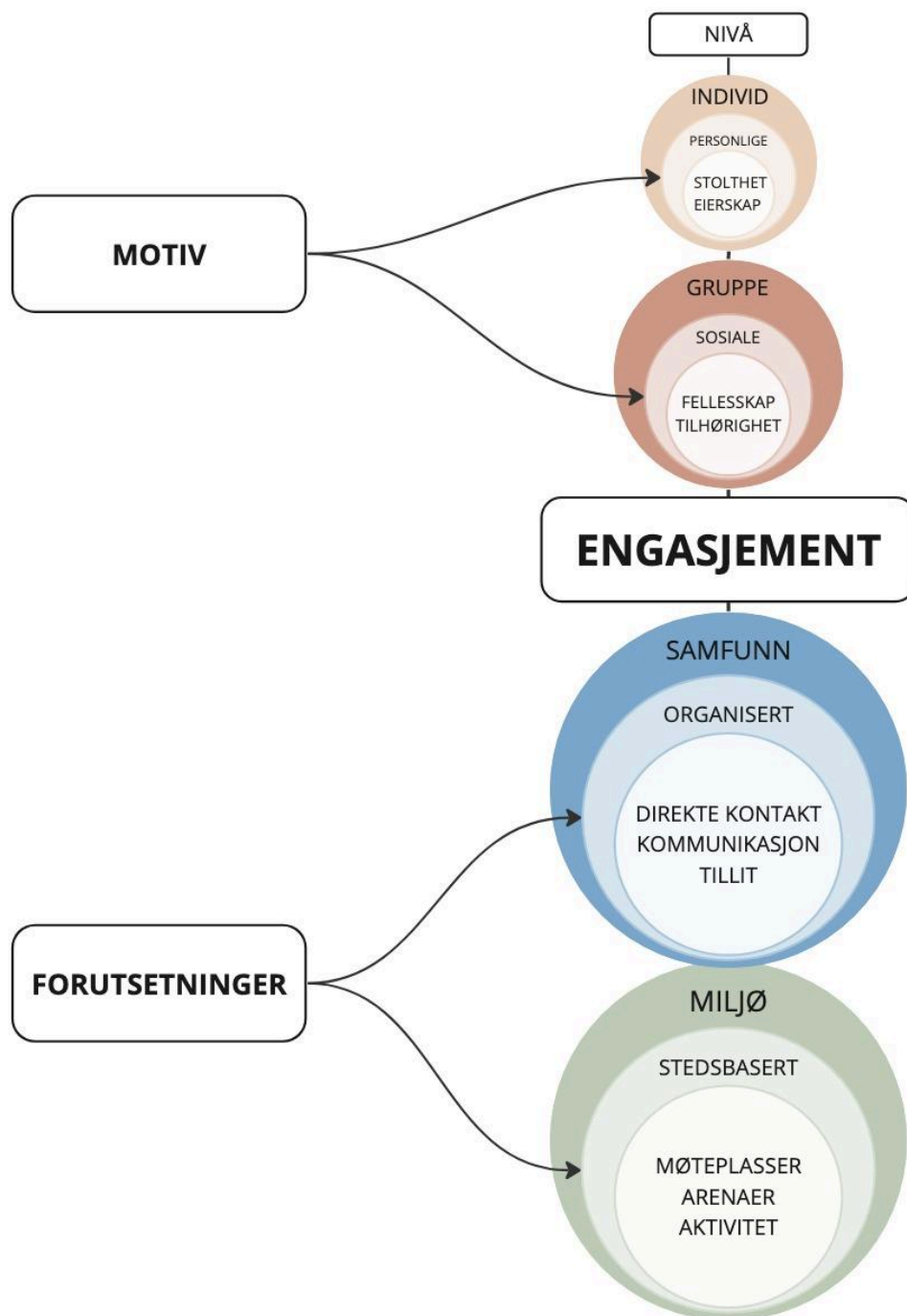
Denne oppgaven har som mål å utforske og besvare problemstillingen:

“Hvordan kan kommuner legge til rette for å engasjere ungdom til å medvirke i nærmiljøprosjekter?”

Basert på problemstillingen og våre hovedfunn vil vi identifisere konkrete motivasjonsfaktorer som kan antas å være viktige for ungdomsengasjement og som kan påvirke deltakelse i planleggingen av prosjekter i nærmiljøet gjennom områdesatsing.

Kapittel 7.2 går inn i analysen og diskusjonen av de tre sosioøkologiske nivåene som kan påvirke ungdomsengasjement (se figur 10). På bakgrunn av våre hovedfunn, og teoriene for helsedeterminanter og Asset Based Community Development (ABCD), undersøker vi hvordan disse er knyttet til motiv og forutsetninger for engasjement blant ungdommen. På individnivå undersøkes stolthet, eierskap og tilhørighet som mulige motiv for ungdommens engasjement, samt hvordan disse kan stimuleres. Deretter studerer vi motivasjonen på gruppenivå, betegnet sosiale motiver. Vi undersøker om fellesskap og gruppetilhørighet kan fremme engasjementet blant ungdom. Videre vil vi reflektere over hvordan disse motivene anerkjennes og påvirkes på miljø- og samfunnsnivå gjennom stedsbaserte og organiserte forutsetninger for engasjement i nærmiljøet, og vi vil drøfte hvordan forutsetningene kan påvirke deltakelsen i medvirkningsprosessene. Forutsetningene går først i dybden på å identifisere møteplasser og arenaer som stimulerer til aktivitet og deltakelse som kan styrke motivene for engasjement. Forutsetningene for organisert aktivitet retter søkelyset på å drøfte betydningen av kommunikasjon, relasjonsbygging og tillit mellom voksne og ungdommer.

Diagrammet nedenfor viser en videreutviklet illustrasjon av figur 8, :

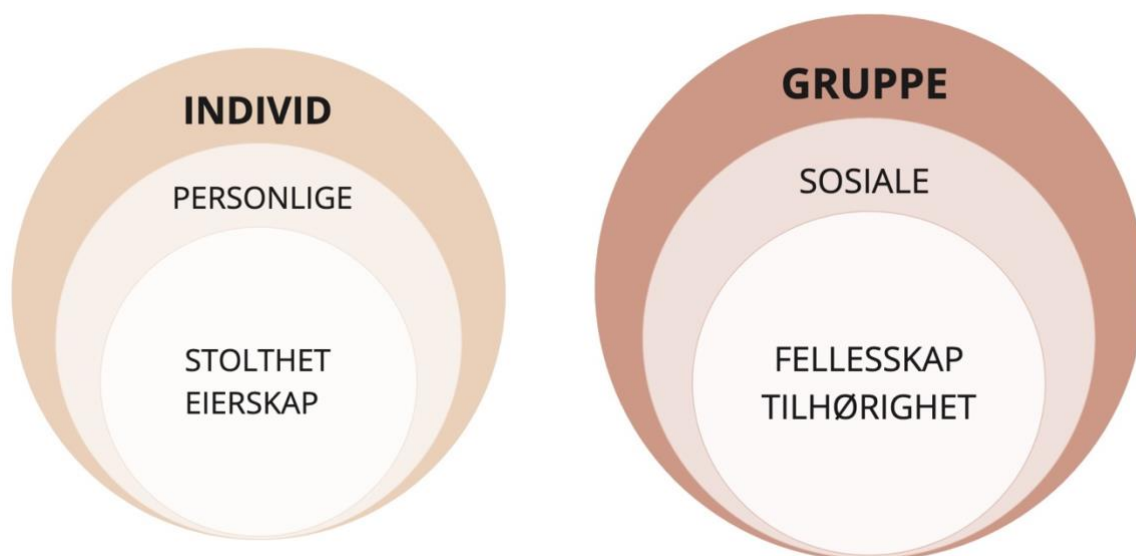
Figur 10: Illustrasjonen viser at engasjement kan være påvirket av personlige motiv (markert beige). På gruppenivå kan engasjement være påvirket av ytre og sosiale motiv (markert rødt). Forutsetningene for engasjement kan være påvirket av stedets utforming (stedsbasert) (markert grønt) og lokal organisert aktivitet (markert blått). Forutsetningene er plassert på samme nivå, fordi lokal organisert aktivitet blir benyttet gjennom arenaer og møteplasser i nærmiljøet.

Kapittel 7.3 retter søkelyset mot kommunens rolle i å støtte og fasilitere ungdomsengasjement i nærmiljøprosjekter gjennom områdesatsinger. Dette inkluderer medvirkningsprosesser, ungdomsdeltakelse i nærmiljøprosjektene, samt rollen til ungdomsarbeidere og andre aktører som bidrar til å styrke ungdommens ressursutnyttelse og innflytelse i lokalsamfunnet (ref. Figur 9). Utfordringer ved ungdomsengasjement og kommunens arbeid med å tilrettelegge for stedsbaserte og organiserte forutsetninger som fremmer ungdoms deltakelse og engasjement vil evalueres.

7.2 Analyse av motiver og forutsetninger for ungdomsengasjement

7.2.1 Motiv for ungdomsengasjement

I områdeløftene på Tøyen og Mortensrud er det mulig å identifisere ulike motivasjonsfaktorer for ungdomsengasjement i nærmiljøene. Dette kapittelet tar sikte på å utforske og analysere disse knyttet til personlige og sosiale motiver. En utvidet presentasjon av motivene presentert i figur 10, illustreres i diagrammene nedenfor:

Figur 11: Diagrammet til venstre, illustrerer individnivået med dets personlige motiver for engasjement. Ytterst er individet (ungdommen), innerst i sirkelen er personlige motiver for engasjement knyttet til stolthet og eierskap over eget nærmiljø. Til høyre er motivasjon for engasjement illustrert på gruppenivå. Dette er hvordan engasjement kan etableres gjennom et sosialt motiv, hvor motivasjonen påvirkes av fellesskap og gruppetilhørighet i nærmiljøet.

Dahlgren og Whitehead (1991) presenterer helsedeterminanter eller påvirkningsfaktorer i et lagdelt sirkeldiagram rundt individet (ref figur 6). Ved å identifisere disse personlige motivene for engasjement, kan ABCD-teorien anvendes for å undersøke hvordan ungdommens deltakelse og aktivitet i nærmiljøet kan integreres i områdesatsingen (ref 4.2.1). Våre hovedfunn kan indikere at personlig motivasjon inkluderer stolthet, eierskap, bevissthet, følelse av ansvar, tilknytning og identitet i eget nærmiljø. Disse personlige motivene kan være avhengige av og samtidig stimulert av sosiale faktorer, slik som sosialt fellesskap gjennom tilgjengelige arenaer og aktiviteter der ungdommene kan utfolde seg.

På gruppenivå oppfatter vi at alle informantene understreker betydningen av personlige motivasjoner for engasjement, og hvordan disse styrkes gjennom positive sosiale opplevelser. Dahlgren og Whitehead (1991) peker på den eksterne påvirkningen av sosiale nettverk på enkeltpersoner i nærmiljøet. I ABCD-tilnærmingen kan ulike organisasjoner bidra til å etablere og utvikle sosiale motiver blant medlemmene, inkludert ungdommene. Sosiale miljøer som er åpne og inkluderende, der man verdsetter hverandres egenskaper og får støtte fra venner og rollemodeller, kan fremme den positive utviklingen av personlige motivasjoner. Når ungdommene opplever mestring gjennom å ta initiativ og dele kreative ideer, kan tilliten økes, og deltakelsen forsterkes. Dette er det andre aspektet vi diskuterer i dette kapitlet.

7.2.1.1 Individnivå

Stolthet og eierskap kan bli sett på som viktige drivkrefter for ungdommenes engasjement i nærmiljøet. Mathie & Cunningham (2003) belyser Asset Based Community Development tilnærmingen om individets tilknytning til stedet, mens Dahlgren & Whitehead's (1991) modell belyser helsedeterminantene som påvirker individets opplevelse av egenverdi og livskvalitet i tilknytning til eget nærmiljø (figur 6). Ungdomsinformanten på Tøyens uttalelse kan støtte et slikt personlig motiv for engasjement. TU1 uttaler følgende:

“Jeg opplever at engasjementet handler om at Tøyen er et sted vi holder skjært. Ungdommene setter også pris på området i sin helhet.” (TU1)

I likhet med feltsamtalen med ungdommen, uttrykker hun opplevelsen av å være glad for å være fra Tøyen fordi stedet har formet henne personlig:

"Utviklingen av nærmiljøet har bidratt til å løfte menneskene opp og eierskapet jeg føler til stedet har bidratt til mitt engasjement med å ivareta nærmiljøets funksjoner og utforming. Jeg vil tørre å påstå at det er aktivitetene og tilbudene som har bidratt til dette"

Begge ungdommene fra Tøyen understreker betydningen av stedstilknytning og følelsen av å ha et individuelt motiv for eierskap til stedet. Samtidig kan deres refleksjoner om gleden, uteområdene og aktivitetene bidra til deltakelsen og følelsen av å høre til et nærmiljø gjenspeile Bierdmanns tilnærming for Place Attachement (se 4.2.4). Når ungdomsinformantene vektlegger samspillet mellom fellesskapet, bydelen og området, oppfatter vi at deres forhold til de *stedsbaserte ressursene* kan bidra til deres personlige engasjement (ABCD). Vi oppfatter samtidig at dette kan støtte et fravær av Placelessness (se 4.2.5), fordi deres personlige erfaringer med stedsbaserte aktiviteter og tilbud kan ha bidratt til deres deltakelse. Dette er noe miljøarbeideren på Tøyen deler felles gjennom sitt utsagn:

"Ungdommene" føler eierskap gjennom aktivitetshuset. De er stolte over hva de får til når det eksisterer tilbud for jobb og andre tilrettelagte aktiviteter." (TM1)

I et helsefremmende perspektiv kan opplevelsen av eierskap knyttes til begrepet empowerment, hvor ungdommene gjennom miljøarbeideren kan oppleve en økt grad av mestring og innflytelse med å bidra fysisk gjennom nærmiljøets aktiviteter (se 4.2.2). Bierdmanns teori støtter denne oppfatningen ved å peke på hvordan ungdommenes engasjement om å ta ansvar og del i nærmiljøet de føler et eierskap til (se 4.2.4). Dette kan knyttes til den kommunale aktøren (TK1) sin beskrivelse:

"Vi opplever ungdommenes stolthet som positivt i nærmiljøet. Vi har også et stort fokus på medborgerskap som handler om at de forstår at de kan komme i et bydelsutvalg og si sine meninger." (TK1)

Siden den kommunale aktøren uttrykker viktigheten av at ungdommene kan oppsøke dem kan vi oppfatte at områdesatsingen fokuserer på å styrke ungdommenes bevissthet og tillit til bydelen om saker som angår nærmiljøet. Dette kan relateres til teori om sosial kapital, hvor vi oppfatter at ungdommenes personlige motiv for stolthet kan styrkes gjennom fortrolighet til

bydelen. Eimjhellen et al., (2022) vektlegger slik innsats som positivt for å utvikle ungdommenes eierskap og stolthet i nærmiljøet.

Informantene som jobber med ungdommene på Tøyen, vektlegger eierskapet og motivasjonen bak engasjement knyttet til å motbevise dyster omtale av nærmiljøet slik media gjør. Vi oppfatter det slik at ungdomsinformanten på Mortensrud vektlegger dette på lignende måte når vi spør om hva som motiverer han til å engasjere seg i nærmiljøet. Ungdomsinformanten MU1 knytter eierskap til hjemstedet som motivasjonsfaktor gjennom følgende utsagn:

“Jeg ønsker å motbevise hva mediene sier om stedet. Stedet man vokser opp har betydning for tilhørigheten og eierskapet til hjemlassen.” (MU1)

På samme måte som med ungdomsinformanten på Tøyen oppfatter vi at det eksisterer likhetstrekk med Empowerment, og at TU1 kan ha en positiv tilknytning til eget nærmiljø. Den kommunale aktøren på Mortensrud (MK1) og ildsjelen (MI1) støtter ungdommens (MU1) opplevelse og påpeker at engasjementet påvirkes av det negative narrativ om stedet som gis gjennom mediene. Denne fortellingen ønsker ungdommene å motbevise. Gjennom Bierdman’s tilnærming oppfatter vi derfor at ungdommene har et engasjement knyttet til bevissthet og ansvar om å endre omtalen om Mortensrud. Samtidig vektlegger MI1:

“Ungdom engasjerer seg når kommunen ikke overholder tidsfrist for utbyggingsprosjektene som angår idrett- og fritidsaktivitetene i området.” (MI1)

Han forteller at når kommunen velger å prioritere andre prosjekter, svekker dette mulighetene ungdom har til å bruke oppholdsrom og idrettsaktiviteter på fritiden. Informanten vektlegger at dette kan føre til at ungdommene oppsøker kriminelle miljøer. Han spesifiserer at dette påvirker gruppetilhørigheten som kan utvikle holdninger som utfordrer tilknytningen og eierskapet ungdommene opplever å ha over området sitt. I teorien om sosial kapital understreker Putnam (1995) betegnelsen for bonding som kan etableres dersom grupper av individer møtes, deler felles verdier og interesser gjennom organiserte og lokale aktiviteter (4.2.3). Vi oppfatter av den lokale ildsjelen at ungdommene som ikke har slike tilbud i nærmiljøet gjennom organisert idrett, kan oppleve fravær av bonding, dersom rus- og voldsmiljøet blir en alternativ form for aktivitet og tilhørighet ungdommene benytter seg av.

Samtidig kan det belyse betydningen av *Placelessness* dersom ungdommene deltar i aktiviteter som gir fravær av genuint og autentisk fellesskap (ref 4.2.5). I forhold til det MI1 poengterer, har vi en oppfatning at engasjementet er mer knyttet til kommunens organisering og prioritering av prosjektene. I lys av teorien *Right to the city*, som ble belyst i kapittel 4.2.6, kan politisk engasjement knyttes til ungdommenes rett og eierskap til å få en deltakende rolle i utviklingsprosjektene. Ildsjelen på Mortensrud uttrykker at det er positivt med engasjement, men vi oppfatter han slik at engasjementet burde vært knyttet til noe mer konstruktivt enn et oppgjør mot kommunenes planer.

For Mortensrud har vi en oppfatning at forbindelsen mellom sosialt fellesskap og kommunens tilrettelegging for tilbud og aktiviteter styrker eierskapet og stoltheten ungdommene har til sitt nærmiljø. Disse faktorene vektlegger informantene som sentrale for å utvikle og ivareta engasjementet.

7.2.1.2 Gruppenivå

Engasjement hos ungdommen kan være knyttet til ytre faktorer, som sosialt fellesskap gjennom eksisterende tilbud og den innsats som legges ned for å samle ungdommene i nærmiljøet. Våre hovedfunn kan belyse dette gjennom ungdommenes mulighet til å oppholde seg i tilrettelagte by- og oppholdsrom. I Dahlgren & Whiteheads(1991) modell kan det sosiale motivet knyttes til sosiale nettverk (se figur 6). I nærmiljøene Mortensrud og Tøyen kan derfor helsedeterminantene sosiale nettverk og levekår ha betydning for hvordan ungdommene engasjeres knyttet til ABCD tilnærmingen om tilhørighet og sosial kapital (Mathie & Cunningham, 2003). Ungdomsinformantene fra Mortensrud og Tøyen deler noen felles trekk, men har også ulike perspektiver på hva som motiverer dem til å engasjere seg i sitt nærmiljø. Demografiske forhold og sosiale strukturer kan spille en rolle i denne sammenheng.

Under feltsamtalen på Tøyen uttrykker en ungdom følgende:

“De sosiale relasjonene jeg har er kanskje en av hovedgrunnene til hvorfor jeg trives på Tøyen. Jeg engasjeres hvert fall ved å ivareta det eksisterende fellesskapet som er her”

Miljøarbeideren på Tøyen (TM1) vektlegger det sosiale systemet i nærmiljøet som velfungerende, hvor mangfoldet av ungdommer skaper en positiv dynamikk for nærmiljøet gjennom det eksisterende fellesskapet. Dette samsvarer med Byvoks (2023) sin beskrivelse av mangfoldet og vår oppfatning av hva som har betydning for engasjement blant ungdommene på Tøyen. Gjennom å knytte dette til det første aspektet i ABCD, erkjenner både ungdommen og miljøarbeideren den relasjonelle betydningen for engasjement ved at de individuelle ressursene og ferdighetene i nærmiljøet ivaretas (se 4.2.1). Ungdomsinformanten på Tøyen har samtidig et viktig innspill som belyser hva dette konkret innebærer:

“Min oppfatning er at ungdommene på Tøyen engasjeres fordi aktivitetene og tilbudene skaper gruppetilhørighet hvor de både opprettholder og utvikler empatiske verdier både i og på tvers av de sosiale relasjonene som er her. At ungdommen kan være gode rollemodeller overfor hverandre og de yngre er derfor også viktig.” (TU1)

Miljøarbeideren TM1 støtter dette og ser på rollemodeller som avgjørende i arbeidet med å engasjere ungdom. At ungdommene har rollemodeller de kan se opp til og lære av kan ha positive ringvirkninger på hvilken samhørighet og tilknytningen de får til hverandre i nærmiljøet (Arbeidsforskningsinstituttet, 2023a). Dette kan også knyttes til sosial kapital som belyser betydningen for gruppetilhørighet under aspektet *bonding*. På samme måte kan en videre kobling til *bridging* støtte beskrivelsen om hvordan tillit mellom sosiale relasjoner utvikles gjennom ulike grupper i feltsamtalen med ungdom:

“Jeg opplever at sosiale relasjoner like gjerne skapes gjennom det kulturelle mangfoldet som er her. Selv om ikke alle deler samme interesser og har samme behov, er man åpne og inkluderende i møte med hverandre. Dette har nok spilt en rolle for engasjement og innspill man har kommet med i saker som angår nabolaget på Tøyen også”

Miljøarbeideren (TM1) og ungdomsinformanten (TU1) beskriver mangfoldet på Tøyen og ungdommenes dialog mellom hverandre om meningsutveksling om området sitt som viktig bidrag til engasjement. Ødegård (2010) vektlegger koblingen mellom *bonding* og *bridging* (sosial kapital) som kan knyttes til det femte aspektet *forbindelser* i ABCD-teorien (Mathie & Cunningham, 2003). Det etableres tillit ved at ulike individer deler samme erfaringer og

opplevelser i et lokalsamfunn. Gjennom feltsamtalen og informantenes utsagn oppfatter vi at engasjementet fra ungdommene på Tøyen har en tydelig sammenheng med styrket sosial kapital i nærmiljøet.

Når det gjelder engasjementet blant ungdommen på Mortensrud uttrykker MU1:

“Jeg ønsker å bidra til en positiv endring i nærmiljøet, med mer arbeid rettet mot å forebygge gjengkriminalitet. Jeg ønsker ikke at egne barn skal komme dit” (MU1)

Vi oppfatter at motivasjonsfaktoren som ligger bak engasjementet til informantene på Mortensrud, er forskjellig fra den til ungdomsinformantene på Tøyen. Dette kan skyldes barrierer mellom ungdommene relatert til ABCD. Samtidig presiserer informanten:

“Det er viktig for meg å ha en god relasjon til de som er en del av det kriminelle miljøet på Mortensrud og å være en god rollemodell for denne gruppen. Det handler om å “pushe” sårbare ungdommer i riktig retning, hvor aktivitetene i nærmiljøet kan bidra til at ungdommene får bedre holdninger med å ivareta det som er her” (MU1)

Vi oppfatter at ungdomsinformanten på Mortensrud uttrykker aspektet knyttet til *bonding*. Den lokale ildsjelen på Mortensrud støtter betydningen av rollemodeller hvor han spesifiserer at samhold og tillit mellom de ulike ungdomsgruppene er viktig for engasjementet. Samtidig vektlegger MI1 det kriminelle miljøet, og MU1 sier det har blitt verre de siste årene. Dette kan relateres til Ralph (1976) sin teori om den komplekse sammensetningen av sosiale strukturer og mangelfull tilknytning til stedet (ref 4.2.5). Den lokale ildsjelen presiserer at oppholdsrom har betydning for samholdet blant ungdommene. Han sier:

“Aktiviteter i nærmiljøet er viktig for det sosiale fellesskapet og engasjementet. Dersom det er tilrettelagte tilbud, kan dette motvirke polarisering og utenforskap blant ungdommene i nærmiljøet.” (MI1)

MI1 understreker altså at aktiviteter i nærmiljøet skaper sosiale forbindelser mellom ungdommene slik Barne- og likestillingsdepartementet vektlegger (2009). På Tøyen oppfatter vi at engasjementet er knyttet til å opprettholde den sosiale kapitalen og de sosiale forbindelsene mellom ungdommene. På Mortensrud oppfatter vi at engasjementet er knyttet

til et ønske om å styrke de sosiale forbindelsene og tilhørigheten mellom ungdommene. Både på Tøyen og Mortensrud vektlegger informantene at tilrettelagte tilbud for ungdom er viktig for at sosiale nettverk kan utvikles og bidra til engasjement. Samtidig oppfatter vi at tilknytningen til eget nærmiljø spiller en vesentlig rolle for at ungdommene samles.

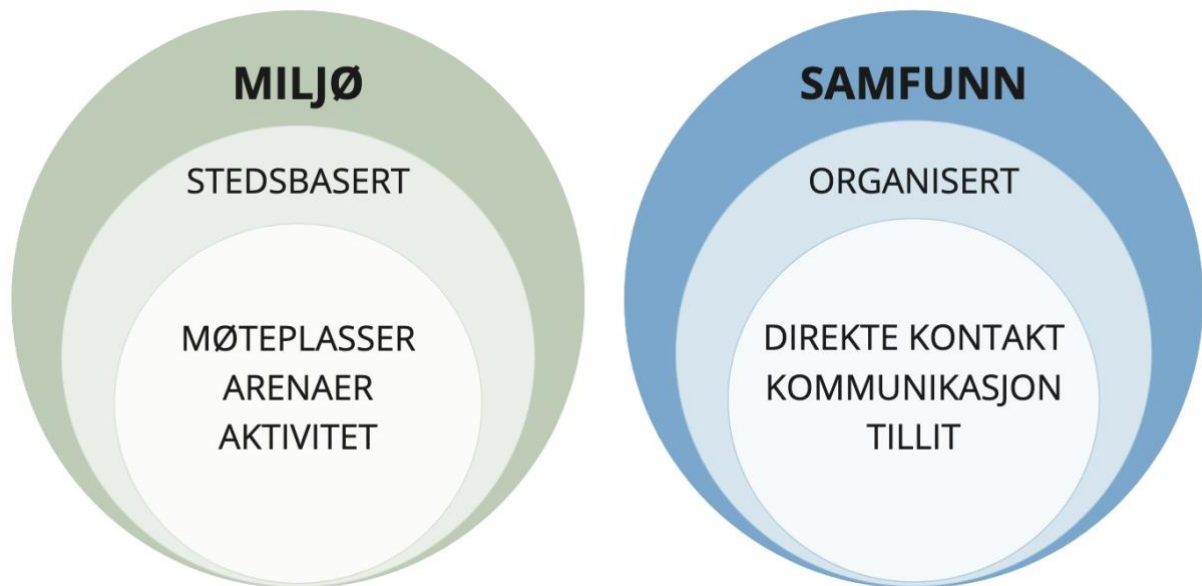
Vi ser at eierskap og stolthet overfor stedet har betydning for forutsetningene og motivasjonen for det som skjer på arenaene i nærmiljøet. Vi oppfatter fellestrekk fra erfaringene til ungdomsinformantene fra Mortensrud og Tøyen og feltsamtalen fra Tøyen. Det er også noen utfordringer. Begge steder hevder informantene at engasjementet er redusert for ungdom som er 18 år eller mer. På Tøyen har det vært begrensninger knyttet til å engasjere seg i lokale initiativer, og på Mortensrud oppfattes det som at dette er et problem i ungdomsmiljøene.

7.2.2 Forutsetninger for ungdomsengasjement

Ungdommens engasjement kan påvirkes av levekårene, både på miljømessig nivå og samfunnsnivå. Dette inkluderer det fysiske miljøet med arenaer og møteplasser, samt det kulturelle miljøet med helse- og sosialtjenester. Ifølge Dahlgren & Whitehead (1991) sin modell kan helsedeterminantene for ungdomsengasjement være preget av disse miljømessige og organiserte forutsetningene. ABCD-teorien identifiserer og utnytter det fysiske miljøet gjennom stedsbaserte ressurser og organiserte samfunnstjenester som kan bidra til ungdomsengasjement (Mathie & Cunningham, 2003).

Stedsbaserte forutsetninger viser til arenaer og møteplasser som fremmer personlige og sosiale motiv gjennom aktiviteter, som aktivitetshus, skole, idrettsanlegg, og kulturelle arenaer. Organiserte forutsetninger inkluderer ungdomsarbeidere som lærere, idrettspedagoger, og miljøarbeidere, som fungerer som rollemodeller og støttespillere for ungdommene. Gjennom etablering av gode relasjoner og støttende miljøer, kan disse forutsetningene bidra til å fremme ungdommenes personlige og sosiale motiv for deltakelse. Dette kan ha positive effekter på deres sosiale forhold og deres rolle i nærmiljøet. I arbeidet med områdesatsing er det derfor viktig å forstå sammenhengen mellom stedsbaserte og organiserte forutsetninger for å fremme ungdomsengasjement. Ved å drøfte informantenes erfaringer om motiver for engasjement og forutsetningene for deltakelse gjennom områdesatsing, ønsker vi å belyse effektiviteten av kommunens innsats i nærmiljøprosjektene.

Forutsetningene er presentert på to nivåer, det miljømessige og det samfunnmessige, først presentert i figur 10, men forstørret nedenfor:

Figur 12: Diagram til venstre viser møteplasser, arenaer og tilgang på aktiviteter som stedsbaserte forutsetninger for deltagelse gjennom det fysiske miljøet. Diagrammet til høyre viser at direkte kontakt, kommunikasjon og tillit kan være forutsetninger for ungdomsengasjement gjennom organiserte tjenester og aktiviteter på samfunnsnivå. Koblingen mellom disse forutsetningene kan få betydning for hvordan ungdommenes personlige og sosiale motiv stimuleres i nærmiljøet. Dette drøftes i dette kapittelet.

7.2.2.1 Identifisering av arenaer og møteplasser

Ifølge Dahlgren & Whitehead (1991) sin modell kan ungdommenes engasjement påvirkes av det fysiske miljøet, og gjennom ABCD-teorien anvendes betegnelsen stedsbaserte forutsetninger. Både på Tøyen og Mortensrud har vi erfart at det er lagt vekt på å etablere fysiske møteplasser og arenaer som skal være tilgjengelig for ungdom. Disse stedene åpner for variert aktivitet og samling, og kan bidra til å skape et inkluderende fellesskap og fremme engasjement.

På Tøyen er ungdomsklubber og kulturhus blant de sentrale fysiske møteplassene, for eksempel Aktivitetshuset K1. Disse stedene fungerer som knutepunkter der ungdom kan delta i et bredt spekter av aktiviteter, fra kulturelle arrangementer til idrett. De tilgjengelige parkene og utendørsområdene gir videre rom for uformelle møter og fritidsaktiviteter, og sportsanlegg og idrettsklubber gir muligheter både for breddeidrett og utviklingen av talenter. Likevel er

det på Tøyen også mer omfattende behov, og sommeren 2019 ble det satt opp en midlertidig flerbrukshall som skal ivareta behovet frem til en ny permanent hall står klar.

TU1 snakker varmt om Tøyen, men har likevel noen ønsker:

“Tøyen har så og si alt, og det er mange arenaer man kan ta del i. Likevel er det et behov for en ny og ordentlig sportshall, som erstatter den midlertidige som har stått der i mange år allerede. Det er også en mangel på gode arenaer for de i 20-årene, og en arena der alle aldersgrupper kan samles” (TU1)

Bilde 2: viser den midlertidige flerbrukshallen på Tøyen, Oslo kommune

Vi kan anta at det er gjort betydelige endringer for å tilby gode fysiske møteplasser og arenaer for ungdom på Tøyen, steder som kan bidra til et inkluderende fellesskap og ungdomsengasjement (Barne- og likestillingsdepartementet, 2009). Våre funn kan tyde på at det på Tøyen har vært en bevissthet om å ivareta behovet og interessene til ungdom.

Ungdommens personlige og sosiale motiv for å delta og engasjere seg på disse stedene kan knyttes til Place Attachment Theory (ref 4.2.4), som understreker betydningen av følelsesmessig tilknytning til et sted gjennom opplevelser, relasjoner og aktiviteter. Likevel avslører TU1s kommentarer behovet for en ny og permanent sportshall og bedre møteplasser for ungdom i 20-årene. Dette kan tyde på at dagens tilbud ikke er tilstrekkelig. Dette kan igjen

påvirke opplevelsen av stedstilhørighet og tilgjengelighet, noe som kan kobles til teorien om Placelessness (ref 4.2.5).

På Mortensrud fungerer aktivitetshuset i fjellhallen. som en viktig møteplass. Den gir ungdom i alle årsklasser muligheten til å samles og delta i ulike aktiviteter. Dessverre preges området i dag av utfordringer knyttet til utilstrekkelige tilbud og begrenset plass. Uværet *Hans* rammet området hardt på sensommeren i 2023. Både sportshallen og aktivitetshuset fikk betydelige skader. Til tross for disse utfordringene er det en klar bevissthet om hva som trengs for å opprette tilfredsstillende funksjoner, og det pågående Mortensrudprosjektet, som nå er under utbygging, forventes å ha en betydelig innvirkning på fremtidige tilbud av arenaer og møteplasser. Den lokale ildsjelen sier at han i mange år har arbeidet hardt for gjennomføringen av Mortensrudprosjektet. På vegne av landhockey- og cricket-klubben har MI1 jobbet for å sikre kvalitetsbaner i det kommende prosjektet. Han har opplevd at det har vært vanskelig å bli hørt og få gjennomslag for gode løsninger, og mener at banene som nå skal bygges blir av for dårlig kvalitet. Han er også bekymret for fremdriften i arbeidet, og at det vil ta for lang tid før anleggene kommer på plass. Han uttrykker sin bekymring på denne måten:

“Per dags dato holder Mortensrud fritidsklubb til i et lite midlertidig anlegg i fjerde etasje på Mortensrud senter, og nå har vi fått beskjed om at det nye innlegget ikke er på plass før tidligst fjerde kvartal 2025. Det eneste stedet ungdom kan oppholde seg på kveldstid nå er i fjellhallen. Men der er det ikke nok plass, noe som gjør at vi må sende folk hjem. Dette er veldig uheldig. Hvorfor stopper ting opp når det er ting som haster?” (MI1)

Bilde 3: viser fjellhallen høsten 2023, som reetableres etter stormen.

MI1 sier han er bekymret for konsekvensene, både ved at arbeidet er forsinket og at kvaliteten på de nye anleggene blir for dårlig. Han understreker at tempoet i planlegging og gjennomføring av prosjektet ikke samsvarer med behovene i ungdomsmiljøet. Dette kan bidra til følelser av Placelessness, spesielt når tilbudet ikke samsvarer med etterspørselen, noe som igjen berører Right to the City-prinsippet om at alle borgere har rett til å påvirke utformingen av sitt nærmiljø.

Disse observasjonene indikerer at selv om det legges ned et stort arbeid for å skape gode møteplasser, både på Tøyen og Mortensrud, er det viktige aspekter ved “stedlig tilhørighet” og “retten til byen” som må adresseres for å sikre at tilbudet er mangfoldig, tilgjengelig og i tråd med ungdommens behov.

7.2.2.2 Miljømessig nivå

Slik beskrevet i 7.1 kan en finne de stedsbaserte forutsetningene for ungdomsengasjement og deltakelse på miljømessig nivå. Gode møteplasser og arenaer kan spille en rolle i å styrke

engasjementet blant ungdom i lokalområdene (Barne- og likestillingsdepartementet, 2009). For det første fungerer møteplasser som knutepunkter der ungdom kan samles, utveksle ideer og delta i ulike aktiviteter. For det andre vil aktivitetene som tilbys på disse møteplassene, enten det er kulturelle arrangementer, sportsaktiviteter eller andre sosiale begivenheter, gi ungdom en arena for selvtutfoldelse, kommunikasjon og fellesskap. Ut ifra våre funn kan dette bidra til å forme en positiv opplevelse ved å styrke sosiale motiv for stedstilhørighet og være en katalysator for økt engasjement. Samtidig belyser teorien om helsedeterminanter fra de miljømessige påvirkningsfaktorene til aktivitetene på møteplassene dette (Dahlgren & Whitehead, 1991). Gjennom varierte aktiviteter tilbys ikke bare fysisk aktivitet, men også sosialt samvær, som er essensielt for både fysisk og psykisk helse.

TU1 sier følgende i spørsmålet om hvor hans engasjement kommer fra, og hva som er hans motivasjon:

“Mye av engasjementet skapes ved å bruke arealene i området. Det er alltid fullt av mennesker i bybildet på Tøyen, noe som er veldig positivt” (TU1)

Ildsjelen på Mortensrud sier på sin side at:

“De viktigste faktorene for å engasjere ungdom er gode idrettsanlegg, aktivitetshus og rollemodeller. Derfor er det helt nødvendig at utviklingen av idrettsanleggene blir bedre. Konsekvensene av dårlig tilretteleggelse for tilbud bidrar til ungdom som blir såkalte “utebarn”, spesielt de ungdommene som bor trangt og har store familier. Disse ender opp med å henge rundt ute, og dersom de ikke blir plukket opp av trygge miljøer kan de kriminelle miljøene fange de opp” (MI1)

ABCD-teorien vektlegger å bygge på styrkene og ressursene i lokalsamfunnet. TU1 og MI1 hevder at ungdommens engasjement springer ut fra å kunne bruke og verdsette de tilgjengelige arealene i lokalområdet. Dette illustrerer hvor viktig gode fysiske og sosiale ressurser i nærmiljøet er for å utløse det positive ressurspotensialet hos ungdom. ABCD-teorien understreker også at gode møteplasser må bygges på lokale ressurser for å fremme bærekraftig utvikling.

Betydning av møteplasser relateres også til ungdommens tillit til rollemodeller. Dette kan ansees både som privatpersoner og representanter for kommunale myndigheter. Gode arenaer gir muligheten til å etablere positive relasjoner med voksne i nærmiljøet som kan veilede og inspirere ungdommene. Når møteplassene er utformet på en inkluderende måte, kan tilliten mellom ungdom og lokale aktører styrkes. Det skapes da et miljø der ungdom føler seg sett, hørt og verdsatt, og hvor deres stemmer har innflytelse på utviklingen av møteplassene og lokalområdet. På denne måten kan både stedsbaserte og organiserte forutsetninger for engasjement styrkes.

Ungdomsinformanten fra Mortensrud påpeker dette:

“Har sett hvordan flere venner har blitt tatt opp av det kriminelle miljøet. Men har også en venn som klarte å komme seg ut av det igjen, mye på grunn av fotballklubben og gode støttekontakter” (MU1)

Engasjementet til å medvirke i nærmiljøet kan også påvirkes av tilgjengeligheten og kvaliteten på møteplassene. Når møteplassene er attraktive og imøtekommer ungdommens behov og interesser, øker sjansen for at de ønsker å delta i og bidra til utviklingen av sitt lokalsamfunn. Dette understreker hvor viktig det er å skape varierte og relevante aktiviteter på møteplassene, slik at de fungerer som et meningsfullt samlingspunkt for ungdommen.

7.2.2.3 Samfunnsmessig nivå

Miljøarbeidet i kommunen er eksempel på organiserte forutsetninger, som kan identifiseres på det samfunnsmessige nivået. Dersom dette prioriteres i en kommune, vil en også kunne ha et større fokus på å engasjere ungdom i områdesatsingen. Organiserte forutsetninger er det tredje nivået med stedsbaserte forutsetninger. I Dahlgren & Whitehead (1991) sin modell (se figur 6) kan dette være hvordan ungdommenes engasjement påvirkes av hvordan arbeid organiseres, for eksempel i en kommune eller en institusjon. I ABCD anses relasjonsbygging mellom individ og lokale aktører gjennom *forbindelser* og *institusjoner* som positivt og helsefremmende, og som viktig for å oppnå et varig samhold. De organiserte forutsetninger kan stimulere personlige og sosiale motiver for engasjement, og samtidig knyttes til det tredje aspektet i sosial kapital, hvor *linking* knyttes til relasjonen og tilliten mellom ungdommene og de lokale aktørene (lokale aktører kan også være kommunale aktører).

På Tøyen er samtlige informanter enige om at økt tilbud for tilrettelagte aktiviteter for ungdom, kan være avgjørende for de unges personlige motiv for engasjement. Her er det også voksne som fremmer trygghet og åpenhet. Under feltsamtalen understreker en ungdom at god relasjonen mellom miljøarbeidere eller frivillige som jobber med ungdom har betydning for å utvikle engasjementet. Under feltsamtalen sier ungdommen at voksne som jobber fast eller frivillig i bydelen er opptatt av å oppsøke og møte ungdommene på fritiden:

“Jeg føler at jeg blir godt ivaretatt av de voksne som jobber for ungdom her. Dersom det er initiativ, aktiviteter eller arrangementer som angår bydelen ønsker de å snakke med oss om det. De har også et fokus på å snakke med oss om hvordan vi har det på Tøyen og hvordan vi opplever dem. Nesten som at de ønsker å bli evaluert av oss. Dette skaper fortrolighet hos meg hvertfall” (TFU)

Linking kan knyttes til TFU sin beskrivelse av oppmerksomheten og tilliten vi oppfatter miljøarbeiderne eller kommunale aktører ønsker å skape gjennom aktivitetstilbudene for ungdommene. Dette er noe TU1 støtter når han fremhever betydningen av samspill mellom voksne og ungdom i aktivitetshuset K1:

“Miljøarbeidernes måte å jobbe på i kommunikasjon med ungdom i aktivitetshuset bidrar til at ungdom deler sine tanker og meninger på en trygg måte. Denne tilliten er viktig.” (TU1)

Miljøarbeideren på Tøyen (TM1) vektlegger deres arbeid i møte med ungdommen for å fremme engasjement. Han sier at ungdom bør ha voksne i nærmiljøet som de kan stole på og dele sine oppfatninger med. I likhet med TU1 og feltsamtalen med ungdommen støtter dette prinsippet for *linking* hvor TM1 understreker hva de konkret gjør for å bygge relasjon med ungdom:

“Det er viktig at ungdom har tillit til oss, og at de opplever å bli møtt med forståelse. Dette innebærer å bli kjent med ting gjennom voksenpersoner og aktivitetstilbudene.

Kommunikasjonen handler om å ha en direkte kontakt gjennom tydelig og kontinuerlige samtaler. Dette kan være å snakke med dem, stille de riktige spørsmålene eller la dem snakke fritt uten avbrytelser. Vi er også opptatt av at ungdommene får anerkjennelse ved å være åpen og mottakelig for det de sier. På denne måten blir de mer uredd om å melde i fra.” (TM1)

Vi oppfatter at det er enighet om at god kommunikasjon og relasjonsbygging med ungdom har sammenheng med økt sosial kapital og trivsel, faktorer som har bidratt til styrket personlige og ytre engasjement. Samtidig belyser det perspektiver om Häbermas sin teori for kommunikativ handling (se 4.2.9). Miljøarbeideren på Tøyen (TM1) vektlegger at god formidling og felles forståelse er viktig ved relasjonsbygging overfor ungdommene. I lys av tilnærmingen for å skape god dialog og samhandling kan dette knyttes til en positiv form for kommunikativ handling. Vi oppfatter at TK1 har en felles holdning til samtaleformen i møte med ungdommene, slik som den kommunale aktøren på Tøyen har. Informanten TK1 vektlegger:

“Vi har et økt fokus på å møte ungdommen, både ved å prate med dem på “gata” og på sosiale medier. Her er vi opptatt av å ha en toveis kommunikasjon, med fokus på felles forståelse slik at vi unngår å ha en ovenfra og ned holdning i samtalene. Samtidig ønsker vi å se dem for den de er. Gjennom ungdomsklubben og med utekontakter vi møter ungdom hver dag. Det er den viktigste muligheten til å informere og engasjere. Utenom disse møtene er det vanskelig for folk å se hva de kan bidra med i medvirkningssaker.” (TK1)

På bakgrunn av det alle informantene vektlegger, oppfatter vi at de som arbeider med ungdom i bydelen, bruker ulike kommunikative metoder - som å prate med ungdommen og ikke til dem - for å skape god relasjon mellom ungdom og voksne på Tøyen. Samtidig oppfatter vi at forutsetningene som TK1 vektlegger, kan styrke både personlige og sosiale motiver; motiver som fremmer aktiv deltakelse og medborgerskap i nærmiljøet (2.2.2). På Mortensrud oppfatter vi at det er ulike meninger om hvor godt kommunen arbeider for å oppnå god relasjon mellom ungdom og voksne. Ungdomsinformanten her vektlegger barrierer med voksne sitt arbeid i møte med ungdommen og presiserer:

“Vi har utekontakter fra kommunen, hvor jobben deres er å gå rundt og snakke med ungdommen. Men de er lite populære og blir kalt “snitch”, selv om de ikke har kontakt med politiet. Samtidig er det mer kult for noen av ungdommene å vanke i kriminelle miljøer”

(MU1)

Vår oppfatning er at informanten her sier at tillitsforholdet mellom ungdommene og de voksne ikke er godt, og at de unge ikke ønsker at de voksne fra kommunen skal oppsøke de, fordi de unge har noe de vil skjule. Informantene uttaler seg ikke om måten de voksne kommuniserer med ungdom på, men det han sier direkte tyder på at ungdommer finner det attraktivt med kriminelle miljøer. Det kan belyse gruppering av ungdomsmiljøene og betydningen av «Placelessness». Det støtter også opp under MI1s fortelling om at ungdom som oppsøker disse miljøene, kan utvikle en polarisert tilknytning til eget nærmiljø. Og det kan relateres til begrepet *linking*, og en negativ relasjonsbygging hvor ungdommene ikke ønsker å prate med de voksne som jobber for kommunen. Med støtte fra den lokale ildsjelen, uttrykker MI1 et økt behov for bedring i kommunikasjon med ungdommene:

“Det trengs direkte kontakt. Forebyggende politi må delta. Må bli sett på som medspillere. Må snakke med dem, ikke til dem.” (MI1)

Vi oppfatter at det MU1 og MI1 uttrykker, viser at det er behov for å forbedre relasjonen mellom ungdom og de som jobber i kommunen. Vi oppfatter at det de forteller preger tilnærmingen for kommunikativ handling, med utfordringer ved å skape felles forståelse og løsning på sosiale forhold i nærmiljøet. Gjennom ABCD kan dette prege utviklingen av *forbindelser* (de organiserte forutsetningene), når de snakker om økt bekymring for at et parallelt samfunn skal oppstå. Samtidig belyser det problematikken rundt etablering av Empowerment og et kollektivt samarbeid, som WHO (1986) vektlegger for å ivareta et helsefremmende lokalsamfunn. Under intervju samtalen med den første kommunale aktøren understreker informantene noe som kan støtte det MU1 og MI1 påpeker om kommunikative utfordringer og som preger engasjement:

“Folk kan være skeptiske, og det kan være barrierer med kommunikasjon og språk osv. Det kan være vanskelig å skape tillit. Har sett at det er viktig å være til stede. Har sett at det er viktig å være til stede der folk er.” (MK1)

Vi oppfatter at MK1 tar dette på alvor, ettersom at de i ettertid har sett at barrierene med kommunikasjon og samhandling preger og utfordrer måten ungdom engasjerer seg på. Til forskjell fra de tre nevnte informantene, sier MK2 at det har blitt en forbedring:

“Med områdesatsing, er bydelens tilstedeværelse gjort at de har fått mer tillit. De har sett at det blir mer resultater. Det at de ser resultater og at de får en oppfølging i ettertid av samskappingsprosessen gjør at det blir bedre.” (MK2)

Den andre kommunale aktøren påpeker at ungdomskriminaliteten har blitt redusert, mens MU1 opplever at ungdomskriminaliteten har økt. Dette tegner et bilde der bydelen har en annen oppfatning enn det som ungdomsinformanten og ildsjelen ser på som en utfordring. Samtidig erkjenner MK1 at det trengs forbedringer ved å se på løsninger knyttet til formidling og språklig forståelse mellom innbyggerne og bydelen.

På Tøyen, er informantene stort sett enige om hvordan bydelen arbeider for å styrke den sosiale kapitalen mellom ungdom og voksne i nærmiljøet. Med ungdommenes sosiale nettverk og gruppetilhørighet, kan dette bidra til å ivareta tilknytningen og tilliten til nærmiljøet og rollemodellene. Kommunikasjonsmetodene og verdiene for medborgerskap oppfatter vi at informantene vektlegger for å utvikle engasjement og samhandling ved medvirkningsprosessene.

7.3 Analyse av kommunens innsats i områdesatsinger

Organiserte forutsetninger i dette kapitlet tar for seg kommunens arbeid for å legitimere tillit, kommunikasjon og tilrettelegge for aktiv inkludering av ungdom i medvirkningsprosessen i nærmiljøprosjekter. Den første delen omfatter kommunale aktørers søkelys på å kommunisere med ungdom, og hvordan de aktivt involverer dem i planprosessene. Den andre delen belyser måten kommunale aktører har inkludert og samhandlet med ungdommene i konkrete nærmiljøprosjekter. To utviklingsprosjekter benyttes for å drøfte hvordan organiserte og stedsbaserte forutsetninger kan styrkes. Det siste delkapitlet vil drøfte hvordan organiserte forutsetninger kan bidra til å anerkjenne ungdom som en ressurs gjennom perspektivene fra områdesatsingen på Mortensrud og Tøyen.

7.3.1 Medvirkningsprosessene

Slik vi oppfatter er alle informantene fra Tøyen enige om at den mest effektive tilnærmingen er at ungdommene selv tar initiativ til å presentere sine behov og ønsker for utvikling av nærmiljøet. Samtidig oppfatter vi at forutsetningene for at ungdommene selv tar initiativ, må sees i sammenheng med hva slags tillit de har til rollemodeller i nærmiljøet. Vi oppfatter det

slik at forutsetningene for at ungdommene skal ha god kommunikasjon med og tillit til kommunen relateres til ungdommenes engasjement og deltakelse i medvirkningsprosessene. TU1 uttrykker manglende opplysning om nærmiljøprosjektene og ungdomsinformanten sier at dette kan skyldes at han har bodd litt utenfor nabolaget, eller der ting “skjer”. Det kan ha vært utfordringer med å tilrettelegge for en collaborativ måte å jobbe på, og hvor TU1 uttrykker at hans mening eller initiativ ikke har blitt inkludert. Samtidig vektlegger ungdommen i feltsamtalen at Tøyen har forbedret inkluderingen av de unge ved å la dem bidra tidligere i planprosessene under den nåværende satsingen. Ungdommen sier:

“Jeg har forståelse for at områdesatsingen ikke kan innfri alle ønsker, men jeg opplever at ungdommens engasjement prioriteres så langt det lar seg gjøre. Dette mener jeg også har blitt mye bedre med årene”

Den kommunale aktøren på Tøyen vektlegger at deres arbeid er rettet mot å se på løsningene og se bort i fra den tradisjonelle måten å drive medvirkning:

“Man må passe på at det ikke blir “klassisk bistandsarbeid”. Bydelen skal ikke komme og vise hva folk trenger som en overordnet organisasjon. Heller være på samme nivå og lytte til ungdommen og hverandre.” (TK1)

Vi oppfatter det slik at den kommunale aktøren vektlegger en holdning om at ungdommen blir sett på som en samarbeidspartner i medvirkningsprosessene. Om det tilrettelegges for at ungdom kan dele sine idéer og erfaringer selvstendig og i samhandling med kommunale aktører, vil de organiserte forutsetningene og deres sosiale motiv for engasjement i planleggingen kunne styrkes. Vi oppfatter det slik at TK1 belyser en rettferdig form for samarbeidsorientert arbeid som kan knyttes til collaborative planlegging (Sager, 2017). En likevekt i relasjonen mellom ungdommen og de lokale aktørene kan på denne måten skape balanse i medvirkningsprosessene, med fravær av konflikt og ekspertstyrt “overkjøring”. Dette støttes også av Tøyens miljøarbeider:

“Tidlig inkludering og oppdatering underveis er viktig i medvirkningsprosessene. Dette kan bidra til at de aktivt deltar. Samtidig handler det om å stille de riktige spørsmålene og la dem få ordet - gjøre dem bevisst i deres rolle” (TM1)

Dette arbeidet kan støtte strategiene som finnes i kombinasjon mellom syvende og åttende trinn, se figur 7, ved å knytte det til metoden for Ladder of Participation (Hart, 1992). Under det syvende trinnet finner vi ungdommenes egne initiativ, og under det åttende, delte meninger i samhandling med de voksne. Det kan ha en positiv effekt på de organiserte forutsetningene for ungdomsengasjement.

Både miljøarbeideren (TM1) og ungdommen under feltsamtalen presiserer at de fleste prosjektene under dagens områdeløft er noe ungdommene har foreslått, og at de lokale aktørene som jobber med nærmiljøprosjektene bidrar i arbeidet med å gjøre prosessen i plan- og utviklingsarbeidet forståelig. TK1 vektlegger dessuten at de er mer opptatt av å se på mulighetene enn problemene. Vi oppfatter det derfor slik at kommunen jobber for å utvikle løsninger og lar ungdom aktivt delta og samhandle under medvirkningsprosessene. TM1 vektlegger at de beste metodene for medvirkning etableres når initiativet kommer direkte fra ungdommen selv. Dette kan samsvare med TK1 sine opplysninger, hvor vi oppfatter at lokale aktører på Tøyen ønsker at engasjementet skal komme nedenfra. En slik form for sosial mobilisering kan knyttes til bottom-up perspektivet, som utfordrer den tradisjonelle styringen for deltakelse i planprosesser (Friedman, 1987).

På Mortensrud vektlegger ungdomsinformanten og ildsjelen at ungdommenes direkte deltakelse og initiativ gir grunnlag for effektiv løsning på vellykkede inkluderingsprosesser. Samtidig oppfatter vi det slik at både ungdomsinformanten og ildsjelen viser frustrasjon over bydelens manglende innsats med å skape engasjement og deltakelse blant ungdommen. Ildsjelen spesifiserer:

“Ungdommene burde vært inkludert tidligere i prosessene. Kommunen har generelt vært dårlige på å møte ungdommene og informere om planene underveis” (MI1)

Det ildsjelen vektlegger kan støtte ungdommen sitt utsagn:

“Det har vært mangel på tidlig inkludering og oppdatering. Og planene er som regel forsinket.” (MU1)

Vi oppfatter det slik at det er behov for bedre tilrettelegging med inkludering av ungdommene i nærmiljøprosjektene. Samtidig oppfatter vi at det kan være barrierer mot å benytte seg av collaborativ og kommunikativ planlegging dersom prosessene er mer ekspertstyrt, og ungdommene ikke er villige til å samhandle med bydelen. Den andre kommunale aktøren på Mortensrud anerkjenner noe som kan samsvare med ildsjelen (MI1) og ungdommen (MU1) sin formidling:

“Ikke vært så mye fokus på å involvere ungdomsstemmen i mange prosesser. Det har kommet mer den senere tiden. Vært mer fokus på barn tidligere. Når det først er et samarbeid, så er det bra. Men utfordringen ligger i å lage et samarbeid.” (MK2)

Ifølge informantene oppfatter vi det slik at de kommunale aktørene kan ha manglet tydelig tilnærming med hvordan de skal tilrettelegge for ungdomsmedvirkning. Beskrivelsene fra MK1 og MK2 kan tyde på at det er bydelen som tar initiativ, noe som kan forstås i lys av trinn 5 i Ladder of Participation (kap 4.2.7). Samarbeidet i prosjektene kan også knyttes til trinn 6, spesielt når MK2 understreker den positive erfaringen de har med samarbeid med ungdommene i nærmiljøprosjektene. Informantene vektlegger betydningen av kommunikasjon for å sikre vellykkede medvirkningsprosesser. Samtidig erkjenner de utfordringer knyttet til ungdomsdeltakelse, noe som støtter opp om behovet for tidlig inkludering og oppdatering av pågående planer, slik MU1 og MI1 har fremhevet.

7.3.2 Ungdomsdeltakelse i nærmiljøutviklingen

Stedsbaserte forutsetninger (arenaer og møteplasser) kan ha betydning for ungdommenes personlige (stolthet og eierskap) og ytre (tilhørighet og felleskap) motiver for engasjement og deltakelse. Vi drøfter nå hvordan kommunale aktører har satt søkelys på de organiserte forutsetningene - kommunikasjon og tillit - i medvirkningsprosessene ved utviklingsprosjekter.

På Tøyen belyser den kommunale aktøren (TK1) betydningen av å inkludere ungdommene dersom det har vært redusert oppmøte under medvirkningsprosessene for nærmiljøprosjektene. Vi oppfatter det slik at kommunale aktører på Tøyen oppsøker ungdommen på arenaer hvor engasjement kan skapes. Den kommunale aktøren sin forklaring

kan derfor belyse måten de aktivt har jobbet med medvirkning gjennom parkprosjektet på Rudolf Nilsens plass:

“Vi hadde en del åpne møter om utformingen av plassen, men vi merket etter hvert at det var mange sentrale stemmer som ikke ble hørt da de rett og slett ikke deltok på møtene. Det var en generell mangel på stemmer fra jenter. Vi bestemte oss derfor å aktivt hente inn jentene gjennom organisasjoner og skoler, for å høre hvilke ønsker de hadde for plassen. Disse innspillene fikk direkte innvirkning på hvordan parken skulle se ut. Det ble for eksempel prosjektert inn mange flere sitteplasser og plasseringen av disse” (TK1)

I vår feltsamtale med jenta fra Tøyen fant vi ut at hun var en av de som fikk delta på medvirkningen av dette området. Hun forteller:

“Det var veldig gøy å bli spurt om å være med på å planlegge Rudolf Nilsens plass. Jeg har aldri vært med på en sånn prosess før, men etter å ha vært med der har jeg blitt mer oppmerksom på andre parker og områder i byen og jeg føler at jeg bryr meg mer om hvordan det ser ut rundt meg. Det var kult å se at min stemme faktisk kan bety noe i nabolaget!”

Her kan vi se en direkte kobling til Ladder of Participation, hvor TK1 aktivt søker å involvere forskjellige grupper for å sikre mangfoldige stemmer, og hvordan jenta har gått opp stigen fra å være en passiv deltaker til å føle at hennes bidrag har en reell påvirkning på lokalområdet. Samtidig belyser hun et sentralt perspektiv, hvor vi oppfatter at kommunale aktører har bidratt til å stimulere et personlige motiv om bevisstgjøring av jenta og hennes bidrag til prosjektet. En organisert forutsetning gjennom aktiv involvering kan også ha styrket ungdommens personlige motiv for tilknytning (Place attachment) til prosjektet og eierskap til og utviklingen av nærmiljøet.

Bilde 4: Illustrasjon av Rudolf Nilsens plass. Av SOLA landskapsarkitekter

På Mortensrud snakker MK1 og MK2, i deres intervjuer, om parkprosjektet de hadde i samarbeid med Bymiljøetaten; Skilpaddeparken. Vi oppfatter at begge informantene vektlegger medvirkningsprosessen i prosjektet som vellykket. Den første kommunale aktøren uttaler følgende:

"Samarbeidet med Bymiljøetaten har gjort det lettere å få satt i gang prosjektet om Skilpaddeparken. Dette hadde kanskje ikke vært like lett dersom det ikke var for områdesatsingen. Noe av det første som ble satt i gang i forhold til planarbeidet var å trekke lokalmiljøet aktivt inn.

Vi opplevde det vanskelig å få med folk i startfasen. Bydelen gikk derfor til stedene hvor ungdommene var for å hente de inn. Selve parken ble brukt for å innhente innspill fra barn og unge. Vi har sett på ungdom som engasjerte i dette nærmiljøprosjektet." (MK1)

Basert på MK1 sin uttalelse får vi en oppfatning av at bydelen har benyttet seg av en tilnærming som kan knyttes til trinn 6 i Ladder of Participation, hvor vi oppfatter at bydelen aktivt har oppsøkt ungdomsstemmene på deres arenaer. I samtalen vi har hatt med ungdomsinformanten (MU1) og ildsjelen (MI1), nevner de ikke medvirkningsprosessene knyttet til prosjektet om Skilpaddeparken. Vi oppfatter derfor at den kommunale aktøren (MK1) kan eksemplifisere prosjekter der barn og ungdommene har vært inkludert og deltatt, og hvor deres initiativ har blitt realisert. I likhet med prosjektet på Rudolf Nilsens plass på

Tøyen belyser dette en organisert tilnærming som kan forutse og styrke ungdommenes personlige og sosiale motiv om å utvikle eierskap og tilknytning til utviklingen av “deres” arenaer i nærmiljøet. Vi oppfatter at det slik at det har vært fokus på å styrke organiserte og stedsbaserte forutsetninger for ungdommenes innspill og deltakelse i nærmiljøutviklingen.

Bilde 5: Illustrasjon av Skilpaddeparken. Av PIR2.

Samtidig vektlegger ungdomsinformanten et utsagn som kan få betydning for ungdommenes muligheter under prosjektene:

“Ungdommene skulle hatt mer styring i prosjektene og burde vært inkludert før.” (MU1)

Om MU1's uttalelse om "*prosjektene*" er knyttet til Skilpaddeparken, er vanskelig for oss å anta, men vi oppfatter at dette gjelder andre utviklingsprosjekter. Når de kommunale aktørene (MK1 og MK2) snakker om utfordringene med å kommunisere (kap. 7.2.2.3), nå ut til ungdommene og inkludere de i prosjektene, oppfatter vi at dette kan samsvare med ungdomsinformanten og ildsjelens bekymringer om utviklingsprosjektene for aktivitetshuset og idrettsarenaen. MK1 uttaler seg for eksempel ikke om medvirkningsprosessene for sportshallen eller organisering og prosjektering knyttet til aktivitetshuset på Mortensrud. Ut ifra det MU1 og MI1 vektlegger (kap. 7.2.2.3) oppfatter vi at det eksisterer et behov og en forbedring med å la de eldre ungdommene delta i planleggingen for arenaene knyttet til disse

aktivitetene. Dessuten oppfatter vi at den kommunale aktørens (MK1) uttalelse rettes mot lokale initiativ bydelen tilrettelegger for, uten å tydeliggjøre hans mening om ungdommenes initiativ og ønsker. Dersom det hadde vært satt søkelys på å forbedre inkluderingen av ungdoms stemmen gjennom utviklingsprosjektene for aktivitetshuset og idrettsarenaen, kunne dette styrket organiserte og stedsbaserte forutsetninger for deltakelse hos ungdommen.

På Mortensrud oppfatter vi det slik at de kommunale aktører understreker kapasitet og tilgang til ressurser som avgjørende faktorer i arbeidet med å mobilisere ungdomsdeltakelse. Til tross for utfordringer med kommunikasjon og samhandling med eldre ungdommer, mener vi at informantene verdsetter betydningen av engasjement og deltakelse i medvirkningsprosesser og utviklingsprosjektene. På Tøyen oppfatter vi at informantene deler lignende erfaringer, men vektlegger i større grad å anerkjenne ungdommenes rolle som aktører i medvirkningsprosessene for å oppnå vellykkede nærmiljøprosjekter. Alle informantene er enige om at områdesatsingen spiller en viktig rolle i å etablere både personlige og sosiale motiv for engasjement. Samtidig fremheves innsatsen fra andre aktører som avgjørende for å få i gang prosjektene og skape lokal deltakelse på sikt.

7.3.3 Å bruke ungdom som ressurs

På Tøyen og Mortensrud har det vært iverksatt tiltak som har gitt ungdom mulighet til å delta aktivt i nærmiljøet. Vi oppfatter at kommunale aktører har anerkjent viktigheten av å lytte til ungdommen og å ta deres initiativ på alvor. For det første, oppfatter vi det slik at kommunens samhandling og organisatoriske forutsetninger om å styrke sosial kapital i medvirkningsprosessene og nærmiljøprosjektene kan realisere ungdommenes muligheter til å bidra. For det andre, kan kommunale aktørers syn, forståelse og bruk av ungdom som ressurs bli viktig, spesielt fordi utnyttelse av ungdommenes ressurser, kan gi betydningsfulle bidrag om å forstå og imøtekomme lokale behov for utfordringer (Arbeidsforskningsinstituttet, 2023a). Å anerkjenne ungdommene kan på denne måten bidra til sosial endring og forbedring i nærmiljøet. Prinsippene for ABCD, vektlegger å identifisere, mobilisere og bygge på samfunnets egne ressurser. Vi oppfatter at begge områdesatsingene har jobbet for å skape arenaer der ungdommenes bidrag og ferdigheter blir stimulert. Dette inkluderer ikke bare deltakelse i medvirkningsprosesser, men også prosjekter som gir muligheter for sysselsetting, sommerjobber, og initiativer som gir ungdom en aktiv rolle i utforming og gjennomføring av prosjekter i nærmiljøet.

Syn, holdninger og prioriteringer

På Tøyen oppfatter vi at kommunale aktørers syn på ungdommene som ressurs i nærmiljøet kan være sentralt for å utvikle og iverksette tiltak som stimulerer personlige og sosiale motiv for engasjementet. TU1 belyser et perspektiv på bevisstgjøringen om å se på ungdom som en ressurs. Hans opplevelse uttrykkes gjennom følgende utsagn:

“Det er viktig at bydelen bidrar til at ungdommen forstår hvorfor de er en viktig ressurs i nærmiljøet. Dersom dette blir allmennkunnskap, vil nok folk bidra mer” (TU1)

Vi oppfatter, ut ifra det ungdomsinformanten vektlegger, at ungdommen ser betydningen av deres rolle. Dersom bydelen bidrar til slik rolleforståelse og viser tillit til ungdommene i nærmiljøet, kan ungdommene bli en ressurs for prosjektene. Dette kan samtidig knyttes til aspektene vi har drøftet i 7.2.2.1 om *linking* med bydelens arbeid om å bygge relasjon til ungdommen. TM1 vektlegger betydningen av å se ungdom som ressurs, ved å si:

“Det er viktig at vi ser hva ungdommen har i seg. Alle kan gjøre noe. Alle kan bidra. Skal man få de til å bestemme over fremtiden, må de bli sett på som en ressurs. Ansette ungdom fra bydelen og se på de som ressurser. Å tilrettelegge for klubbråd og ungdomsråd er også viktig for at deres initiativ og budskap politisk skal komme frem” (TM1)

Dette utsagnet kan knyttes til konseptet for Right to the city (Isensee, 2013). Informanten belyser perspektivet av å gi ungdom muligheten til å bidra i arbeidet med egne initiativ i nærmiljøet. Dersom bydelen er mottakelig og tilrettelegger for å utnytte ungdommenes evner, kan en slik holdning fremme deres kreativitet og samhørighet (Eimhjellen et al., 2022). Vi oppfatter at TK1 støtter en slik holdning til ungdommene ved følgende utsagn:

“For at ungdom skal kunne sees på som en ressurs, må de føle at de kan gi noe å bidra. Det handler om å ta ungdommens behov og deltakelse på alvor, de har mye å bidra med” (TK1)

Den kommunale aktøreren viser til et konkret eksempel gjennom et nærmiljøprosjekt i områdesatsingen:

«Gjennom Ung Jobb har vi fått et budsjett fra områdeløftet, sommerjobb i Oslo og bydelens eget budsjett. I år hadde vi et mål om å få 700 ungdommer i jobb, både privat, frivillig og kommunalt. Mye av initiativene her kom fra ungdommen selv.» (TK1)

TK1 legger vekt på å styrke ungdommenes stedsidentitet og stolthet overfor bydelen sin. Dette er i tråd med ABCD-teorien, som fremhever betydningen av å bygge på lokalsamfunnets eksisterende ressurser. Vi oppfatter at ungdommene på Tøyen ikke bare betraktes som en målgruppe eller mottakere av prosjekter, men som aktive deltakere og bidragsyttere til konkrete prosjekter.

Til tross for utfordringene med relasjonsbygging og kommunikasjon mellom de unge og de lokale aktørene på Mortensrud oppfatter vi at aktørene kan se på ungdommene som en ressurs i nærmiljøprosjektene. Vi oppfatter at det er søkelys på å inkludere ungdom i arbeidet med å identifisere behov og utvikle tiltak. Prosjekter som sommerjobb-initiativet, der ungdommer har fungert som nærmiljøkontakter, viser at bydelen kan bruke ungdommer som viktige bidragsyttere i nærmiljøet. Den første kommunale aktøren snakker i denne sammenheng om hvordan ungdommenes potensial kan utnyttes i prosjektarbeidet.

Han vektlegger følgende:

“Bydelen ser på ungdom som en ressurs på mange måter. Gjennom gartnerarbeid sysselsetter vi ungdom dersom det skal plantes trær og så videre. På Holmlia senter har vi også et ungdomspanel som skal representere ungdommen. Også har vi etablert et Ruskenkontor, i samarbeid med Bymiljøetaten. Dette er det ungdommen som bemanner.” (MK1)

Den kommunale aktøren eksemplifiserer prosjekter hvor ungdom benyttes som en ressurs gjennom nærmiljøprosjektene. Samtidig vektlegger han samarbeidet med andre offentlige aktører som betydningsfullt for å få til innsatsen og tilrettelegging av prosjektene. Vi oppfatter at den kommunale aktøren er åpen for at ungdommene kan brukes som ressurs til å ta styring over noen prosjekter, spesielt når det gjelder vedlikehold av utearealer (stedsbaserte forutsetninger). Dette kan få betydning for inkludering av ungdom som ikke nødvendigvis ytrer seg og kommer med egne initiativ. Miljøarbeideren på Tøyen understreker blant annet betydningen av anerkjennelse. TM1 uttaler følgende:

“Det er viktig å ha fokus på ungdommene man aldri hører ifra. Hvordan når man de? Ungdommene har vektlagt at de ikke blir sett på som en ressurs, hvis man ikke lager bråk. Det skal jo ikke være sånn, fordi ungdom som ikke ytrer seg politisk eller har noe fast å gå til, er også en ressurs. Så lokale aktører bør ha et ansvar om å nå disse” (TM1)

Andersen & Hagen (2021) belyser betydningen av å bruke “sårbar” ungdom som ressurs for å forebygge fravær av ekskludering og sosial polarisering i nærmiljøet. Selv om denne gruppen ikke nødvendigvis betegnes som “sårbare” ungdommer, oppfatter vi at holdningen om å gi disse ungdommene en mulighet til å delta og engasjere seg kan være viktig for å forhindre at de havner utenfor. På Mortensrud, understreker ungdomsinformanten betydningen av å inkludere ungdom som ressurs og muliggjøre fysisk arbeid for de som har drevet med kriminell aktivitet. Vi oppfatter at dette kan knyttes til holdningen Miljøarbeideren på Tøyen har om å anerkjenne denne gruppen ungdom som ressurs. Ungdomsinformanten forteller samtidig hvordan kommunens tiltak på denne måten kan bidra til å fremme de organisatoriske forutsetningene for deltakelse:

“Det har vært opplegg med sommerjobb. Jeg har også jobbet med å få ungdom i jobb, spesielt de jeg vet selger narkotika. Disse er en ressurs, fordi jeg ser hva de får til når de har noe å gå til og når bydelen ser hva de kan bidra med. Det er viktig at ungdommen bidrar fysisk. Dette tror jeg gir dem mestring i arbeidet for engasjement og deltakelse i nærmiljøet.”

(MU1)

Her belyser ungdomsinformantens at Mortensrud har hatt prosjekter med ansvarliggjøring av ungdom i nærmiljøet. Vi oppfatter at MU1 sin beskrivelse av ungdom som selger narkotika, kan betegne denne gruppen. Miljøarbeideren på Tøyen påpeker betydningen av å anerkjenne de stemmene som er vanskeligere å få tak i. Den første kommunale aktøren på Mortensrud eksemplifiserer prosjekter bydelen har tilrettelagt for. Vi oppfatter imidlertid at han har et annerledes syn på det å la ungdommene brukes som en ressurs ved å bedre levekårene, slik vi oppfatter at MU1 gjør.

Ungdommene på Mortensrud har fått mulighet til å delta i arbeid og samarbeid for å bidra til aktivitetene i nærmiljøet. Likevel opplever vi visse barrierer knyttet til å gi ungdommene full tillit. En av de kommunale aktørene fremhever dette i forbindelse med et prosjekt kalt AFI, der han uttaler følgende:

“Gjennom områdesatsingen har vi hatt et opplegg for ungdom kalt AFI. Her hadde vi 10 unge voksne som jobbet som nærmiljøkontakter i bydelen en sommer. Ungdommene ønsker nok et selvstyrt lokale, men dette kan være vanskelig å få til, da vi ønsker å ha en viss kontroll”

(MK1)

Dette funnet kan være interessant. Basert på tidligere uttalelser fra MU1 om utekontaktene (7.2.2.3), virker det som om han mener at ungdommen ser ned på gruppen nærmiljøkontakter som passer på dem. Dette fordi de angivelig “sladrer” til politiet. På den annen side ser det ut til at bydelen er tilbakeholden med å gi ungdommene ansvar. Dersom det er vanskelig for ungdommene å stole på nærmiljøkontaktene eller utekontaktene, og bydelen ikke ønsker å gi ungdommene kontroll, kan det oppstå barrierer knyttet til det å innhente lokal kunnskap om de sosiale utfordringene i nærmiljøet. Vi mener at innsikten som nærmiljøkontaktene eller utekontaktene kan få gjennom samtaler med ungdommene, kan være verdifull for å forstå de sosiale utfordringene. Samtidig kan bydelens nøling med å gi nærmiljøkontaktene eller ungdommene ansvar gjøre det vanskeligere å få tilgang til viktig kunnskap. Det kan være et eksempel på demokratisk underskudd hos de kommunale aktørene på Mortensrud dersom all makt blir konsentrert hos bydelen (Lekti, 2023). Samtidig kan det utfordre tilliten (linking-aspektet innen sosial kapital) bydelen har ved å anerkjenne ungdom som en viktig ressurs. Den kommunale aktører burde kanskje se på initiativet om sterkere selvstyre blant de unge som en mulighet for å involvere ungdommene mer aktivt. Dersom ungdommene hadde fått tildelt mer ansvar, kunne man ha styrket organiserte forutsetninger og betydningen av å innhente og bruke lokal kunnskap til å anerkjenne ungdommenes relasjonelle behov.

Ungdommer som havner utenfor i et kriminelt miljø, kan bli vanskelig å engasjere dersom kommunale aktører ikke ser verdien av å benytte dem som ressurs og for å forstå kompleksiteten (å innhente lokal kunnskap fra nærmiljøkontaktene). Dette er noe ildsjelen MI1 spesifiserer i kapittel 7.2.2.2. Likevel oppfatter vi at ungdommen, de lokale aktørene på Tøyen og ungdomsinformanten på Mortensrud ser betydningen av å bruke ungdom som ressurs slik at deres personlige, men og sosiale motiv for engasjement og deltakelse kan styrkes. MU1 og TM1 snakker om ressursfokus på sårbare ungdom og fysisk bidrag som viktig for den lokale kunnskapen om å bekjempe og forebygge sosiale utfordringer i nærmiljøet.

7.3.3.1 Ungdom som ressurs gjennom sosialt entreprenørskap

Lokal ressursutnyttelse og innsats rettet mot å arbeide for sosiale utfordringer og levekår, kan også knyttes til samarbeidet mellom frivillig og innovativt engasjement gjennom sosialt entreprenørskap. Her oppfatter vi at den andre kommunale aktøren på Mortensrud kan eksemplifisere sosialt entreprenørskap som et alternativ ved å jobbe for sosiale utfordringer i området.

Den kommunale aktøren på Mortensrud uttaler følgende:

“Søndre Unlimited er eksperter på området, og de forenkler og muliggjør realiseringen om å bedre sosiale utfordringer i bydelen. Dette er også ungdommer” (MK1)

Dersom ungdom får realisert konsepter via organiseringen med nabolagsinkubatorene, oppfatter vi dette som en mulighet for å styrke ungdommenes personlige motiv og Empowerment om å ta ansvar og eierskap ved selv å komme med et konsept selv. Samtidig oppfatter vi det slik at nabolagsinkubatorene kan bidra til tjenesteyting og rettferdig fordeling av ressursene for å støtte ungdommenes engasjement og deltakelse. Dette kan styrke ungdommenes “right to the city” (ref 4.2.6) (Isensee, 2013), og tillit til lokale ressurser kan etableres dersom ungdommene får initiert konsepter via organiseringen med nabolagsinkubatorene.

I likhet med MK1 vektlegger TK1 denne innsatsen som sentral fordi:

“De vet hvor skoen trykker og innehar lokal kunnskap som vi i bydelen kanskje ikke ser. Her gjelder det å få ungdommene til å bidra med sine idéer for å se løsninger på eksisterende behov.” (TK1)

Under feltsamtalen med en sosial entreprenør fra Tøyen Unlimited blir det lagt vekt på at ungdom som står overfor utfordringer hjemme og bor i trange leiligheter, bør få mulighet til å delta i organisert aktivitet for å bekjempe og forebygge utenforskap. Vedkommende forteller at han jobber tett med å opplyse og aktivisere ungdom og han uttaler følgende:

“Vi er opptatt av å opplyse hverandre og ungdommer, med å tilrettelegge for aktiviteter på møteplassene. Her handler det om å utveksle erfaringer og forståelse for hva som gjør at de

blant annet havner utenfor. Med ungdommene har vi sett at dersom de ikke har en arena å gå til eller et tilbud som gjør at de utvikler seg gjennom et fellesskap, så havner de lettere utenfor. Samtidig er det viktig at de får vår anerkjennelse og tillit til å ta eierskap til aktivitetene”.

MU1 sitt eksempel på å bruke ungdom som ressurs til fysiske bidrag, samhandling og MI1 sin tidligere beskrivelse av direkte kontakt (7.2.2.3), kan underbygge det som kommer frem under feltsamtalen med Unlimited. Vi oppfatter uttalelsen i feltsamtalen slik at sosiale entreprenører som jobber for å styrke motiv og forutsetninger for engasjement, kan se på ungdommenes bidrag, styring og Empowerment (Nutbeam, 1998) som bidrag til å stimulere og realisere personlige motiv. Når ungdommen selv får komme med initiativ om hva som kan bidra til å forhindre sosiale utfordringene, kan nabolagsinkubatoren bidra til å la dem ta kontroll, dersom bydelen ikke ønsker å gi ungdommene styring ved opprettelse av lokalt selvstyre.

7.3.5 utfordringer med ungdomsengasjement

I denne delen vil vi utforske og diskutere utfordringene knyttet til ungdomsengasjementet basert på både informantenes perspektiver og innsikt fra kommunale aktører.

Rekruttering og involvering av individer over 18 år

Både informantene av Ungdom og kommunale aktører har sammen påpekt en felles utfordring knyttet til å trekke inn og opprettholde engasjementet blant personer over 18 år. Dette kan skyldes ulike faktorer, inkludert å ha ulike interesser og manglende tilgjengelighet av egnede tilbud for denne aldersgruppen. Selv om det er fastsatt i loven at barn- og unge har rett til medvirkning (Grunnloven §4, Barnekonvensjonen), kan det tyde på at en av informantene tolker at ordlyden kun angår de som er under 18 år. Den ene kommunale aktøren fra Mortensrud sier:

“Unge fra 18 år og oppover har gitt uttrykk for at de mangler møteplasser, og det legges nok ikke så mye til rette for denne gruppen per i dag. Det er jo ikke lovpålagt å tilrettelegge for disse gruppene, men det blir nok bedre for de uansett når Mortensrudprosjektet står ferdig”

(MK2)

Slik vi oppfatter, vektlegger MK2 at det ikke er lovpålagt å inkludere gruppen over 18 år i planleggingsfasene. Det er et krav at det skal tilrettelegges for medvirkning for alle, selv om det vil være spesielle rettigheter knyttet til barn og unge under 18 år som et tillegg. Dette kan bety at informantene ikke har en god nok forståelse for kravene i plan- og bygningsloven. For å adressere denne utfordringen kan det foreslås å utføre en systematisk analyse av de spesifikke årsakene bak denne rekrutteringsutfordringen. Implementering av tilpassede strategier som appellerer til de unike behovene og interessene til denne aldersgruppen, vil kunne være avgjørende for å øke deltakelsen og engasjementet. Dette kan være så enkelt som å etablere en ny møteplass, der ungdommen kan henge gratis. Her kan det være verdifullt at bydelene deler sine erfaringer seg imellom. Altså er det en felles utfordring å trekke inn og opprettholde engasjementet blant personer over 18 år. Dette kan skyldes ulike faktorer, inkludert manglende tilbud som appellerer til denne aldersgruppen. Samtidig kan det være en manglende forståelse for kravene i pbl, spesielt med tanke på tilrettelegging av medvirkning for ungdom over 18 år.

Utfordringer med å etablere samhold blant ungdom på Mortensrud

Bekymringene rundt etableringen av samhold blant ungdommene, spesielt i lys av MI1 og MU1s bekymringer knyttet til kriminalitet og polarisering (nevnt i 7.2.1.1-2 & 7.2.2.2), gir rom for refleksjon. Selv om det er positivt at det finnes et ønske om å motbevise disse bekymringene gjennom ungdomsengasjement (MU1), må organiseringen og inkluderingen av ungdom i bydelens arbeid nøye vurderes. Dette inkluderer utvikling av strategier for å styrke samhørigheten og skape et trygt miljø der ungdom kan samles uten bekymringer knyttet til kriminalitet. En strategi kan være å støtte lokale prosjekter som fremmer initiativ, samarbeid og forståelse slik Tøyen Unlimited har gjort. Forebyggende tiltak som involverer ungdommene aktivt i å utforme og gjennomføre dem bør vurderes.

Kommunikasjonen mellom bydelen og ungdommene

Den gjennomgående utfordringen med kommunikasjonen mellom bydelen og ungdommene kan ha effekt på motivene for engasjement som påvirker graden av deltakelse. For å forbedre kommunikasjonen er det nødvendig å iverksette strategier som er tilpasset ungdommens kommunikasjonspreferanser. Ut ifra våre hovedfunn er åpen dialog, og direkte kontakt med ungdommen avgjørende for deres relasjonelle tilknytning og tilhørighet i nærmiljøet. Etter vår oppfatning er det viktig å oppsøke og se og høre ungdommene på arenaer hvor de befinner seg. På den måten kan de oppleve å få oppmerksomhet og anerkjennelse. God

kommunikasjon mellom bydelen og ungdommen kan gi ungdommene trygghet slik at de oppsøker rollemodeller og kan formidle saker og opplevelser som angår dem. Det vil også være av betydning å styrke motivasjonen og forutsetningene bak ungdomsengasjementet. Uten relasjonsbygging ved bruk av fysiske møter på trygge steder kan det være utfordrende å få ungdommene involvert i prosjektene for nærmiljøutviklingen. En vil også kunne forbedre dialog, forståelse og samhandling gjennom digitale plattformer og andre innovative tilnærminger. Ved å synliggjøre de positive konsekvensene av ungdomsdeltakelse med konkrete resultater, kan bydelen oppmuntre til et varig og meningsfylt engasjement blant ungdommene. Dette kan for eksempel være presentasjoner av hvordan ungdomsinitiativer har påvirket nærmiljøet positivt. Det vil også være verdifullt å etablere åpne kanaler for dialog og tilbakemeldinger for å sikre at informasjon og beslutningsprosesser blir tilgjengelige og forståelige for ungdommene. Dette kan bidra til å skape gjensidig tillit og bedre forståelse mellom bydelen og ungdommene.

7.3.6 Evaluering av kommunens arbeid

På Tøyen og på Mortensrud er det et fokus fra bydelenes side å engasjere ungdom i nærmiljøet. Det er både likheter og ulikheter i tilnærmingen. Det er positive resultater, men også områder der det er rom for forbedringer. Tilknytning og økt sosial kapital mellom ungdommene og bydelen står sentralt i vurdering av engasjementet for nærmiljøet. Dialog og kommunikasjon som kan skape gode relasjoner er viktig, likeens prioriteringer ved at ungdom aktivt får bidra med sine initiativ i medvirkningsprosessene i nærmiljøprosjektene. Samtidig kan prosjektene som tilbyr jobb eller organisert aktivitet, anses som avgjørende. Tiltak som tilrettelegges gjennom bydelen, anses som et bindeledd for at ungdommene skal ha muligheter til å engasjere seg og delta i prosjektene. Bydelens arbeid med inkludering av ungdom i nærmiljøaktiviteter (folkehelseperspektivet) og tiltaksinnsatsen (områdesatsingen og relevante etater innenfor utviklingsprosjekter) kan evalueres gjennom tre aspekter:

1. Lokalt organisert arbeid i medvirkningsprosessene

Det lokale arbeidet kan knyttes til hvordan vi oppfatter at kommunen arbeider for å styrke de stedsbaserte og organisatoriske forutsetningene for ungdommenes engasjement. Vi oppfatter at direkte kontakt mellom lokale miljøarbeidere og ungdom har betydning for å øke den sosiale kapitalen mellom ungdom og voksne. Det handler om hvordan relasjoner og gode rollemodeller kan etableres og styrke ungdommenes personlige og sosiale motiv for deltakelse og engasjement. Vi oppfatter aktivitetshuset på Mortensrud og K1 på Tøyen med

idrettsarenaene som viktige arenaer der organiserte forutsetningene kan styrkes. Gjennom områdesatsingen kan det være viktig å ta med seg de organisatoriske forutsetningene om kommunikasjons- og relasjonsbyggingen som en inngang for å få til god samhandling og likevekt i medvirkningsprosessene. Samtidig vil ungdommenes egne initiativ ha en positiv effekt. Vi oppfatter at dette fungerer effektivt på Tøyen da en av feltsamtalene erkjenner tilliten og relasjonen hun har fått til aktørene gjennom medvirkningsprosessene (se 7.2.2.3 & 7.2.3.1). Aktørene i byutvikling har muligens utfordringer med å identifisere strategier for å kommunisere godt med ungdommene, med mindre de forstår måten ungdom snakker og samhandler på slik våre funn viser på Tøyen (se 7.2.2.3 & 7.2.3.1). Dersom ungdom ikke kommer med initiativ selv, gjelder det å oppsøke dem slik at de kan inkluderes og delta tidlig i prosessene. Dette har hatt effekt gjennom medvirkningsprosessene i utviklingsprosjektene for Rudolfs Nilsens plass og Skilpaddeparken. Vi oppfatter at søkelyset på kommunikasjon, samhandling og rollefordeling kan styrke motivene for ungdommenes eierskap til prosjektene.

De organisatoriske forutsetningene kan handle om hvordan bydelen ser på ungdommene som ressurs knyttet til den makt og legitimitet ungdommene får i plan- og beslutningsprosesser. Det kan handle om å se forbi den generelle måten å drive medvirkning på slik TK1 vektlegger. For aktører er forståelig formidling og å møte ungdommene med ansvar og fortrolighet på deres nivå, viktige bidrag til å styrke samarbeidet. I denne konteksten er teorien om demokratisk underskudd (se 4.2.8) relevant, for å identifisere eventuelle demokratiske utfordringer i kommunens arbeid. Informasjonen fra informantene antyder at det kan være en utfordring knyttet til å utvikle gode strategier for kommunikasjon og forståelse. For eksempel har TK1, TM1 og MK1 påpekt at medvirkningsprosesser kan være komplekse og vanskelig å forstå for beboere. Dette kan føre til at visse grupper av befolkningen, spesielt de som ikke er vant til slike prosesser og ungdom over 18 år, kan føle seg ekskludert fra medvirkningen. For å overvinne demokratiske utfordringer, som handler om hindringer som begrenser eller vanskeliggjør innbyggernes evne til å delta fullt ut i beslutningsprosesser som angår dem, er det viktig at kommunen fortsetter å jobbe med å gjøre medvirkningen mer tilgjengelig og forståelig. Dette kan innebære å bruke tydeligere språk, engasjere seg mer aktivt med ulike samfunnsgrupper og iverksette tiltak eller strategier som sikrer at all informasjon er tilgjengelig for alle. Å dele beste praksis mellom bydelene og sikre at suksesshistorier blir dokumentert og delt gjennom et "Medvirkningsbibliotek", som MK2

har beskrevet å gjøre på Mortensrud. Dette kan være en måte å overvinne demokratiske utfordringer på og fremme en åpen og inkluderende medvirkningskultur i hele kommunen.

2. Ungdom over 18 år

Når vi ser på engasjementet blant ungdom over 18 år, avdekker vår undersøkelse interessante perspektiver på mulige hindringer og potensielle løsninger. Det er tydelig at denne aldersgruppen ikke er like aktivt involvert som sine yngre jevnaldrende i lokale initiativer og medvirkningsprosesser. Denne observasjonen kan være knyttet til flere faktorer, inkludert overgangen til videregående skole i andre bydeler, som kan redusere deres tilknytning til og interesse for å delta i lokale initiativer. Samtidig avslører vår analyse et potensielt misforhold i forståelsen av medvirkningsrettighetene til ungdom over 18 år i planleggingsprosesser. Mens loven tydelig fastslår at barn og unge har rett til å delta i beslutninger som angår dem, kan denne rettigheten virke mindre definert eller prioritert for de over 18 år, til tross for at det i pbl er hjemlet som et krav. Dette antyder behovet for en kritisk gjennomgang av hvordan medvirkningspraksis og -politikk kan tilpasses for å inkludere og engasjere ungdom i alle aldre på en meningsfull måte.

En annen viktig faktor er behovet for å skape egnede og attraktive tilbud og arenaer som appellerer spesifikt til ungdom over 18 år. Dette kan omfatte etablering av nye møteplasser, ungdomssentre, fritidsklubber, tilrettelegging for frivillige prosjekter eller kulturelle arrangementer som tiltrekker seg denne aldersgruppen. Kommunen har en betydelig rolle i å skape og støtte egnede aktiviteter og møteplasser som appellerer spesifikt til denne aldersgruppen. Ved å lytte til og involvere de over 18 år i planleggingen og utformingen av slike tiltak, kan kommunen bedre imøtekomme deres behov og interesser, samtidig som den styrker deres tilhørighet og engasjement i nærmiljøet.

Kommunen må videre arbeide med å utvikle strategier for å bedre informere og motivere ungdom over 18 år til å delta i medvirkningsprosesser. Dette kan omfatte tiltak som workshops, informasjonskampanjer eller digitale plattformer som gjør det enklere for ungdom å få tilgang til informasjon og delta i diskusjoner om lokale saker. TU1 etterspør dette i sitt intervju, og presiserer viktigheten av å bli inkludert i bydelens planer og saker.

På et overordnet nivå er det viktig å erkjenne den rike variasjonen blant ungdom over 18 år, med ulike interesser, behov og bakgrunner. En inkluderende tilnærming til medvirkning må derfor være fleksibel og tilpasses de unike omstendighetene til hver enkelt ungdomsgruppe. Denne dypere forståelsen av de potensielle hindringene og mulighetene for medvirkning blant ungdom over 18 år understreker behovet for en helhetlig tilnærming til ungdomspolitik og - praksis som anerkjenner og imøtekommer behovene til alle ungdommer, uavhengig av alder. En slik tilnærming kan bidra til å sikre at ingen ungdomsgrupper blir oversett eller neglisjert i utviklingen av lokale samfunn.

3. Prioritering av ressurser og overordnet arbeid

I det tredje aspektet, retter vi søkelys på den overordnede innsatsen og samarbeidet som preger bydelens daglige drift. Dette aspektet knytter seg til det strukturelle nivået, plassert ytterst i Dahlgren & Whiteheads modell (1991), figur 6, og omfatter *institusjoner* gjennom ABCD-teorien. Institusjonen, her representert av bydelen og kommunen, sitter på nødvendige ressurser som er avgjørende for samarbeid og samhandling til fordel for lokalsamfunnets velferd. Områdeløftet representerer en økonomisk tilførsel til bydelen, med forventning om å forbedre området.

Oslo kommune har en omfattende organisering, og de to bydelene vi har undersøkt, har ulike tilnærminger for organisering. Begge har imidlertid egne avdelinger som jobber direkte med områdeløft. Måten de samler informasjon for å anvende midlene på, er avgjørende for effektiv ressursforvaltning. Vår erfaring er at det arbeides aktivt for forbedringer og engasjement i bydelene. Likevel skiller TK1 og MK1/2 seg, der TK1 og organene som ble etablert gjennom områdeløftet, allerede er veletablert og fungerende, mens MK1/2 viser tegn på at ting enda ikke er helt på plass. Aktivitetshuset K1 på Tøyen, som ble initiert gjennom områdeløftet, er i dag en velfungerende arena for barn og unge, mens aktivitetsklubbene på Mortensrud ligger i utilfredsstillende lokaler. Selv om Mortensrudprosjektet planlegger større og bedre fasiliteter, er forsinkelser og fristforlengelser en bekymring. Årene går, og den generasjonen av barn og ungdommer som i dag trenger et sted "å henge", vil kanskje ikke være den første til å bruke området når prosjektet endelig står ferdig. MI1 uttrykte sin frustrasjon over dette. Han engasjerte seg for prosjektet fordi hans egne barn var unge og trengte bedre sportsfasiliteter. I dag er de voksne. Likevel er det spennende å se hvordan ting vil bli når prosjektet er ferdig bygget, og hvordan det vil påvirke ungdommenes engasjement.

Det er også behov for bedre samhandling og kommunikasjon mellom kommunens etater og bydeler. I intervjuene med bydelene kommer det frem at det jevnlig gjennomføres møter der alle bydelene deltar, der man kan utveksle erfaringer og lære av hverandre. De var likevel samstemte om at det er forbedringspotensial, og at ting kan gjennomføres på bedre måter. For områdeløftet, er dette en ny metode, og det å lære av andres erfaringer, vil være av stor verdi. Samtalene i bydelene viser likevel at det har vært et godt samarbeid med blant annet Bymiljøetaten, som har styrt en del av parkprosjektene innenfor områdeløftene.

Manglende koordinering kan skape utfordringer, spesielt når det gjelder å dekke behov knyttet til levekår og kriminalitet, slik vi observerer på Mortensrud. Ressursallokering og samarbeid mellom sektorene på Tøyen oppleves som mer effektiv og helhetlig, mens på Mortensrud er samarbeidet mer utfordrende, spesielt med hensyn til å engasjere ungdom og håndtere komplekse samfunnsproblemer. Selv om begge bydelene viser vilje til god ressursallokering, reflekterer Tøyen per i dag en mer etablert og velfungerende struktur. Mortensrud, som er i en tidligere fase i arbeidet, avslører utfordringer knyttet til prosjektfullføringen.

Ungdomsinformantene påpeker også usikkerhet rundt bydelens rolle i områdesatsingen og at det kan være vanskelig å forstå bydelens arbeid i nærmiljøet. Dette understreker igjen betydningen av tydelig ansvarsavklaring og kommunikasjon i områdesatsingen. Søkelyset på barn- og ungdomsarbeid og inkludering i medvirkningsprosessene i nærmiljøutviklingen blir avgjørende for bydelens videre arbeid.

I vår kommunikasjon med bydelene hadde vi en opplevelse av at MK1 fokuserte mer på truslene med levekårsutfordringer og kriminalitet i omgivelsene enn å analysere problemene og finne strategier for løsninger. Vi opplevde her en kontrast til samtalene med TK1 som fokuserte mer på løsningene, og beskrev detaljert hva de faktisk gjør for å inkludere og engasjere de unge. Dette trenger ikke ha noen betydning for hvordan bydelen jobber, men vi opplevde at MK1 kanskje ikke ser på områdeløft-metodikken som en måte å løse de sosiale utfordringene, men heller som et pilotprosjekt hvor prosessene stopper opp. Det er mulig at det er andre ting i bydelen som er mer ressurskrevende enn å sette søkelys på ungdommen. En løsning vil kunne være å få inn andre aktører enn kommunen selv, organisasjoner eller frivillige nabolagsinkubatorer som er eksperter på å se hvor skoen trykker og hva som skal til for å motivere ungdommen til å engasjere seg i aktivitetene og løse de sosiale utfordringene i nærmiljøet.

7.4 Oppsummering av analyser

Under dette kapitlet oppsummere studiens hovedfunn, ut ifra det vi har analysert og drøftet opp mot teori og bakgrunns litteratur. Motivene og forutsetninger som påvirker engasjementet i de ulike case-områdene har vært viktig å analysere knyttet til deltakelsen i områdesatsingen. I tillegg vil en oppsummering av utfordringene med ungdomsengasjementet bli vektlagt.

1: Motiver og forutsetninger for ungdomsengasjement:

I kapittel 7.2-7.2.2 analyserer vi motiver og forutsetninger for ungdomsengasjement og deltakelse i case-områdene. Vi kan oppsummere følgende:

Personlige motiver:

Ungdommenes opplevelse av eierskap og stolthet over eget nærmiljø motiverer dem til å engasjere seg. Tilstedeværelsen av tilbud og aktiviteter som gir mulighet for å bidra til positiv endring i nærmiljøet, samt opplevelsen av å være del av et samfunn som verdsetter deres innsats, støtter og styrker deres personlige motivasjon for engasjement.

Sosiale motiver:

Ungdommenes engasjement i nærmiljøet støttes av sosiale relasjoner og tilhørighet til fellesskapet. Fellesskapet kan skape en positiv dynamikk og bidra til å opprettholde og utvikle empatiske verdier blant ungdommene. Aktiviteter og tilbud som fremmer gruppetilhørighet og gir rom for utvikling av rollemodeller, støtter også engasjementet blant ungdommene.

Organiserte og stedsbaserte forutsetninger:

Organiserte forutsetninger for at ungdommene engasjeres, kan knyttes til toveis kommunikasjon, med likevekt i samtalen, åpenhet og felles forståelse. God relasjonsbygging mellom ungdom og voksne i nærmiljøet kan bidra til å etablere tillit, trygghet og oppmuntring til aktiv deltakelse. Aktivitetshus og idrettsarenaer kan anses som sentrale møteplasser og arenaer. Det forutsettes at stedene, oppholdsrom og organisert aktivitet, er tilgjengelig og tilpasset ungdommenes fritid slik at personlige og sosiale motiver for engasjement og deltakelse kan stimuleres.

2: Kommunens innsats i områdesatsingen:

Kapittel 7.3 i analyse- og refleksjonskapittelet analyserer kommunens innsats i områdesatsingen, og vi kan oppsummere følgende:

Medvirkningsprosessene:

Direkte deltakelse og initiativ fra ungdommen fører til mer vellykkede prosjekter og sterkere tilknytning til organiserte forutsetningene i case-områdene. Gode måter for kommunikasjon og tidlig inkludering i planer kan bidra til felles forståelse og samhandling. Når ungdom opplever å bli opplyst om planene, føler seg hørt og respektert i medvirkningsprosesser, kan dette øke deres tillit til lokale aktører og personlig trygghet og vilje til å delta i samfunnsutviklingen.

Ungdomsdeltakelse i nærmiljøutviklingen:

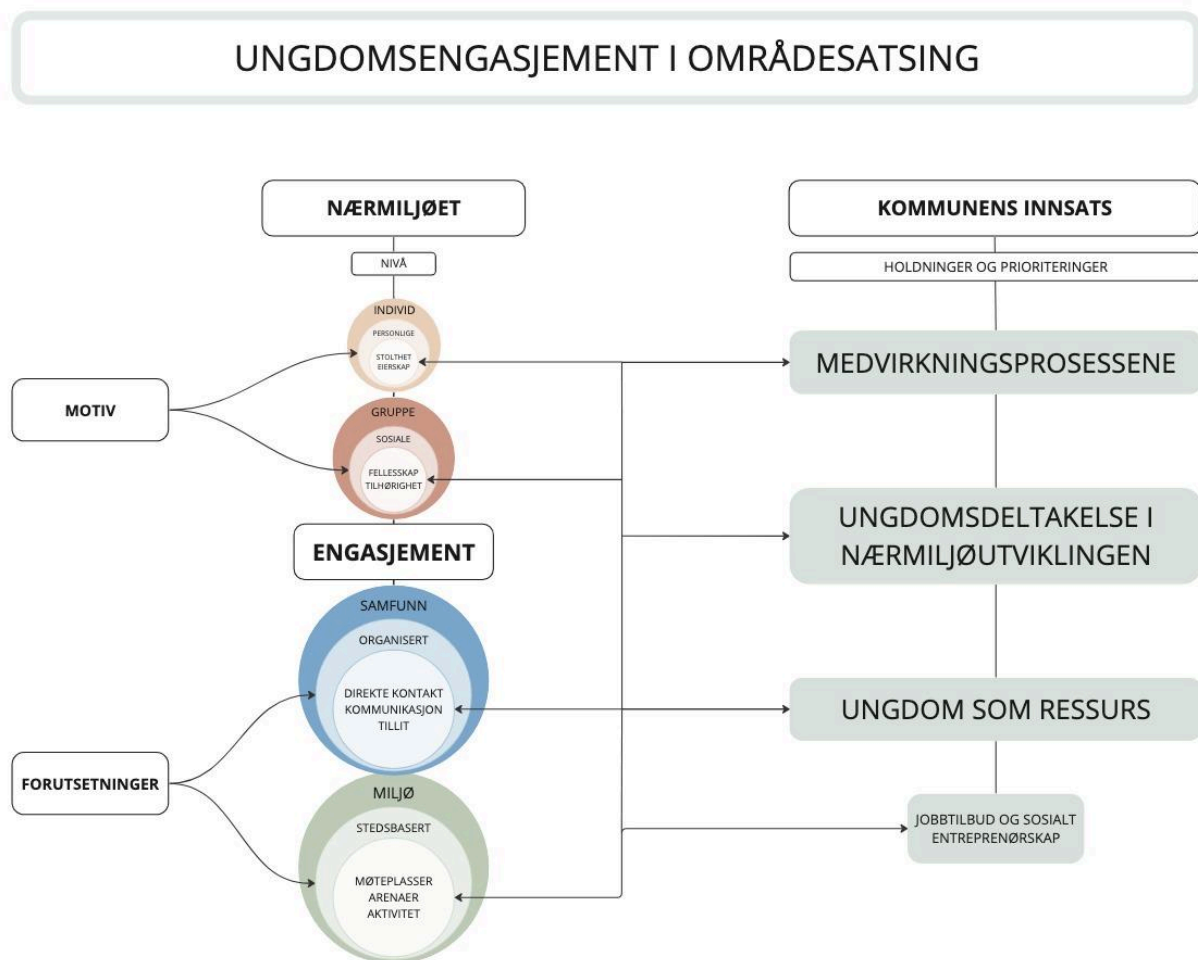
Å aktivt oppsøke og involvere ungdommene i planlegging av fysiske møteplasser som angår dem kan bidra til å ivareta stedsbaserte forutsetninger. Ungdommenes opplevelse av eierskap til prosjektene samt deres deltakelse på arenaene i ettertid kan ha betydning for hvordan kommunen har prioritert deres stemmer i planene. Informasjon oppnådd fra casene vi har undersøkt, tyder på at kvaliteten og tilgjengeligheten av møteplasser spiller en viktig rolle for å opprettholde ungdomsengasjementet.

Ungdom som en ressurs:

Å tilrettelegge for å gi ungdommene ansvar, og å sysselsette dem til å aktivt delta i nærmiljøprosjektene, gjennom organisatoriske forutsetninger kan styrke personlige motiv. Ungdommens deltakelse i utviklingsprosjektene Rudolf Nilsens plass, Skilpaddeparken og prosjekter som sommerjobb-initiativer og nærmiljøkontakter viser at de ikke bare betraktes som mottakere, men som aktive bidragsyttere til lokalsamfunnet og det fysiske miljøet. Ungdommens tilknytning til et organisatorisk arbeid eller en organisasjon kan også ha effekt på deres tilhørighet til nærmiljøet. Nabolagsinkubatorer som Unlimited fungerer som effektive verktøy for å la ungdommen ta styring og kontroll over organisert aktivitet som kan bidra til positiv sosial endring for nærmiljøet. Ved å for eksempel tilby mindre engasjerte og "sårbare" ungdommer jobber og å innlemme dem i sosialt entreprenørskap, kan en bidra til at samfunnet drar nytte av dem til å løse lokale problemer. Det er altså et potensial for at

samarbeid på tvers av prosjekter og engasjement av ungdom kan fremme kreativitet og rettferdig fordeling av ressurser i nærmiljøet.

Et ferdigutviklet diagram med sammenhengen mellom motiv og forutsetninger for ungdomsengasjement i områdesatsingen belyses i diagrammet nedenfor:

Figur 13: Illustrasjonen viser koblingen mellom motiv og forutsetninger for ungdomsengasjement i områdesatsing. På venstre side er motiver og forutsetningene. Vår analyse belyser at det kan være vanskelig å anta at motiv og forutsetninger for engasjement allerede eksisterer i et nærmiljø med levekårsutfordringer. På en annen side kan områdesatsingens innsats påvirke dette. Våre funn tyder på at det for eksempel på Tøyen kan være godt etablerte forutsetninger for at motivene for engasjement er styrket. På denne måten oppfatter vi at det eksisterer en likevekt i motivene og forutsetningene for engasjement med kommunens innsats. Pilene peker i begge retninger, fordi motiv og forutsetninger for engasjement som allerede er i nærmiljøet, kan påvirke hva slags tiltak som iverksettes i områdeløftet. Områdesatsingens innsats vil være sentralt fordi det kan påvirke hvordan motiv og forutsetningene for engasjement stimuleres slik våre funn har belyst.

Utfordringer med ungdomsengasjement:

Negativ omtale og sosiale motiv:

Negativ omtale av nærmiljøet i media kan påvirke ungdommenes opplevelse av tilhørighet og stolthet på en negativ måte. Det kan skape apati eller motvilje, som på lang sikt ikke er bærekraftig. Ytre faktorer som gjengriminalitet og sosiale utfordringer kan også skape barrierer for ungdomsdeltakelse ved å påvirke deres opplevelse av trygghet og tilknytning til stedet.

Manglende tilbud:

Mangel på tilrettelagte aktiviteter og oppholdsrom begrenser ungdommens muligheter for deltakelse. Dette kan føre til redusert motivasjon og tilknytning til stedet, spesielt blant eldre ungdommer. Utilstrekkelige tilbud eller forsinkelser i utviklingen av møteplasser kan føre til frustrasjon og «Placelessness» blant ungdommen.

Begrensninger i medvirkningsprosesser:

Mangel på representasjon eller utilstrekkelig involvering av ungdom, begrenser deres engasjement og følelse av tilhørighet. Kommunen oppfordres til å involvere ungdommen tidlig og oppdatere dem kontinuerlig om pågående planer, noe som bidrar til å skape medansvar og eierskap blant ungdommen.

Aldersbegrensninger:

Begrensninger eller restriksjoner knyttet til alder kan hindre ungdommens muligheter for deltakelse i lokale initiativer, svekke deres engasjement og føre til utenforskap.

7.5 Fremtidsperspektiv

Ungdomsengasjement i dagens nærmiljøprosjekter kan ha betydelig innvirkning på fremtidige medvirkningsprosesser og stedsutvikling. For det første legger dagens ungdom grunnlaget for et engasjement som kan fortsette å forme og påvirke lokalmiljøet i årene som kommer. Når ungdommer opplever at deres stemmer blir hørt, og at de har en reell innflytelse på beslutninger som påvirker deres nærmiljø, skaper det en følelse av tilhørighet og ansvar. Dette

kan føre til at de fortsetter å delta i samfunnsaktiviteter og medvirkningsprosesser også i voksenalder.

Videre kan dagens ungdomsengasjement påvirke fremtidige stedsutviklingsprosjekter ved å skape en kultur for inkludering og mangfold. Når ungdommer er en integrert del av beslutningsprosesser, blir de vant til å samarbeide med ulike aktører, forstå ulike perspektiver og verdsette ulikheter. Denne kulturen for inkludering kan bidra til å skape bærekraftige og helhetlige stedsutviklingsprosjekter som tar hensyn til mangfoldet og behovene til hele samfunnet.

Det er viktig at kommunene evaluerer og analyserer sitt eget arbeid for å forstå hvilke behov som trengs. Teoriene i denne oppgaven kan fungere som gode verktøy for dette. Verktøyene i sammenheng med teorien for helsedeterminanter og ABCD modellen er verdifulle for forståelsen av motivene og forutsetningene for hvert unike nærmiljø. Dette kan være viktige faktorer å identifisere når man skal ta høyde for hva som bør gjøres for å sikre engasjement i medvirkningsprosessene. I vår analyse har den lokale kunnskapen vært avgjørende for å få innsikt i hva som påvirker engasjement og i strategiene som områdesatsingen bruker for å utvikle engasjement og deltakelse blant ungdom. Ladder of Participation og Demokratisk underskudd kan kaste lys over ulike nivåer av ungdomsdeltakelse og eventuelle demokratiske utfordringer i dagens medvirkningsprosesser. Man kan bruke stigen som verktøy for å vurdere hvor omfattende medvirkningen bør være ift. hva en vil oppnå. Gjennom diskusjonsdelen og diagrammet vi har utformet kan derfor flere ledd tillegges i strategier med å engasjere ungdom:

Sosial kapital blir viktig når vi vurderer hvordan dagens ungdomsengasjement kan bidra til å bygge tillit og sosiale nettverk i lokalsamfunnet. Dette er avgjørende for å skape en inkluderende stedsutviklingskultur. I tillegg til disse aspektene kan begreper som Empowerment og ABCD-tilnærmingen styrke analysen. Å gi ungdommer en følelse av reell innflytelse og ansvar, samt å sette søkelys på samfunnets ressurser og styrker, knytter dagens ungdomsengasjement til teoretiske rammeverk som understreker positiv påvirkning og helsefremmende utvikling. Det handler ikke bare om å planlegge for ungdommen, men å planlegge med dem.

Dagens ungdomsengasjement har også potensial til å inspirere kommende generasjoner. Når ungdom ser konkrete resultater av sitt engasjement, blir de selv en kilde til inspirasjon for andre unge mennesker. Dette kan føre til en positiv spiral der engasjement for lokal utvikling forsterkes over tid. På et overordnet nivå kan dagens ungdomsengasjement bidra til å forme en demokratisk kultur der innbyggere, uavhengig av alder, opplever at de har en reell mulighet til å påvirke beslutningene som påvirker deres lokalsamfunn. Denne demokratiske kulturen kan være avgjørende for en bærekraftig og inkluderende stedsutvikling som møter behovene og ønskene til hele samfunnet, og ikke bare enkelte interessegrupper. Denne tilnærmingen blir viktig å anerkjenne og innpasse både innad i nærmiljøet og i den fremtidige nærmiljøutviklingen.

7.6 Styrker og svakheter med studien

I denne studien undersøkes koblingen mellom individ, sosiale forhold og de spesifikke terminologiene, begrepene, teoriene og faglige diskursene som er relevante innen fagfeltet for by- og regionplanlegging. Gjennom å belyse kompleksiteten knyttet til våre funn og det teoretiske rammeverket, ønsker vi å identifisere og diskutere mulige forbedringsområder i studien ved å vurdere dens styrker og svakheter.

7.6.1 Studiens styrke

En styrke ved studien er at vi har innlemmet tidligere forskning, eksisterende dokumenter, og offentlige publikasjoner med vårt innsamlede datamateriale. Dette gir et solid grunnlag for tolkning og analyse. Vi har vært bevisste på vår forforståelse og hvordan denne påvirker tolkningen av data. Forforståelsen kan påvirke studiens validitet og generaliserbarhet til andre områdesatsinger og lokalsamfunn.

Formålet med studien er å identifisere hvilke faktorer som bidrar til ungdomsengasjement i nærmiljøet ved områdesatsinger. Det kan være kunnskapshull knyttet til ungdomsdeltakelse i slike initiativer. Metodikken for datainnsamlingen og analysen av studiens funn setter søkelys på å forbedre sosiale forhold og levekår. Metodikken veileder hvordan data samles inn og analyseres for å oppnå studiens formål og gir rammeverk for å tolke og forstå de observerte fenomenene knyttet til engasjement og inkludering av innbyggere.

En områdesatsing må baseres på et tverrfaglig arbeid. I studien fokuseres det på relasjon og kommunikasjon mellom individer og samfunn, med lokalt engasjement og deltakelse i medvirkningsprosesser. Det har derfor vært hensiktsmessig å skaffe informasjon fra berørte ungdommer og flere aktører som har ulik tilknytning til nærmiljøene og roller i prosjektet. Ulike ungdomsinformasjoner, lokale ildsjeler, en miljøarbeider og innbyggere har bidratt med å identifisere informasjon om individuelle opplevelser og sosiale aspekter som påvirker engasjement. Fra Bydel Gamle Oslo, Tøyen Unlimited, nærmiljøkonferansen og Bydel Søndre Nordstrand er det innhentet institusjonell informasjon om kommunens innsats. Styrken er altså at vi ser på to ulike områder og intervjuer flere forskjellige informanter.

Gjennom intervjuene har vi stilt spørsmålene på en strukturert måte, og vi har i stor grad fått svar på det vi har spurt om. Informantene har vært imøtekommende og interessert i arbeidet. Vi anser svarene som troverdige. Svarene har gitt oss eksplisitt forståelse av ungdommenes opplevelse av hva som bidrar til deres engasjement og hvordan kommunen håndterer arbeidet med å bygge sosial kapital og inkludere dem i nærmiljøutviklingen. Aktører som har representert og arbeidet aktivt med ungdom, har identifisert hva slags holdninger og forhold de har til ungdom. Disse aktørene har vært sentrale i å inkludere unge mennesker i nærmiljøutviklingen. Alle informantene har gitt informasjon som i stor grad samsvarer med hverandre. Forskningsspørsmålene har dermed bidratt til viktige data. Dette styrker studiens validitet med hensyn til utvalg og vår tolkning og forståelse av studiens hovedfunn knyttet til bakgrunns litteratur og tidligere forskningsgrunnlag.

Casestudiet har bidratt til å gi studien meningsinnhold og kunnskap om det som er relevant i praksis. Denne innsikten kan være et viktig bidrag til forståelse for hva som kan fremme engasjement i levekårsutsatte områder. Innhentet datamaterialet kan bidra til å identifisere nye idéer og løsninger for kommunikasjonsverktøy og relasjonsbygging med ungdom og lokale aktører. En av oss har tidligere skrevet bacheloroppgave om bottom-up prosess og medvirkning gjennom et tidligere områdeløft i bydel Tøyen. Både bacheloroppgaven og denne studien baserer seg på en tverrsnittstudie, som er basert på innsamling av forskningsmateriale på et tidspunkt. Siden den refererte bacheloroppgaven ble skrevet i 2021, kan øyeblikksbildet av hovedfunn fra den studien påvirke vår forståelse av den sosiale dynamikken ved områdets historie og utvikling. Gjennom innsamlet datamateriale fra vår masteroppgave, kan dette gi oss ny innsikt med å identifisere endringer for medvirkningsprosesser av innbyggerne på Tøyen over tid. Dette kan styrke studiens validitet,

fordi en av oss tidligere har fått innsikt i hvordan bydelens organisering for planlegging har vært i områdeløftet. Gjennom denne forforståelsen og kjennskap til området har vi vært nysgjerrige på å benytte en metode som kunne gi dypere kontekstuell forståelse for betydningen av engasjement og deltakelse i nærmiljøet. Feltsamtalene har vært et av de metodiske verktøyene som har bidratt til denne innsikten. Den uformelle atmosfæren og fleksibiliteten under disse samtalene har gitt innsikt som går utover det som ble avdekket i intervjuene. For oss har det vært spennende å benytte dette som metode, da feltsamtalene på mange måter utfordrer den tradisjonelle forskningsmetoden.

Våre spørsmål og temaer under samtalene har påvirket vår oppfatning og styrket funn fra intervjuene. De har dermed støttet informantenes meninger i analyseprosessen. I vårt tilfelle har de gitt oss en dypere forståelse for studiefeltet. Det er viktig å tolke disse funnene med forsiktighet, da de kan være påvirket av vår egen forståelse og tilnærming til forskningen.

7.6.2 Studiens svakhet

Studien har søkelys på ulike sosiale og samfunnsstrukturelle spørsmål. En begrensning ved studien er den kvalitative karakteren til dataene, som i begrenset grad lar seg kvantifisere. Dette utfordrer generaliseringen av funnene til andre kontekster eller populasjoner og må derfor tas i betraktning ved tolkning av informasjonen som er samlet inn. Studien går heller ikke i dybden ved å undersøke nærmere et flertall av ungdommenes opplevelse knyttet til årsakssammenheng om betingelsene som bidrar til engasjement og deltakelse i nærmiljøet. Informasjonen fra feltsamtalene og intervjuene med ungdom gir ikke tilstrekkelig datagrunnlag til å generalisere. Validiteten i studien er begrenset og et større datamateriale kunne ha gjenspeilet mangfoldet av perspektiver som finnes blant ungdommene på Tøyen og Mortensrud.

I studien har vi ikke forsøkt å få dypere innsikt i eller måle psykososiale aspekter for trivsel, motivasjon, relasjonelle forhold på skolen, hjemmeforhold og oppvekstvilkår hos ungdommene. Dette er faktorer som kan være aktuelle å ta høyde for, og som kunne styrket studiens reliabilitet. Fra intervjuene med den lokale ildsjelen på Mortensrud, miljøarbeideren fra Tøyen og feltsamtalene med voksne innbyggere er det innhentet informasjon som kun omfatter et fåtall personer. Deres opplevelse med hva som bidrar til vellykket relasjonsbygging og kommunikasjonsstrategier med ungdom er nødvendigvis ikke generaliserbare til andre aktører som jobber med ungdom i andre bydeler eller kommuner.

Dersom studien hadde vært mer omfattende, kunne for eksempel informasjon fra andre voksnes meningsgrunnlag om områdesatsingens arbeid vært inkludert. Det kunne vært voksne som jobber med ungdom i skoler og idrettslag, eller andre voksne som møter ungdom gjennom kulturelle fritidstilbud. Våre funn vil heller ikke være pålitelig nok til å kunne evaluere kommunens arbeid og holdninger overfor ungdom. Sistnevnte undersøkelse kunne styrket den eksterne validiteten i refleksjonen om hva som bidrar til vellykket samarbeid, tillit mellom ungdom og voksne i medvirkningsprosesser innen andre innsatsområder i et nærmiljø. Ved en mer omfattende undersøkelse kunne et bredere omfang av meningsmålinger bidratt til å inkludere flere perspektiver om muligheter og utfordringer i samhandling mellom ungdom og voksne, og dermed styrket reliabiliteten.

Studien vi har utført er et bidrag til å observere og innhente datamateriale fra et utvalg på et gitt tidspunkt. Selv om en av oss har kjennskap til deltakelses- perspektivet i områdesatsingen på Tøyen, er ikke dette nok til å generalisere forforståelsen om årsakssammenhenger i denne studien. Dersom det hadde vært gjort en mer omfattende studie, kunne vi fått dypere innsikt og forståelse av utvikling, endring og årsakssammenheng over tid. Longitudinelle studier ville kunne gitt informasjon som en tverrsnittstudie ikke kan (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2010).

7.6.3 Oppsummering

Denne studien er en masteroppgave, som kun skal gi et bidrag til videre forskning og praksis. Studien har imidlertid en akademisk tilnærming, og utfordrer innsikten man kunne fått dersom vi over tid hadde vært aktive deltakere i nærmiljøprosjektene på Mortensrud og Tøyen. Vi mener at det kunne vært nyttig for å bli bedre kjent med ungdommen og fått innsyn i hva slags forhold de har til lokale aktører og nærmiljøutviklingen. Vi måtte i denne sammenheng vært bevisst i vår rolle som forskere når det gjelder forskningsbias, da vi kun hadde vært observatører for feltet. Feltsamtalene har gitt oss mulighet til å utveksle direkte kontakt og meningsinnhold. Studien har i hovedsak omfattet temaer om formidling, kommunikasjon og forståelse. Det har vært klart for oss å anvende studien som en øvelse til rollen vi selv skal innta som byplanleggere. Informantene og de som kjenner til den kommunikative og relasjonelle betydningen i møte med ungdommene, gjorde mest inntrykk på oss. Flere av disse menneskene har pedagogisk kompetanse og mange års erfaring i arbeid med ungdom. Miljøarbeideren fra Tøyen og ildsjelen fra Mortensrud spesifiserte blant annet at de begge har jobbet med barn og ungdom siden begynnelsen av 2000-tallet. Møtene med

disse har gitt oss nyttig erfaring som vi kan ta med oss videre. Studien belyser et sentralt aspekt for folkehelsevitenskap og samfunnsvitenskap, som utfordrer den tekniske og rasjonelle måten å drive planlegging på. Et område som får vedtatt byfornyelse eller et områdeløft, vil inneha sine unike sosiale, fysiske og institusjonelle strukturer. Dette er forhold som er viktig å inkludere i prosjekter som omfatter tverrfaglig samarbeid og som har direkte innflytelse på samfunnsutviklingen, slik vi har sett på Tøyen og Mortensrud. Vi mener at denne studien er et viktig kunnskapsbidrag ved områdesatsinger og andre nærmiljøprosjekter i byer og tettsteder.

8 Konklusjon

Denne studien har som formål å få dypere innsikt i hva slags motiver og forutsetninger som påvirker engasjement i nærmiljø og hvordan kommunen styrker disse gjennom områdesatsing. I analyse- og diskusjonsdelen er motivene og forutsetningene delt i tre hovedgrupper - personlige motiver, sosiale motiver og organiserte og stedsbaserte forutsetninger. Studien har undersøkt hvordan lokale myndigheter nærmer seg de ulike motivene og forutsetningene, samt hvordan de ser på og utnytter ungdom som en ressurs i områder preget av utfordrende levekår. Barrierer som kan hindre eller utfordre ungdomsengasjementet og deltakelsen er også identifisert. Vi vil svare på studiens problemstilling, ved å først gi en konklusjon og komme med noen konkrete anbefalinger til kommunen. Anbefalingene og et konkret forslag til et prosjekt er ment å bidra til å styrke arbeidet med å engasjere ungdom i områdeløft på en viktig og bærekraftig måte.

8.1 Svar på studiens problemstilling med anbefalinger

Problemstillingen i oppgaven var:

“Hvordan kan kommuner legge til rette for å engasjere ungdom til å medvirke i nærmiljøprosjekter?”

Gjennom studiens hovedfunn kan vi konkludere med at kommunen både på Tøyen og Mortensrud har iverksatt tiltak for å forbedre ungdomsengasjementet. Når ungdommene har tilgang til et stabilt sosialt nettverk eller en institusjon eller organisasjon gjennom en konkret arena, har studiens hovedfunn vist at de blir engasjert og deltar. Gjennom tilrettelagte og

organiserte aktiviteter med nærværende voksenpersoner skapes trygghet og åpenhet, som er avgjørende for ungdommens engasjement. Relasjonsbyggingen mellom ungdom og lokale aktører, som miljøarbeidere og kommunale aktører, har bidratt til å styrke tilliten og følelsen av å bli ivaretatt. Kommunikasjonen preges av å lytte til ungdommens behov, initiativ og meninger, og dette skaper en felles forståelse som er essensiell for å oppnå aktiv deltakelse og medborgerskap. Denne studien viser at ungdom engasjeres best når kommunen bidrar til at de opplever en følelse av motivene, eierskap, stolthet og tilhørighet over sitt nærmiljø, samt når de får støtte og muligheten til å bidra aktivt til å forme det gjennom organiserte og stedsbaserte forutsetninger.

Anbefalinger til kommunen

Kommunene bør prioritere å identifisere personlige og sosiale motiver og stedsbaserte og organiserte forutsetninger for engasjement i planlegging for nærmiljøet. Kommunene må utvikle strategier og tilbud som tilrettelegger for å utvikle og ivareta sterke organiserte sosiale nettverk og gruppetilhørighet. Dette kan gi ungdom mulighet for å være delaktige i prosjekter og aktiviteter som har positiv innvirkning på lokalsamfunnet. I et levekårsutsatt område kan sosiale utfordringer være krevende å håndtere når ungdommene skal engasjeres og inkluderes i samfunnsmessige og stedsbaserte utviklingsprosjekter. Kommunen bør identifisere og forstå hva slags barrierer som finnes knyttet til møteplasser for ungdom i nærmiljøet og utfordringene med å engasjere "sårbare" ungdommer eller de som er over 18 år. Det kan være ved å se på ungdommen som en ressurs. Sysselsetting for å systematisk arbeid for og å samhandle med disse gruppene kan forhindre en ekskludering. Ungdomsmedvirkningen må iverksettes tidlig i planleggingsprosessen. Kommunikasjonen og samhandlingen bør bidra til at ungdom får opplevelse av eierskaps- og ansvarsfølelse til arbeidet som skal gjøres. Gjennom denne tilnærmingen kan kommunen oppmuntre til vellykkede prosjekter og styrke tilknytningen mellom ungdom og nærmiljøet. Resultatet vil være bedre medvirkning og engasjement blant ungdommen. Sosial kapital er avgjørende faktorer som legger grunnlaget for et bærekraftig engasjement og en sterkere tillit og samhörighet i lokalsamfunnet.

8.3 Forslag til et konkret prosjekt

Basert på denne studien, har vi utviklet et konkret forslag som vi mener kan bidra til å stimulere ungdomsengasjement i nærmiljøet i kommunene. Inspirert av MK2 sin uttalelse om at de skulle opprette et medvirkningsbibliotek, har vi utvidet denne ideen til å konseptualisere

en *medvirkningshub* lokalisert i en bydel eller kommune. Potensielt skal ungdommen komme med egne initiativ og samarbeide med lokale med plan- og utviklingsaktører for å utvikle denne huben. Medvirkningshuben vil være et fysisk samlingssted utstyrt med fasiliteter som er tilrettelagt for ungdom. Det vil være et sted der ungdommen kan lære om medvirkning og om aktiv deltakelse i nærmiljøet.

I medvirkningshuben vil ungdommen ha tilgang til tidligere prosjektteksempler, lære av både suksesser og utfordringer, og utforske praktiske eksempler på ønskede endringer. Huben vil fungere som et kreativt rom der ungdommen kan utveksle ideer og konsepter, og deretter bruke disse som grunnlag for aktiv deltakelse i planleggingsprosesser. Voksne og erfarne miljøarbeidere vil jobbe på huben og være til stede for å veilede og støtte ungdommen.

For å sikre at huben blir et attraktivt og tilgjengelig sted for ungdommen, mener vi at den bør innlemmes med et aktivitetshus. Dette vil åpne for at ungdommen kan engasjere seg i kreative og sosiale aktiviteter, samtidig som de oppfordres til å delta i viktige diskusjoner og beslutninger som angår deres nærmiljø. Vi ser også mulighetene for at ungdom kunne ha deltidsjobb eller sommerjobb ved huben. Dette vil kunne gi en økonomisk motivasjon samtidig som de unge lærer å jobbe for en bærekraftig utvikling. I tillegg vil medvirkningshuben være åpen for lokale aktører og andre interessenter som jobber med byutvikling. Dette vil muliggjøre kunnskapsutveksling og samarbeid, samtidig som det gir mulighet for å gjennomføre spesifikke medvirkningsprosesser for konkrete prosjekter.

Gjennom dette forslaget kan kommunen møte ungdommen på deres egne premisser, og skape et miljø som fremmer åpenhet, engasjement og samarbeid. Ved å kombinere læring, kreativitet og praktisk deltakelse, vil medvirkningshuben bidra til å styrke forholdet mellom ungdommen og deres nærmiljø, og fremme en inkluderende og bærekraftig utvikling av lokalsamfunnet. Denne masteroppgaven er et viktig kunnskapsbidrag til videre forskning og praksis innen feltet.

9 Referanser

9.1 Bildeliste

Bilde 1: Matti Lucie Arentz. *Levende Tøyen Torg*.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/sammen-om-sentrum/id2680842/?ch=19>

Bilde 2: Oslo kommune. *Midlertidig flerbrukshall på Tøyen*.

<https://www.oslo.kommune.no/natur-kultur-og-fritid/idrettsanlegg/midlertidig-flerbrukshall-pa-toyen/#gref>

Bilde 4: SOLA landskapsarkitekter. *Illustrasjon av Rudolf Nilsens plass*.

<https://www.vartoslo.no/frigo-gamle-oslo-omradeloft-gronland/rudolf-nilsens-plass-pa-toyen-skal-moderniseres-naboene-er-med-i-planleggingen/173583>

Bilde 5: PIR2. *Illustrasjon av Skilpaddeparken*. <https://pir2.no/prosjekter/moteplass-pa-rudshogda>

9.2 Figurliste

Figur 1: Google Earth. (2023) *Kart som viser hvor Tøyen ligger i Oslo*.

Figur 2: Google Earth. (2023). *Kart over Tøyen*.

Figur 3: Google Earth. (2023). *Kart som viser hvor Mortensrud ligger i Oslo*.

Figur 4: Google Earth. (2023). *Kart som viser området Mortensrud*.

Figur 5: Alt.Arktektur. (2021). *Plantegning for Mortensrudprosjektet*.

<https://alt.as/prosjekter/mortensrud-detaljregulering-med-brukerprosesser>

Figur 6: Dahlgren & Whitehead. (1991). *Helsedeterminanter*. [I denne oppgaven er det ungdom, sosialt nettverk, levekår, kulturelle- og miljømessige betingelser som er aktuelle å vektlegge]. https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2018/helsetilstanden-i-norge-20182.pdf?fbclid=IwAR1ECK-MGSVJN6NIBf3TRDQC81IUbkGLEQH76n9anlvLu_LZPMzmlL9ygl

Figur 7: Hart. R. (1992). *Ladder of Participation*.

<https://organizingengagement.org/models/ladder-of-childrens-participation/>

9.3 Litteraturliste

Aase, T.H. & Fossåskaret, E., (2007): *Skapte Virkeligheter. Om produksjon og tolkning av kvalitative data*. Universitetsforlaget, Oslo.

Alt.arkitektur. (2023). *Utvikling på Mortensrud*. Alt.arkitektur. Hentet fra: <https://alt.as/prosjekter/mortensrud-detaljregulering-med-brukerprosesser>

Amdam, J. & Veggland, N. (2011). *Teorier om samfunnsstyring og planlegging*. Oslo: Universitetsforlaget.

Andersen, G. (2019). *Valg av forskningsmetode*. Holbergprisen i skolen, UIB. ndla. Hentet fra: <https://ndla.no/nb/subject:1:9bb7b427-3f5b-4c45-9719-efc509f3d9cc/topic:1:432baee9-5671-47ce-870e-48b8fc3b7a42/topic:1:7d43618f-5198-4b32-9e3f-74c7d73ffb27/resource:1:56937>

Andersen, G. (2020). *Dokumentstudier*. Holbergprisen i skolen, ndla. Hentet fra: <https://ndla.no/nb/subject:1:9bb7b427-3f5b-4c45-9719-efc509f3d9cc/topic:1:432baee9-5671-47ce-870e-48b8fc3b7a42/topic:1:b3fbb969-5f03-44d9-8aca-8b77416e72bf/resource:e7481494-1b9a-4919-ba01-47e191b7903c>

Andrews, T. M. & Antonsen, K. M. (2019). *Medvirkningsprosesser i folkehelsearbeid: Evaluering av Nærmiljøprosjekter i Nordland*. Nordlandsforskning. Hentet fra: https://www.nfk.no/_f/p1/i6a9015ed-12c5-4229-8f09a50a6447783a/medvirkningsprosesser-i-folkehelsearbeid-evaluering-avnarmiljoprojekter-i-nordland.pdf

Arbeidsforskningsinstituttet. (2023a). *Unges mulighet til å medvirke. En samskapt studie av ungdoms deltakelse og engasjement i norske kommuner*. Hentet fra: chrome-extension://efaidnbmninnibpcajpcgclclefindmkaj/https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/11250/3058172/r_03_2023_Unges%20mulighet%20til%20a%CC%8A%20medvirke_til%20Bufdir090123%5B34%5D.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Arbeidsforskningsinstituttet. (2023b). *Unges deltagelse og engasjement i lokal stedsutvikling på Mortensrud*. OsloMet. Hentet fra: https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/11250/3046411/n_2023_01_UDE%20Ungdomsmedvikning.pdf?sequence=1

Askheim, O.P. (2012). *Empowerment i helse- og sosialfaglig arbeid*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Baklien, B. (2002). *Jürgen Habermas' kommunikative rasjonalitetsteori og handlingsteori. En teori-intern drøfting og kritikk*. Hovedoppgave i filosofi ved Universitetet i Oslo.

Barne- og Familiedepartementet. (2003). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*.

Barne- og likestillingsdepartementet. (2006). *Deltakelse og innflytelse fra barn og ungdom - informasjon og veiledning for arbeidet i kommunene*. Rundskriv Q-27/2006 B. Hentet fra: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/rundskriv/rundskriv_deltakelse_og_innflytelse_barn_og_ungdom.pdf

Barne- og likestillingsdepartementet. (2009). *Ungdoms fritidsmiljø Ungdom, demokratisk deltakelse og innflytelse*. Utredning fra ekspertgruppe. Hentet fra: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/barn-og-ungdom/utredning-om-ungdoms-fritid/ungdoms-fritidsmiljo.pdf>

Bergem, R., Dahl, S. L., Olsen, G. M. & Synnevåg, E., S. (2019). *Nærmiljø og lokalsamfunn for folkehelse*. Rapport nr. 95/2019. Hentet fra: <https://bravo.hivolda.no/hivolda-xmlui/bitstream/handle/11250/2617619/Rapport%20nr%2095%20N%c3%a6rmilj%c3%b8%20.pdf?sequence=8&isAllowed=y>

Bierdman, R. A., & Kolsteren, R. W. (2018). *Place Attachment: How far have we come in the last 40 years?* Journal of Environmental Psychology, 59, 1-11. doi: [10.1016/j.jenvp.2010.10.001](https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2010.10.001)

Buvik, K., Skatvedt, A. H. & Baklien, B. (2020). *Feltsamtaler som datakilde i kvalitativ samfunnsforskning*. Tidsskrift for samfunnsforskning, 61 (3), 222-240. doi: [10.18261/ISSN.1504-291X-2020-03-02](https://doi.org/10.18261/ISSN.1504-291X-2020-03-02)

Byggeskikknøkkelen. (u.å.). *Boligbegrep*. Hentet fra: <https://byggeskikknokkelen-dibk.azurewebsites.net/bsn/begrep/Sider/Boligbegrep.html>

Byrådsavdelingen for finans. (2020). *Styrket medvirkning i fremtidig kommuneplanarbeid*. (Utredning til bystyret). Hentet fra: <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13399915-1616142927/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Politikk/Kommuneplan/Styrket%20medvirkning%20i%20fremtidig%20kommuneplanarbeid%20nov.%202020.pdf>

Byrådsavdeling for finans. (2023). *Bydelsfakta - statistikk om befolkning, levekår og boforhold*. Oslo Origo. Hentet fra: <https://bydelsfakta.oslo.kommune.no/>

Byvoks, (2023). *Tøyen Bydelen Oslo*. Hentet fra: <https://byvoks.com/pages/toyen-bydelen-oslo>

Clark, T. (2011). *Gaining and maintaining access: Exploring the mechanisms that support and challenge the relationship between gatekeepers and researchers*. Qualitative Social Work, 10(4), 485–502. <https://doi.org/10.1177/1473325009358228>

Cruickshank, J. (2015). *Hva er kommunikatív planlegging?* Hentet fra:
<https://www.kommunetorget.no/Aktuelt/Hva-er-kommunikativ-planlegging/>

Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving* (5.utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
Distriktssenteret. (2023). *Slik gjennomfører du en SWOT- analyse*. Hentet fra:
<https://distriktssenteret.no/digitale-verktoy/swot-analyse/>

Eimhjellen, I., Espegren, A., Mjelde H. & Trætteberg, H. S. (2022). *Frivillige aktørers roller i områdesatsinger: En kunnskapsoversikt*. Hentet fra:
https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/2837236/Sivilsamfunn_Rapport_1_2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Evensen, K. H., & Raanaas, R. K., (2018). *Helsefremmende nærmiljøutvikling gjennom medvirkning - erfaringer fra Akershus*. Kart og plan, Vol. 78, 161-173.

Folkehelseloven. (2012). *Lov om folkehelsearbeid* (LOV-2011-06-24-29). Hentet fra
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29>

Forester, J. (1982). *Planning in the face of power*, Journal of the American planning association, 48:1, 67-80

Frank, K. I. (2006). *The Potential of Youth Participation in Planning*. Journal of planning literature, 20 (4), 351-371.

Friedmann, J. (1987). *Planning in the public domain: From knowledge to action*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press

FN-Sambandet. (2022). *Barnekonvensjonen*. Hentet fra
<https://www.fn.no/omfn/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>

Gellein, P. & Uksnøy, E. U. (2017). *Historien om Tøyengata, intro: Fattiggata hvor de første seigmenn ble til og hipstere flyttet inn*. Vårt Oslo. Hentet fra:
<https://www.vartoslo.no/elisabeth-ulla-uksnoy-gamle-oslo-gronlandsleieret/historien-om-toyengata-intro-fattiggata-hvor-de-forste-seigmenn-ble-til-og-hipstere-flytter-inn/119162>

Green, J., Woodall, J., Cross, R. & Tones, K. (2019). *Health promotion: planning and strategies* (4.utg.). Los Angeles, Calif.: Sage.

Hagen, A. & Andersen, B. (2021). *Ung medvirkning: Kreativitet og konflikt i planlegging.s* Oslo: Cappelen Damm Akademiske.

Hansen, T. (2022). *New Public Management*. Store Norske Leksikon, hentet fra:
https://snl.no/New_Public_Management

Hareide, M. (2012). *Demokratisk underskudd*. Stat og Styring. Hentet fra: <https://www.idunn.no/doi/pdf/10.18261/ISSN0809-750X-2012-02-13>

Hart, R. A. (1992). *Children's participation: From tokenism to citizenship*.

Habermas, J. (1987). *The Theory of Communicative Action* (vol.2): Lifeworld and System: A Critique of Functionalist Reason. Cambridge, UK: Polity Press.

Healey, P. (1992). *Planning through debate: the communicative turn in planning theory*. The town planning review, Vol 63, No. 2, pp. 143-162.

Helsedirektoratet. (2014). *Samfunnsutvikling for god folkehelse: Rapport om status og råd for videreutvikling av folkehelsearbeidet i Norge*. IS-2203. Hentet fra: https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/samfunnsutvikling-for-god-folkehelse/Samfunnsutvikling%20for%20god%20folkehelse.pdf/_attachment/inline/7bfe0795-9370-4fbf-af77-8be0e9b9d62f:79fbdd582d69872f95ecad2fefc3159c6dfed46a/Samfunnsutvikling%20for%20god%20folkehelse.pdf

Helsedirektoratet. (2018). *Styrkebasert tilnærming i lokalt folkehelsearbeid: Innbyggerinvolvering, myndiggjøring og deltakelse*. IS-2721. Hentet fra: <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/styrkebasert-tilnaerming-i-lokalt-folkehelsearbeid/Styrkebasert%20tiln%C3%A6rming%20i%20lokalt%20folkehelsearbeid.pdf>

Helsedirektoratet. (2023) *Kommunen bør sikre systematisk medvirkning fra barn og unge*. Hentet fra: <https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/lokale-folkehelseiltak-veiviser-for-kommunen/psykisk-helse-og-livskvalitet-lokalt-folkehelsearbeid/kommunen-bor-sikre-systematisk-medvirkning-fra-barn-og-unge#783563f5-9bcf-4ee0-8b0b-ce061ffb1b10-begrunnelse>

Henriksen, I. M. & Tjora, A. (2019). *Bysamfunn*. Oslo: Universitetsforlaget.

Hochgerner, J. (2011). *The Analysis of Social Innovations as Social Practice*. Hentet fra: <https://www.zsi.at/attach/The%20Analysis%of%Social%20Innovations%20as%20Social%20Practice.pdf>

Isensee, P. (2013). *What Is The Right to the City?* RioOnWatch. Hentet fra: <https://rioonwatch.org/?p=11668>

Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. 3. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Johannessen, A., Christoffersen, L., & Tufte, P. (2011). *Forskningsmetode for økonomisk administrative fag*, 3. utgave. Oslo: Abstrakt forlag AS.

Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2010). *Samfunnsvitenskapelig metode* (4. utg.). Oslo: Abstrakt forlag AS.

Kaasbøll, J., Melby, L., & Lassemo, E. (2018). *Resiliente og helsefremmende lokalsamfunn: En kunnskapsoppsummering* (SINTEF Rapport 00502). Kommunesektorens organisasjon: <https://www.ks.no/contentassets/0cf0d93eef1401a9b227682b19d666b/ferdig-rapport-174004.pdf>

Klinenberg, E. (2018). *Palaces for the people: How social infrastructure can help fight inequality, polarization, and the decline of civic life*. Crown.

Kommunal- og distriktsdepartementet. (2020). *Meld. St. 30 (2019-2020) - En innovativ offentlig sektor - Kultur, ledelse og kompetanse*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-30-20192020/id2715113/?ch=10>

Kommunal- og distriktsdepartementet. (2023). *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/d71a3e61e774485fb4a98cab9255e53f/no/pdfs/nasjonale-forventninger-2023-2027-bokmaal.pdf>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2021). *Barn og unge i byggesak*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/374c8885638c43e08e1ec93466b6b56f/no/pdfs/h-2498-b-barn-og-unge-i-byggesak.pdf>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2014). *Medvirkning i planlegging*. Hentet fra: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/plan/medvirkningsveileder/h2302b_veileder_medvirkning.pdf

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2020). *Programbeskrivelse for Oslo indre øst-satsingen 2019-2026*. Hentet fra: https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13389623-1608283626/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Byutvikling/Omr%C3%A5desatsingene%20i%20Oslo/Programbeskrivelse%20Oslo%20indre%20%C3%B8st-satsingen_signert.pdf

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2017). *Veier til samarbeid. Sosiale entreprenører som samarbeidspartnere i offentlig sektor - eksempler og ideer*. Inspirasjonshefte.

Kommunerevisjonen, Oslo Kommune. (2018). *Rapport 10/2018: Måloppnåelse og resultater i Områdeløft Tøyen*. Hentet fra: <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13294753-1537345311/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Bydeler/Bydel%2>

0Gamle%20Oslo/Politikk%20Bydel%20Gamle%20Oslo/Programstyret/2018-09-27/sak%2018-9%20Rapport%2010-2018%20M%C3%A5lloppn%C3%A5else%20og%20resultater%20i%20omr%C3%A5del%C3%B8ft%20T%C3%B8yen.pdf

Kongsgård, H. Y. (2021) *Områdeløft Tøyen: Fokus på boligsosiale hensyn*. Universitetet i Agder

Lefebvre, H. (1968). *Le droit à la ville*. Paris: Anthropos.

Leseth, A. B. & Tellmann, S. M. (2018). *Hvordan lese kvalitativ forskning?* (2.utg). Oslo: Cappelen Damm AS.

Letki, N. (2023). *Democratic deficit*. Britannica. Hentet fra: <https://www.britannica.com/topic/democratic-deficit>

Longhurst, R. (2003). *Semi-structured interviews and Focus Groups*. I Clifford, N. J., & Valentine, G. (Red.), *Key Methods in Geography*. London: Sage Publications.

Mathie, A. & Cunningham, G. (2003). *From Clients to Citizens: Asset Based Community Development as a strategy for Community Driven Development*. *Development in Practice* 13(5), 474486.

Meld. St. 19 (2018-2019). *Folkehelsemeldinga: Gode liv i eit trygt samfunn*. Helse- og omsorgsdepartementet. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20182019/id2639770/>

Meld. St. 19 (2014-2015) *Folkehelsemeldingen: Mestring og muligheter*. Helse- og omsorgsdepartementet. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-2014-2015/id2402807/sec1>

Meld. St. 28 (2022-2023) *Gode bysamfunn med små skilnader*. Kommunal- og distriktsdepartementet. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20222023/id2990872/>

Naidoo, J. & Wills, J. (2016). *Foundations for Health Promotion* (4. utg.). London: Elsevier.

Nilsen, S. N. (2017). *Fenomenologi*. Omhelse. Hentet fra: <https://omhelse.no/fenomenologi/>

NMBU. (2023). *Bruk av personopplysninger i gradsoppgave*. Hentet fra: <https://www.nmbu.no/student/bruk-av-personopplysninger-i-gradsoppgave>

Norske kulturarrangører. (2023). *Hva er sosialt entreprenørskap?* Hentet fra: <https://www.arrangor.no/arrangoer/wiki/temaoversikt/sosialt-entreprenoerskap/>

Nutbeam, D. (1998). *Health Promotion Glossary*. Health promotion international, 13(4), 349364. <https://doi.org/10.1093/heapro/13.4.349>

Nyseth, T., Ringholm, T. & Agger, A. (2019). *Innovative Forms of Citizen Participation at the Fringe of the Formal Planning System*. Urban Planning, 4(1), 7-18.

Oslo kommune. (2017). *Områdeløftene: Tøyen og Grønland*. Hentet fra: <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13292123-1535451486/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Bydeler/Bydel%20Gamle%20Oslo/Politikk%20Bydel%20Gamle%20Oslo/Programstyret/2018-05-24/18-6%20BYUs%20%C3%A5rsrapport%202017%20Omr%C3%A5desatsting%20Oslo%20indre%20%C3%B8st%20omr%C3%A5del%C3%B8ftene%20T%C3%B8yen%20og%20Gr%C3%B8nland.pdf>

Oslo kommune. (2018). *Programplan for område innsats med områdeløft Tøyen og Grønland*. Hentet fra: <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13280734-1526283134/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Bydeler/Bydel%20Gamle%20Oslo/Politikk%20Bydel%20Gamle%20Oslo/Lokalstyret%20for%20omr%C3%A5del%C3%B8ft%20Gr%C3%B8nland%20og%20T%C3%B8yen/2018/2018-05-16/1%20vedlegg%20-%20Programplan%20for%20omr%C3%A5deinnsats%20med%20omr%C3%A5del%C3%B8ftene%20T%C3%B8yen%20og%20Gr%C3%B8nland%202018.pdf>

Oslo kommune. (2019). *Olafiagangen: Oppsummering fra interessent verksted*. Hentet fra: <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13314141-1550474390/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Slik%20bygger%20vi%20Oslo/Bymilj%C3%B8etaten/Olafiagangen/Rapport%20fra%20barne-%20og%20ungdomsmedvirkning.pdf>

Oslo kommune. (2022). *Forslag til planprogram for Områdeløft Grønland og Tøyen Bydel Gamle Oslo 2023*. Hentet fra: <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13468325-1669899089/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Bydeler/Bydel%20Gamle%20Oslo/Politikk%20Bydel%20Gamle%20Oslo/Lokalstyret%20for%20omr%C3%A5del%C3%B8ft%20Gr%C3%B8nland%20og%20T%C3%B8yen/2022/22-12-08/Sak%2022-19%20Vedlegg%20Forslag%20til%20Programplan%20for%20Omra%CC%8Adel%C3%B8ft%20Gr%C3%B8nland%20og%20T%C3%B8yen%202023.pdf>

Oslo kommune. (2023a). *Folkehelsestrategien for Oslo: 2023-2030*. Hentet fra: <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13482929-1688118169/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Folkehelse/Ny%20folkehelsestrategi/Folkehelsestrategi%20for%20Oslo%20%282023-2030%29.pdf>

- Oslo kommune. (2023b). *Mortensrudprosjektet*. Hentet fra: <https://www.oslo.kommune.no/slik-bygger-vi-oslo/mortensrudprosjektet/#toc-7>
- Oslo kommune. (2023c) *Olafiagangen*. Hentet fra: <https://www.oslo.kommune.no/slik-bygger-vi-oslo/olafiagangen/#gref>
- Plan- og bygningsloven. (2008). *Lov om planlegging og byggesaksbehandling* (LOV2008-06-27-71). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>
- Psju. (2023). *Mortensrud flerformålprosjekt, skole, idrett, omsorg og infrastruktur*. Hentet fra: <https://psju.no/prosjekter/mortensrud-flerforma%CC%8Alsprosjekt>
- Putnam, R. (1995). American Political Science Association. *The Strange Disappearance of Social Capital in America*, 28(4), 664-683. Hentet fra: <https://www.uvm.edu/~dguber/POLS293/articles/putnam1.pdf>
- Ram, J. (2017). *Hard vs Soft Governance: Is it 'Walking on the tight rope' either way?*. International Project Management Association (IPMA). Hentet fra: <https://ipma.world/hard-vs-soft-governance-walking-tight-rope-either-way/>
- Reell medvirkning & Sunne kommuner. (2018). *Ungdoms deltakelse - Rapport fra kurs i ungdomsmedvirkning*. Hentet fra: <https://www.sunnekommuner.no/wp-content/uploads/2017/11/Rapport-reell-medvirkning-6.-mars-2018.pdf>
- Regjeringen. (2019). *Barn og unges medvirkning*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunestruktur/Verktoy/lokaldemokrativeilederen/kommunen-og-innbyggerne/barn-og-unges-medvirkning/id2615552/>
- Regjeringen. (2021). *Godt bymiljø og bærekraftige byer*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/klimatest/klimatest/innsiktsartikler-klimatest/bymiljo-og-barekraftige-byer/id2344800/>
- Regjeringen. (2023c). *Områdesatsinger*. Hentet fra: https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/by_stedsutvikling/omradesatsinger_storbyer/id2900666/?expand=factbox2900668
- Reinvang, R., Grindheim, J. E., Hansen, V. W. & Rasmussen, I. (2015). *En komparativ vurdering av statlig - kommunalt samarbeid i tre områdesatsninger* (18). Hentet fra: https://www.regjeringen.no/contentassets/29522b9c90d84d00a68582bb20b5bd01/va_omradesatsinger.pdf
- Relph, E. (1976). *Place and Placelessness*. London: Pion.

Røed-Johansen, D. (2023). I “utsatte områder” drukner nyansene. *Aftenposten*. Hentet fra: <https://www.aftenposten.no/meninger/kommentar/i/3E5ok9/i-utsatte-omraader-drukner-nyansene?fbclid=IwAR0ijk4F4Zf78rOhZU1U89A8oVGHe7z0zLX4sKyof4dpLHA1wG7gk2cwYZ4>

Sager, T. (2017). *Communicative planning*. The Routledge Handbook of Planning Theory.

Seamon, D. & Sowers, J. (2008). *Place and Placelessness, Edward Relph*. Key Texts in Human Geography. DOI: 10:4135/9781446213742.n5.

Sikt. (2023). *Personverntjenester for forskning*. Hentet fra: <https://sikt.no/tjenester/personverntjenester-forskning>

Solbakken, T. (2015). *Oslo før og nå: Tøyen*. Byantikvaren. Hentet fra: <https://byantikvaren.no/2015/11/23/oslo-for-og-na-toyen/>

Spradley, J. P. (2016). *The Ethnographic Interview*. Long Grove: Waveland Press.

Statistikkbanken. (2023). *Folkemengden etter kjønn og alder (B)*. Oslo kommune. Hentet fra: <https://statistikkbanken.oslo.kommune.no/webview/velocity>

Stokland, E. (2018). *Medvirkning er nøkkelen til bedre byutvikling*. Hentet fra: <https://magasin.oslo.kommune.no/byplan/medvirkning-er-nokkelen-til-bedre-byutvikling#gref>

Thorsnæs, G. (2020). *Tøyen*. SNL. Hentet fra: <https://snl.no/T%C3%B8yen>

Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis (4.utg)*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Toft, M., Steen-Utheim, A. T., Sørensen, C., Midtsand, M. S. (2015). *Kommunikasjon og samhandling*. Vg2 Barne- og ungdomsarbeiderfag. Oslo: Cappelen Damm AS.

Tverga. (2019). *Innspill til idrettsmeldingen*. Hentet fra: https://www.tverga.no/app/uploads/2020/01/30.12.2019_Innspillidrettsmeldingen_Tverga-1.pdf

Tverga. (2023). *Medvirkning*. Hentet fra: <https://tverga.no/veileder/medvirkning/medvirkning-sjekkliste-for-medvirkning/>

Vetlesen, A. J. (2023). *Jürgen Habermas*. SNL. Hentet fra: https://snl.no/J%C3%BCrgen_Habermas

VårtOslo. (2019). *Juniorklubben på Grønland må reddes*. Hentet fra: <https://vartoslo.no/agnes-viljugrein-berit-jagmann-bydel-gamle-oslo/juniorklubben-pa-gronland-ma-reddes-det-haster-na/104642>

Wadel, C. (1991). *Feltarbeid i egen kultur: en innføring i kvalitativt orientert samfunnsforskning*. Flekkefjord: SEEK A/S

WHO. (1986). *The Ottawa Charter for Health Promotion*. Hentet fra: <http://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/ottawa/en/>

WHO. (2023). *Social Participation for Universal Health Coverage*. Hentet fra: <https://www.who.int/news-room/articles-detail/social-participation-for-uhc-technical-background-paper>

Woolcock, M. (1998). *Social Capital and Economic Development: Toward a Theoretical Synthesis and Policy Framework*. *Theory and Society*, 27: 151-208.

Ødegård, G. (2010). *Foreningsliv i et flerkulturelt lokalsamfunn: En studie om integrasjon og sosial kapital*. Hentet fra: <https://kudos.dfo.no/documents/5595/files/5451.pdf>

10 Vedlegg

10.1 SWOT-analyse

Styrker	Svakheter	Muligheter	Trusler
<p>Motivasjon for engasjement: U: Eierskap til nærmiljøet som han er stolt av. Lokalsamfunnets aktiviteter og gjennom ønsket om å bevare og forbedre eksisterende organiserte ressurser. I: Ungdommene er stolte over nærmiljøet. K:</p> <p>Arenaer og møteplasser: U: Lokale møteplasser, Idrettshall, Aktivitetshuset og ungdomsklubb I: Aktivitetshus og idrettsarenaer K: Opplever at ungdom er engasjert når vi spør (MK2 & MK1)</p> <p>Forholdet mellom voksne og ungdom: U: voksne rollemodeller, som kan støtte ungdom i å nå sine mål. Trygghet og tillit som kritiske betingelser for å skape et åpent rom der ungdom føler seg frie til å dele sine meninger og ønsker, spesielt når det gjelder utviklingen av nærmiljøet. I: fritidsklubber og organiserte aktiviteter for å engasjere ungdom. K:</p> <p>Kommunens innsats, medvirkning, prosjekter og annet som skaper engasjement: U: I: forstå og imøtekomme ungdommens behov med å utvikle aktivitets- og fritids tilbud som skaper trygghet og tilhørighet. K: Opplever ungdom engasjert når vi får de med i prosjektene (MK1 & MK2)</p> <p>Tøyen Motivasjon for engasjement: U: Tilknytning og identitet med å være fra Tøyen, Vennkrets og fellesskap. Eierskap til nærmiljøet M: Ungdommer er engasjert og stolte over området sitt. Har mange som har kommet til han og fortalt at de føler eierskap til prosjektene K: Ungdommene er stolte og har en stedsidentitet her</p> <p>Arenaer og møteplasser: U: som Aktivitetshuset K1 på Tøyen, Idrettshallen, ungdomsråd M: Aktivitetshuset, idrettsarenaer, kulturarrangementer K: Arenaene er et av de viktigste "vertshusene" for å oppnå direkte kontakt og møter. K1 og skolen</p> <p>Forholdet mellom voksne og ungdom: U: Betydningen av de eksisterende møteplassene, spesielt Aktivitetshuset på Tøyen, der trygghet og tillit skaper et miljø der ungdom kan føle seg hørt. Slike steder gir rom for å utveksle meninger og ønsker, og dette bidrar til å styrke forbindelsen mellom ungdom og voksne i nærmiljøet. M: At man kan forstå ungdommen og lytte til deres initiativ. Skape trygge rammer, slik at de vet at de kan komme til "oss" K: Oppnått av å oppsøke dem i hverdagen, og å ta en uformell prat. Spørre generelt om hvordan de har det, bygge bekjentskap. Fysiske møter med ungdom er avgjørende</p> <p>Kommunens innsats, medvirkning, prosjekter og annet som skaper engasjement: U: forslag direkte fra ungdommen skaper meningsfulle medvirkningsprosesser (TU1). Eierskap til prosjektene i sin helhet. Spesielt når de får anerkjennelse og å være med å utforme det (fyllamåle) M: anerkjenner områdeløfts sentrale rolle i transformasjonen av området, spesielt gjennom etableringen av Aktivitetshuset K1, Lokalbyen, Tøyen Unlimited som rakettenær for ungdomsengasjement. Gjelder å stille de riktige spørsmålene. Se på dem som ressurser, der de bidrar. Enten gjennom jobb, klubbård eller ungdomsråd K: Oppsøker ungdommene dersom de opplever mangel på deltakelse. Ungdom har bidratt i flere prosjekter. Sommerjobb, Rudolf Nilsens plass, Anerkjenner og bruker dem som ressurs. Ser bort i fra klassisk bistandsarbeid i medvirkningsprosessene. Samarbeidsparter i medvirkningsprosessene. Vil helst unngå workshops som et første initiativ, men heller samtaler på forhånd slik at man får et innblikk i hva ungdommene ønsker</p>	<p>Motivasjon for engasjement: U: Aldersbegrensninger. Mer engasjement fra de som er under 18 eller 20 år I: ungdom over 18 år kanskje ikke har like sterke bånd til sitt nærmiljø lenger, spesielt hvis de går på videregående skole i andre bydelier. Engasjert seg når planer ikke overholder fristen eller når de ikke inkluderes K: Ungdom sier engasjert seg når planene ikke blir som de har ønsket (MK1) eller blitt inkludert (MK2)</p> <p>Arenaer og møteplasser: U: Mangel på oppholdsrom og planer for idrettsarenaene er utsett I: Mangelen på tilbud og etterpørsel "motiverer" ungdommene til å engasjere seg. Begrensede åpningstider og redusert plass. K: Levekårsutfordringens og mangel på kommunikasjon gir manglende oppholdsrom for steder å være (MK1)</p> <p>Forholdet mellom voksne og ungdom: U: Ungdommene ser på utekontaktene som "hitch" I: Redusert direkte kontakt, tillit mellom ungdommen og voksne i bydelen. Ungdom og voksne har snakket "like samme" språk K: Utfordringer med språk og kommunikasjon, redusert direkte kontakt</p> <p>Kommunens innsats, medvirkning, prosjekter og annet som skaper engasjement: U: ønsket om tidligere inkludering av ungdommen, samt oppdatert undervisning i prosessen. Etterlyser et kommunalt engasjement, spesielt gjennom ansatte og tilrettelegging for fysiske bidrag I: Behovet for tilpassinger i medvirkningsprosessene for å skape en bedre kommunikasjon med ungdom, med spesielt fokus på å nå eldre ungdomsgrupper og de som ikke aktivt deltar i nærmiljøet og dermed heller ikke lett lar seg engasjere. Organiseringen av kommunens arbeid innenfor dette området er redusert. K: Utfordringer med å få til samhandling og samarbeid. Men er samarbeid når vi først får det til (MK2)</p> <p>Tøyen Motivasjon for engasjement: U: Engasjement som kommer fra negativ omtale i mediene. Aldersbegrensninger M: Konkurransen mellom ulike organisasjoner kan gjøre at det blir utfordrende tilknytning og deltakelse til et konkret sted. Men dette er vi oppt på å forhandle K: Mangel på forståelse og formidling fra oss kan gjøre det utfordrende. Finnes alltid forbedringspotensialet</p> <p>Arenaer og møteplasser: U: M: K:</p> <p>Forholdet mellom voksne og ungdom: U: M: Å nå de stille "stemmene" eller ungdom over 18 år kan være vanskelig å engasjere K:</p> <p>Kommunens innsats, medvirkning, prosjekter og annet som skaper engasjement: U: ønsket om tidligere inkludering av ungdommen, samt oppdatert undervisning i prosessen. I: Ikke inkludert eller informert om prosjektene (men dette er fra tidligere områdeåret 2014-2018). M & K: Mangel på tidlig inkludering og mangel på lytting kan gjøre det utfordrende. Viktig at kommunen lytter</p>	<p>Motivasjon for engasjement: U: Eierskap til prosjekter og lokal utvikling (både sosialt og fysisk). Sosialt vennkrets som gir sunne verdier og holdninger I: Fellesskap, rollemodeller, lokale nettverksoppløp gir tilhørighet og deltakelse K: Å bidra til at ungdommen får eierskap til nærmiljøet</p> <p>Eksternrolle arenaer og møteplasser: U: oppholdsrom med organisert aktivitet I: Etablering av idrettsarenaer og oppholdsrom med forlengede åpningstider K: Medvirkningsaktivitet</p> <p>Forholdet mellom voksne og ungdom: U: Samarbeid med ungdommen og rollemodeller. I: Direkte kontakt og møter, rollemodeller. Stutte ungdommene og lytte til dem K: Oppsøke ungdom der de er</p> <p>Kommunens innsats, medvirkning, prosjekter og annet som skaper engasjement: U: Tidlig inkludering i planer. Bruke ungdom som fysisk ressurs. Inkludere de som driver med kriminelle aktiviteter, for å få de til å gjøre noe annet og meningsfullt. I: å anerkjenne ungdommens engasjement og rolle som ressurs i lokalsamfunnet. Tidlig inkludering i planer. Formidlingsnett og forståelse for det som skjer. Direkte kontakt. Prate med ungdommen, ikke til dem. K: Ungdomsråd bidratt til at deres stemmer har blitt inkludert i politiske prosesser og påvirket beslutninger som angår nærmiljø og helse/sosiale. Direkte kontakt for inkludering i nærmiljøprosjekter. Unlimited, ekspertes på å forenkle løsninger på sosiale utfordringer</p> <p>Tøyen Motivasjon for engasjement: U: Eierskap til prosjekter og utviklingen. Stolthet av å se der de har bidratt M: Direkte initiativ fra ungdom som viser at de vil ha eierskap til prosjekter mest effektivt. K: Anerkjenne og se dem for den de er</p> <p>Arenaer og møteplasser: U: Møteplasser som fremmer motivasjon for engasjement som gjør ungdommene stolte og opplever tilhørighet har en effekt M & K: Gode rollemodeller ved oppholdsrommene er viktig</p> <p>Forholdet mellom voksne og ungdom: U: mener det samme som M & K M: gjøre ungdommen trygg og skape tillit gjennom kommunikasjon, relasjonsbygging, åpen dialog K: Lytte til ungdommen, ta dem på alvor og anerkjenne deres initiativ</p> <p>Kommunens innsats, medvirkning, prosjekter og annet som skaper engasjement: U: Tidlig inkludering, gjøre ungdommens ressurser til planer allment M: Tidlig inkludering. Oppdatert av planer. Riktig formidling og spørsmål i medvirkningsprosessene. Ungdom er en viktig ressurs. Sosiale entreprenører K: Bygge tillit. Ungdommen kommer med initiativ selv. Bruke initiativene i prosjektene. Oppsøke ungdom dersom de ikke møter medvirkningsprosessene. Bruke sosiale entreprenører eller frivillige for å løse sosiale problemer. Samarbeid og samhandling effektivt. Ungdomsråd sentralt i å sette lokale saker. Direkte oppfølging for inkludering i nærmiljøprosjekter. Heller se på muligheter enn utfordringer</p>	<p>Motivasjon for engasjement: U: Kriminallitet, rus, dårligere levekår og negativ omtale I: Medienes negative omtale, redusert prioritert av ungdom og kommunens utsatte planer K: Medienes negative omtale</p> <p>Arenaer og møteplasser: U: Mangel på oppholdsrom og utearealer I: Utatte planer for oppholdsrom skaper "henge" kultur, og at ungdom oppsøker kriminelle aktiviteter. Mangel på møteplasser og oppholdsrom er derfor en trussel K: Uttrykker problemer med å samarbeide og kommunisere. Ser på levekårsutfordringer, kriminalitet og språkbarrierer som grunn til hvorfor engasjement ikke er vellykkende</p> <p>Forholdet mellom voksne og ungdom: U: Kommunen kjenner ikke ungdommene godt nok. Har ikke god nok forståelse og relasjon til ungdommene I: Mindre direkte kontakt. Overfra ned holding. Snakker mer til dem enn med dem. K: Opplever at ungdommene har ikke tillit til bydelen</p> <p>Kommunens innsats, medvirkning, prosjekter og annet som skaper engasjement: U: Ungdommene stemmer ikke kommer frem I: mangende inkludering av ungdom i planprosessene, u K:</p> <p>Tøyen Motivasjon for engasjement: U: Tilknytning av Munch, mindre tilknytning og eierskap til stedet M: Negativt omtale om område K: Negativt omtale fra mediene</p> <p>Arenaer og møteplasser: U: M: K:</p> <p>Forholdet mellom voksne og ungdom: U: M: K:</p> <p>Kommunens innsats, medvirkning, prosjekter og annet som skaper engasjement: U: Tilliten svekkes dersom kommunen velger å fjerne noe som ungdommene er stolt av (f.eks. munch) M: Konkurransen mellom organisasjoner institusjoner og annen frivillig innsats kan gjøre at de får problemer med å ha en spesiell tilknytning K: Sen inkludering og redusert informasjonsutveksling, oppdatert kan gjøre at de ikke deltar</p>

10.2 Intervjuguide Ungdom

Intervjuguide Ungdom

Formål: Å finne ut hvordan ungdom er og har blitt engasjert og inkludert i områdeløftet

1. Informantens rolle:

På hvilken måte har du vært/er du fortsatt involvert i områdeløftet?

Har du vært med på ulike medvirkningsrunder? Isåfall hvilke?

Hvordan har du blitt engasjert til å bidra i nærmiljøet? Hva er din motivasjon?

2. Engasjement i nærmiljøet knyttet til lokale aktiviteter og nærmiljøprosjektene:

Hva slags faktorer i nærmiljøet bidrar til engasjement hos ungdom?

Hva tenker du om møteplassene i nærmiljøet?

- Hvordan opplever du arenaene for å møte venner, bekjente eller ukjente?

3. Informantens tanker rundt kommunens arbeid:

Hvordan opplever du kommunens/bydelens arbeid for å engasjere og inkludere ungdom i nærmiljøprosjektene?

- Hvilke medvirkningsprosesser/metoder opplever du har hatt størst effekt med å engasjere ungdom?

Hva mener du er viktig å gjøre i området for å skape engasjement blant ungdom mht. stedsutviklingen og det som skjer i eget lokalmiljø?

Er det noe du tenker kunne vært gjort anderledes ifht. kommunens arbeid for medvirkning i områdesatsingens prosjekter?

Hva slags tanker har du om å se og bruke ungdom som en ressurs i nærmiljøet?

10.3 Intervjuguide Aktør som arbeider for ungdom

Intervjuguide - Aktør som arbeider for ungdom (Miljøarbeider, ildsjel)

Formål: Undersøke hvordan ungdom blir engasjert og inkludert i nærmiljøet gjennom områdeløftet på Mortensrud og Tøyen.

Aktørens rolle

Hva slags rolle har du i lokalsamfunnet og hva slags rolle har du hatt ifbm. Områdeløftet?

- Hvordan er ditt engasjement?

Hva slags medvirkningsprosesser eller prosjekter har du deltatt i?

Engasjement blant ungdom i nærmiljøet

Hva slags faktorer i nærmiljøet opplever du bidrar til engasjement hos ungdom?

Er det noen spesielle aktiviteter og tilbud for å engasjere ungdom?

Hvordan synes du tilbudet for møteplasser og arenaer for å samles er i nærmiljøet?

Kommunens arbeid i henhold til områdeløftet

Hvordan opplever du kommunens/bydelens arbeid for å engasjere ungdom i nærmiljøet?

På hvilken måte opplever du ungdom som engasjert i medvirkningsprosessene?

Hva slags tanker har du om at ungdom burde sees på som en ressurs i nærmiljøprosjektene?

- Hvilke metoder i medvirkningsprosessene opplever du har hatt størst effekt med å engasjere ungdom?

Hva mener du er viktig å gjøre i området for å skape engasjement blant ungdom mht. stedsutviklingen og det som skjer i eget lokalmiljø?

Er det noe du tenker kunne vært gjort anderledes ifht. kommunens arbeid for medvirkning i prosjektene?

Hva mener du er viktig når man snakker om sammenhengen mellom engasjement fra ungdom i nærmiljøet og medvirkning i nærmiljøprosjekter? (I et fremtidsperspektiv)

10.4 Intervjuguide Kommunal aktør

Kommunal aktør

Formål: Undersøke hvordan ungdom blir engasjert og inkludert i nærmiljøet gjennom områdeløftet.

Hva har vært og er din rolle mht. ungdommene og medvirkningsprosessene i områdeløftet?

Ungdomsengasjement i nærmiljøet:

Hva slags faktorer i nærmiljøet opplever du bidrar til engasjement hos ungdom?

Er det noen spesielle aktiviteter og tilbud for å engasjere ungdom?

Hvordan synes du tilbudet for møteplasser og arenaer for å samles er i nærmiljøet?

Hvilke utfordringer opplever du med hensyn til å engasjere unge mennesker?

Kommunens arbeid i henhold til områdeløftet

Hvordan opplever du kommunens/bydelens arbeid for å engasjere ungdom i nærmiljøet?

På hvilken måte opplever du ungdom som engasjert i nærmiljøprosjektene, hvordan har du opplevd samarbeidet mellom lokale, offentlige aktører og ungdommene?

Hva slags tanker har du om at ungdom burde sees på som en ressurs i nærmiljøprosjektene?

- Hvilke metoder i medvirkningsprosessene opplever du har hatt størst effekt med å engasjere ungdom?

Hva mener du er viktig å gjøre i området for å skape engasjement blant ungdom mht. stedsutviklingen og det som skjer i eget lokalmiljø?

Er det noe du tenker kunne vært gjort annerledes ifht. kommunens arbeid for medvirkning i Mortensrud prosjektet?

Hva mener du er viktig når man snakker om sammenhengen mellom engasjement fra ungdom i nærmiljøet og medvirkning i nærmiljøprosjekter? (1 et fremtidsperspektiv)

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway